

str. 13

Vse več ljudi se opija in razgraja doma

str. 11

Škorenj Narodnost pred ideologijo

str. 8

Naj bo demokracija sistem

Od današnjega torka do prvega volilnega dne 8. aprila je še 12 dni, čeprav tega dne dejanje demokracije ne bo končano, ampak bomo volili še 12. aprila in nato še 22. aprila. Čeprav bomo na cvetno nedeljo res volili večji del vrhovne slovenske oblasti, vseeno volilnega dne čez 14 dni ne smemo podcenjevati, saj bomo izbirali med ponujenimi imeni in listami za zbornice občinske skupščine, lokalna oblast s parlamenti na čelu pa utegne v prihodnosti pridobivati na pomenu. Zanimanje za občinske volitve se utegne po 8. aprilu povečati, skladno s tem pa bo zanesljivo usmerjana tudi predvolilna propaganda.

Prav nič me ne moti, da se je na slovenskem političnem odru hipoma pojavilo toliko strank. Ne moti me in nisem začuden, da v predvolilnem boju ni vedno tolerantne politične kulture, mirnih priprav na svobodne parlamentarne volitve. Nisem pristaš prebegov z ene strani na drugo, se litev iz stranke, vendar je za naše politične razmere v določenem smislu tudi razumljivo. Zakaj? Povojna slovenska zgodovina je temeljito očistila politični prostor in naredila iz nas vseh nesojene politike, ki znamo in moramo odločati o vsem, predvsem pa so na sceni ostali državljani, zvesti sistemu, in oporečniki. Iz tega predvsem izvirajo pri-

meri netolerantnih političnih potez, nizkih udarcev, pa tudi vzroki za prebege tičijo v tem. Mnoga nova imena so se pojavila na listah, nekatera na listah, na katerih jih ne bi pričakovali, in to res ljudi bega. Vendar to še ni znak, da Slovenci ne bi znali voliti. Političnost in želja po samobitnosti živita in volitve so priložnost zanju, še posebej pa možnost, da kaj spremenimo. Želja po spremembah je velika, pa pogledimo ta ali oni program politične stranke. To je zame največja vrednost teh volitev, predvsem pa zahteva po slovenski suverenosti, čeprav so pogledi nanjo ta hip še različni. Mislim, da moramo to geslo tokrat vzeti resnično zares. Slovenci smo že nekajkrat hrepeneli po suverenosti, vendar smo jo žal iskali v unitarni državi, ki pa nam kaj takega ni mogla in hotela dati. Čas dela za suverenost in ta čas nam ne sme uiti. Nepošteno do državljanov je trditi, da se ne obnašamo dobro, da se v predvolilnem času ne vedemo kot prekaljeni politiki. Zelo prav pa je, da imamo do vse predvolilne ponudbe kritičen odnos, da smo državljani do strank partnerji, ne pa sužnji. Tako naj velja tudi za povolilno demokracijo, ki pa v revščini nima prihodnosti, ampak kvečjemu v rastočem blagostanju.

J. Košnjek

S Planico se je končal svetovni skakalni pokal - Planica je odločila, kdo so najboljši v letošnjem tekmovanju za svetovni pokal v smučarskih skokih. Sobotno tekmo je dobil Italijan Roberto Cecon, nedeljsko, ki jo je motilo slabo vreme, vendar je bila tekma kljub temu odlična, pa Finec Ari Peka Nikkola, končni zmagovalec tekmovanja za svetovni pokal. Veliki kristalni globus je njegov, na drugo in tretje mesto pa sta se uvrstila Avstrijca Vettori in Felder. Primož Ulaga je osvojil 12. mesto. Naši tokrat niso igrali stranske vloge. Ulaga je bil v soboto šesti, v nedeljo pa tretji. Med petnajst najboljših sta se oba dneva uvrščala tudi Tepeš in Petek, med finalisti pa so bili redno še Lotrič, Štirn in mladince Komovec in Knafelj. Naši mladi skakalci so bili sploh največje prijetno presenečenje Planice, zato se od njihovega bližnjega nastopa na mladinskem svetovnem prvenstvu lahko veliko obetamo. Sploh pa je treba o tokratni Planici reči še tole. Tekma je bila brezhibno speljana, čeprav v nemogočih razmerah, brez krpe snega v dolini. Organizatorje je res odresil plaz v Tamarju in deponije pod skakalnico, vendar bi marsikje kljub temu obupali. Le premočan veter bi lahko preprečil tekmo. Na srečo je bil prizanesljiv, toplo vreme, odjuga in dež pa prirediteljev niso ugnali. Tokratni tekmi sta značilca, da že 8. finale svetovnega pokala v Planici ni bilo zadnje. Na sliki: skakalci pred odhodom na nalet. S številko 5 naš mladinec Sašo Komovec, za njim pa Matjaž Zupan (10).

J. Košnjek, slika F. Perdan

Koristno potovanje po afriških deželah - Predsednik predsedstva SFRJ dr. Janez Drnovšek, ki se je v soboto popoldne vrnil s potovanja po afriških deželah, je srečanje z državnikom ocenil za izredno koristno. Na brniškem letališču je ob prihodu na tiskovni konferenci med drugim poudaril, da sta črnski voditelj Nelson Mandela in južnoafriški predsednik Frederik De Klerk močni osebnosti, ki sta sposobni pripeljati začetni mirovni proces do konca... - A. Ž. - Foto: F. Perdan

Višje družbene pomoči

Z aprilom se bodo povečale nekatere družbene pomoči. Tako bodo otroški dodatki večji za 30 odstotkov. Najvišji znesek bo tako znašal 575,50 dinarja, povprečni otroški dodatek pa bo po oceni znašal 530 dinarjev. Za 30 odstotkov bodo višje tudi rejnine. Za svoje delo bo rej.ica aprila dobila za otroka 982,60 dinarja, za tri otroke (rej.ica s statusom) 2.947,70 dinarja, rej.ica, ki opravlja zahtevnejše delo, pa bo dobila še dodatek, ki znaša 15 odstotkov nad 982,60 dinarja. S 1. aprilom se za 30 odstotkov zvišajo tudi skrbstvene pomoči kot edini in dopolnilni vir preživljanja. Edini vir bo znašal 1.690 dinarjev. S 1. aprilom naj bi se za 30 odstotkov povečala tudi denarna pomoč duševno in telesno prizadetim. Denarno nadomestilo za invalidnost naj bi znašalo 1.359,70 dinarja, dodatek za celotno tujo nego 777 dinarjev, dodatek za delno tujo nego 388,50, dodatek socialno ogroženim za tujo nego pa še 388,50 dinarja.

Nanovo se bodo z aprilom odmerile tudi družbene subvencije stanarin, medtem ko zneski participacije k zdravstvenim storitvam ostanejo še naprej isti.

D. Ž.

Po zveznem še republiški zakon

Zvezni zakon o zadrugah, ki je med drugim predvidel tudi sodobno organiziranost zadrugištva in vračanje nekdanje zadrugne lastnine, je izzval precej negotovosti - ne le med zadrugniki, ki so s tem dobili možnost, da zahtevajo nazaj zadrugno lastnino, ampak predvsem med tistimi, ki si jo zdaj lastijo. Čeprav je bilo po sprejetju zakona slišati precej predlogov, da ne potrebujemo posebnega republiškega zakona, ki naj bi natančno opredelil nekatere določbe zveznega zakona, pa v Zadrugni zvezi Slovenije menijo, da Slovenija takšen zakon potrebuje. Novi zakon naj bi pripravili še do jeseni.

C. Z.

Ognjeni gozd

Kranj, 22. marca - Letos je bilo v Sloveniji več kot 500 požarov v naravi. Pogorelo je skupaj 700 hektarov površin, od tega blizu 400 hektarov gozdnih. Tretjina požarov je bila na obalno-kraškem območju. Kar 80 odstotkov požarov je zakrivilo nepazljivo požiganje travnišč, kurjenje pri čiščenju travnikov ipd. Samo marca je pri gašenju sodelovalo 5000 ljudi, od teh 2600 gasilcev.

Toliko suhoparna republiška statistika izpred dveh dni. A resnica je vse prej kot suhoparna. Tudi na Gorenjskem, kjer je človeška nepazljivost družno z večmesečno sušo zanesla številne sicer manjše požige v naravi, ki pa bi se lahko končali tudi bolj tragično; najmanj tako kot nad spodnjo postajo gondolske žičnice na Krvavcu, kjer je po vsej verjetnosti cigaretni ogorek, nepremišljeno vržen skozi okno kabine, napravil vsaj za dvajset tisočakov škodo, če seveda ne štejemo dela mnogih gasilcev, ki so dežurali tudi še dolgo po najhujšem.

A pomlad je muhasta. Veter nenadoma zapiha močnejše, iskra se razširi v ogenj, gozd zažari. Mukotrpno delo mož, ki gase, znoj, strah, škoda.

Grožnja je tako resna, da k previdnosti in pameti pozivajo tudi gozdarji, in to celo s plačanimi oglasi v časopisju, kar ni navada. Žal je kazni, s katero "grožijo" potencialnim požigalcem gozdov, tako malenkostna (od 10 do 50 din za posameznike, za organizacije od 50 do 500), da denar zagotovo ne bo tisti, ki bo preprečeval.

H. Jelovčan

Jože Smole v Podljubelju

Tržič - Krajevna konferenca Socialistične zveze Podljubelj in občinska konferenca Tržič vabita v petek, 30. marca, ob 19. uri, na pogovor s predsednikom republiške konference Socialistične zveze Jožetom Smoletom. Pogovor bo v domu družbenih organizacij v Podljubelju, kjer pripravljajo tudi kratek kulturni program.

V. S.

Predstava Tartuffa

V četrtek, 29. marca, ob 19.30 bo v Prešernovem gledališču v Kranju predstava Molierovega Tartuffa. Predstava bo za izven.

Sivi ustanovljajo podružnico

Naklo, 27. marca - Stranka Sivih panterjev ima tudi na Gorenjskem veliko privrženec. Ustanovitev podružnice bo jutri, 28. marca, ob 9. uri v gostilni Marinšek v Naklem.

D. Ž.

VIDEOTEKA PALMA
Pajterjeva 3, 64208 Senčur

MIHA NAGLIČ
ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR

Volitve po nemško

Pravijo, da so vzhodni Nemci prejšnjo nedeljo po dolgem času spet enkrat zares in pošteno volili - priložnost, kakršne niso imeli vse od začetka tridesetih let. In ker volijo malokrat, si takrat izvolijo več: leta 1932 so glasovali za konec demokracije, zdaj pa za njeno ponovno vzpostavitev, ki je hkrati korak k združitvi obeh Nemčij.

Volitve po nemško so torej nekaj več od tistega dolgočasnega rituala, kakršnega so navajeni v starih demokratičnih državah, kjer si svoje parlamentarne svobodno volijo že poldrugo stoletje in več. Volitve so oz. naj bi bile način zagotavljanja suverenosti ljudstva. Na njih se izvoli narodno predstavništvo, ki sta si ga Montesquieu in Rousseau, duhovna predhodnika moderne politične dobe, zamišljala kot »vzraz volje edinega in nedeljivega naroda«. V tem smislu je Sieyès narod primerjal krogli, katere središče je splošna volja. Posamezni državljani pa so enake in od središča enako oddaljene točke na površini krogle. Tako pojmovanje je predpostavljalo ali popolno enodušnost narodnih predstavnikov v parlamentih, ali pa v slabšem primeru oblikovanje večine in manjšine. Pri tem se je morala po Rousseaujevem mnenju manjšina sama preveriti, da njima prav, in se brez vsakega zapostavljanja podrediti volji večine kot splošni volji. Toda praksa parlamentarnega življenja je pokazala, da se narodni predstavniki razporedjujejo po strankah, ki neredko vodijo druga proti drugi okrutne boje. Politična teorija dolgo ni jemala v poštev te okolnosti. In ko je naposled postala pozorna nanjo, ni takoj prav ocenila njenega realnega pomena. Tako se je na primer v štiridesetih letih pojavila Rohmerjeva knjiga o strankah, v kateri avtor po deduktivni poti ugotavlja **nujnost štirih strank v vsaki državi, in sicer: radikalne, liberalne, konservativne in absolutistične, kar ustreza štirim starostim človekovega življenja.** (E. Spektorski)

Pojav strank je torej krepko razčlenil in zapletel uveljavljanje suverenosti ljudstva ter bolj ali manj demokratičnih oblik, v katerih se izraža. Če so na prizorišču vse in če so vrh tega še v ravnovesju, potem kar gre; če se to sesuje, je križ. Nemci so leta 1932 in pred njim glasovali predvsem za absolutistično stranko, za starost in za smrt demokracije. Rjavi absolutizem je po vojni v sovjetski okupacijski coni zamenjal rdeči in šele zdaj - potem ko je minil čas celega človeškega življenja - se spet razvija cel spekter strank. Na demokratičnih volitvah je zmagala najbolj »trezna« - konservativna stranka krščanskih demokratov (40,9 %), vendar ne dovolj močno, da bi lahko vladala sama in daleč pod kvalificirano večino, potrebno za spremembo ustave, pri čemer je slednja spet v funkciji ponovne združitve obeh nemških držav. Tudi »Zveza za Nemčijo« (48,1 % ali 193 do 400 sedežev) s sorodniki strankami ne zadostuje za absolutno večino (več kot 50 %), potrebno za samostojno vladavo. Krščanski demokrati tako po zahodnonemškem zgledu že vabijo v koalicio liberalce (21 sedežev).

Kaj pa levica, socialni demokrati (21,8 %) in prenovljeni komunisti (Stranka demokratičnega socializma, 16,3 %)? Mar niso, potem ko so se odrekli absolutizmu, tudi slednji bližje sredini kot kateremukoli ekstremu? Če je tako, potem bi kazalo v kapitalnih odločitvah, kot sta opredelitev za pluralistično demokracijo in ponovno združitve - težiti k »edinosti«, vsaj začasni, vseh vodilnih strank.

Vse kaže, da bo slovenski volilni izid precej podoben vzhodnonemškemu. Liberalni ZSMS kaže vse boljše in vprašanje je, ali bo konservativni DEMOS sam dosegel potrebnih 51 %. »Stranka samoupravnega socializma« pa se po zatonu svojega »absolutizma« vrača na radikalni začetek. Za njo je čas celega človeškega življenja, v katerem je preživela vse štiri strankarske »faz«: po radikalnih korakih pred vojno, med njo in po njej so sledila liberalnejša petdeseta in šestdeseta leta, ki so se iztekla v »mekhem« absolutizmu sedemdesetih in osemdesetih.

Levica je zdaj tu in tam spet na tem, da postane radikalna - kar pomeni, da »zagrablji stvar pri korenu« (Marx) oblasti pri volilcih, ki si očitno želijo radikalnejši prijemov za reformo oblasti v smislu demokracije. Siti so vsakršnega absolutizma in pretiranega radikalizma, želijo si bolj umirjenih, liberalnih in konservativnih tonov. In utegne se zgoditi, da bodo ti zveneli tako dolgo, kot traja celo človeško življenje.

GORENJSKI GLAS

VEČ KOT ČASOPIS

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenic, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Tržiča.

Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj, tiska ČGP Delo Ljubljana

Predsednica časopisnega sveta Kristina Kobal

Naročnina za 1. trimesečje 100 din

Gorenjski glas urejamo in pišemo: **Stefan Zargi** (glavni urednik in direktor), **Leopoldina Bogataj** (v. d. odgovorne urednice), **Vilma Stanovnik** (sport, turizem, poslovne informacije), **Danica Dolenc** (za dom in družino, tradicije NOB, Tržič), **Danica Zavrič** (socialna politika, sindikati), **Jože Košnjak** (notranja politika, sport), **Marija Volčjak** (gospodarstvo, Kranj), **Andrej Zalar** (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), **Lea Mencinger** (kultura), **Helena Jelovčan** (izobraževanje, iz solskih klopi, Škofja Loka), **Cveto Zaplotnik** (kmetijstvo, kronika, Radovljica), **Darinka Sedej** (razvedrilo, Jesenice), **Stojan Saje** (družbene organizacije in društva, SLO in DS, ekologija), **Dusan Humer** (sport), **Vine Bešter** (mladina, kultura), **Franc Perdan** in **Gorazd Sinik** (fotografija), **Igor Pokorn** (oblikovanje), **Mirjana Drakšler** (tehnično urejanje) in **Marjeta Vozlič** (lektoriranje).

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči račun pri SDK 51500-603-31999 — Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomska propaganda 23-987, računovodstvo, naročnine 28-463, mali oglasi 27-960. Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

uredništvo tel. 21860

PRED VOLITVAMI

Socialisti o zasnovi bodoče občine

Občino vrniti ljudem

Žiri, 26. marca - Osrednja tema večerajšnjega predvolilnega shoda Socialistične zveze v Žireh je bila zasnova bodoče občine, o čemer je spregovoril mag. Stane Vlaj, strokovnjak za vprašanja komunalnega sistema, hkrati pa tudi kandidat za republiški družbenopolitični zbor.

Mag. Vlaj je uvodoma dejal, da je bila ukinitve sisov po njegovem mnenju prenaplajena, ker pred tem ni bila vzpostavljena boljša rešitev. Sicer pa se pod streho republiške skupščine poleg novega zakona o državni upravi oblikuje tudi nov koncept lokalne samouprave, po katerem imajo Žiri in njim podobne krajevne skupnosti vse možnosti, da (ponovno) postanejo občina.

Gre za to, kot je dejal mag. Stane Vlaj, da občino vrnemo ljudem. Oblikovalci novega koncepta lokalne samouprave študirajo tuje rešitve, ob čemer

ugotavljajo, da imamo pri nas povprečno desetkrat večje občine kot drugod v Evropi. Ni sicer rečeno, da so tuje rešitve tudi za nas najboljše, res pa je, da s tem, ko odhajajo v ropotarnico nekatere značilnosti starega sistema (družbena lastnina, pluralizem samoupravnih interesov, samoupravljanje ipd.), moramo na področje lokalne samouprave vnesti določene (zakaj ne na tujem že preizkušene?) novitete.

Nov koncept lokalne samouprave, ki ga gradijo strokovno in pretehtano, da bi se ognili volontaristični reformi, bo izo-

blikovan najkasneje v letu dni. Pred oživiljanjem pa bo treba pravico do lokalne samouprave zapisati tudi v republiško ustavo. Kot je dejal mag. Vlaj, uveljavitev lokalne samouprave tudi po sprejemu ustave gotovo ne bo hitra, zlasti ne v velikih krajevnih skupnosti, kot so Žiri, saj bo treba dodobra pretehtati, katere interese bodo ljudje želeli sami uresničevati v svoji (novi) občini, katere pa bi še naprej usklajevali na širši ravni.

Za ponovno oblikovanje občine Žiri se je zavzel tudi Janez Jan, kandidat Socialistične zveze za občinski družbenopolitični zbor, ki je iz večletne prakse dejal, da bi Žirovci rajše, hitreje in bolje reševali marsika-

tera vprašanja iz pristojnosti občinskih upravnih organov v Žireh kot v Škofji Loki. Ne nazadnje se je kljub desetletjem med ljudmi še ohranil prvotni pomen občine Žiri. Ko Žirovec reče, da gre na občino, s tem misli na krajevno skupnost.

Na večerajšnji konvenciji Socialistične zveze v Žireh so svoj stranko, program in sebe predstavili kandidati na volitvah mag. Viktor Žakelj, Darja Lavtizar-Bebler, Marjan Gantar, Viljem Medved (gorenjski kandidati Socialistične zveze za republiški družbenopolitični zbor) ter kandidati za škofovski družbenopolitični zbor Bogomila Mitič, Brane Mohorič, Stane Jesenovec in Janez Jan.

H. Jelovčan

Potreben je trg dela in znanja

Preveč je takšnih, ki opravljajo nekoristna dela

Tržič, 22. marca - Gotovo so dejstva, kot je odpuščenje delavcev iz tovarn, zastavela in zato nedonosna industrija, podcenjevanje znanja, razvoj brez prave strategije, neurejeno lastništvo nad zemljo in kapitalom... Vprašanja, ki v današnjem zapletenem gospodarskem in političnem trenutku, vznemirjajo največ ljudi. Zato se v vodstvih posameznih strank trudijo, da bi svojim volilcem čimbolje odgovorili, kakšna prihodnost nas čaka. Tako je v četrtek zvečer ZKS - stranka demokratične prenove v Tržiču organizirala javno tribuno z naslovom "Razvojni gospodarski problemi Gorenjske in Tržiča." Gosta sta bila Emil Milan Pintar in Anton Gros, kandidata na listi ZKS-SPD za družbenopolitični zbor Skupščine RS.

Med specifičnostmi Gorenjske je Emil Milan Pintar med drugim uvrstil nadpovprečen tempo izobraževanja, ki je značilen za Gorenjsko (več kot 20 odstotkov prebivalcev študira na fakultetah). Vendar pa zaposlitvena struktura ni tako ugodna, saj je ravno za Gorenjsko značilen nadpovprečen "odtok" izobraženecv proti centru Slovenije. Zanimiv je podatek, da imamo na Gorenjskem nadpovprečno "družinsko izobrazbo", kar hkrati pomeni, da nikjer v Sloveniji (pa tudi malo kje po svetu) ni toliko izobraženih žensk, kot ravno na Gorenjskem. Hkrati pa je seveda treba povedati, da se zato gorenjska industrija ukvarja s podobnimi težavami kot ostala slovenska in da nam bolj kot produkcijskega znanja manjka

upravnega in bolj kot upravnega menedžerskega. Kot je poudaril Anton Gros, direktor kranjske Planike: "O tem kaj, kako in koliko bomo delali pač ne moremo samoupravno odločiti." Vodstvo mora biti in to vodstvo mora vse nadzorovati." Kot velik problem pri razvoju naše industrije je označil vedno navzočo "ekonomijo grabeža". Dohodek se je od dobrih gospodarjev pretekel k slabim, s tem se je uničil tekmovalni duh, izgubljali pa so tako eni kot drugi. Ali kot je rekel Emil Milan Pintar: "Jugoslovansko industrijo na jugu je uničil fond za nerazvite".

Skrb, ali ne bodo tuji pri nas vlagali predvsem v "črno industrijo", je po Pintarjevih besedah odveč, saj zanimanje za vlaganje kapitala k nam ni posebej veliko.

Trenutno je 261 kapitalnih vložkov v Jugoslavijo, tuji pa imajo pri tem veliko zadržkov, saj se bojijo naše politične negotovosti. Tudi misljenje, da je pri nas cenena delovna sila ni pravilno, čeprav izgleda, da imamo majhne plače. Delo je pri nas nizko produktivno, dohodek pa so mnogi dobivali tudi naprimer s nizkimi krediti, z brezplačnimi stanovanji...

V Sloveniji trenutno okrog 140 tisoč delavcev opravlja nekoristno delo. Ko smo naprimer uvedli računalnike, se število ljudi v računovodskih službah ni zmanjšalo, ampak celo povečalo. Tako imamo v Sloveniji kar 42 tisoč računovodskih delavcev, kar pomeni, da na enega delavca, ki dela v razvoju, pride sedem računovodskih delavcev. V Nemčiji npr. na pet delavcev

V. Stanovnik

Predvolilna konvencija ZSMS - LS v Žireh

JLA je papirnati tiger

Žiri, 22. marca - "Za nas Markovič ni sprejemljiv," je ocenil dr. Slavoj Žižek, kandidat za člana predsedstva republike Slovenije. Na konvenciji so ob povezoivanju mag. Slavka Gabra nastopili tudi Zoran Thaler, Tone Anderlič, mag. Pavel Gantar, Janez Kopač in Andrej Novak.

Najprej je nastopil novi predsednik škofovskih liberalcev Andrej Novak: "Zavzemamo se za manj megalomanske industrije, smo za razvoj turizma v občini, zahtevamo takojšnje zaprtje rudnika urana na Žirovskem vrhu, hkrati pa je potrebno poskrbeti za socialno varnost delavcev."

"Smo edina stranka na Slovenskem, ki ima do potankosti razdelan gospodarski program. V razvojni politiki se zavzemamo za razmah storitev. Menimo, da bi moralo biti v Sloveniji tretjina zaposlenih v majhnih podjetjih, nasploh pa moramo povečati delež storitev v družbenem proizvodu. Se o direktorjih - dober direktor ni tisti, ki odpuščá delavca, pač pa tisti, ki jih nanovo zaposli," je med drugim rekel Janez Kopač, ki v stranki skrbi za gospodarska vprašanja.

Sledil je dr. Slavoj Žižek: "Vedeti morate, da se je o abortusu govorilo, da se ne bi govorilo o čem drugem. Nadzvočno letalo? Za tem tiči cela ekonomska vizija izhoda iz krize, namreč investiranje v vojsko."

Iz razprave omenimo nekaj poudarkov: Pavel Gantar: "Sem za manjše občine, takšne, kot so bile nekaj. ZSMS je še vedno preveč mladinska, še vedno organizacija nima prave identitete. Nismo hoteli samo dveh blokov, zato nismo šli v DEMOS." Slavoj Žižek: "Slabosti v programu liberalcev? 1. preveč smo se pustili ujeti na predsedstvo in premalo mislimo o posameznih ministrstvih, 2. sami smo krivi, da niso Zeleni in Nova družbena gibanja v naših vrstah, 3. v nekaterih občinah delujejo lastne občinske konference proti nam in 4. naša kampanja je slaba. JLA je danes zgolj papirnati tiger, možnost udara je bila možna še pred pol leta, ta trenutek pa nam lahko samo še grozi."

V. Bešter

Predstavitev programa Zelenih Kranja

Vprašanja brez odgovorov

Kranj, 23. marca - Vlasta Sagadin, predsednica Zelenih Kranja, zadnjeustanovljene stranke kranjske opozicije: "Problemi onesnaževanja se praviloma dosedaj niso pojavljali na dnevnih redih občinske skupščine."

Program Zelenih Kranja temelji na osnovnem programu Zelenih Slovenije, so povedali na petkovi novinarski konferenci. "Uredili bomo občinsko smetišče v Tenetišah, očistili Kokro in oživili njen kanjon, zaščitili vse vire pitne vode, sprejeli odlok o zaščiti gob," je naštevala glavne akcije predsednica Vlasta Sagadin. Dopolnil jo je Tadej Markič: "Naša zahteva je, da sodelujemo pri pripravi vseh programov ozelenjevanja v mestu. Razumeti gre, da se je z ureditvijo pročelja Gimnazije končno začelo tudi urejanje mestnega centra."

Povedali so nam, da jim je 26. januarja predsednik kranjskega izvršnega sveta Henrik Peterneš obljubil, da se bo osebno zavzel in pomagal ugotoviti, kakšni odpadki se vozijo v Tenetiše. Odgovora še vedno ni!

Tomaz Kukovica se je dotaknil problematike skladiščenja: "Za kranjsko občino se ne ve, kaj je v določenih skladiščih spravljeno." "Smo proti sedanji lokaciji avtobusne postaje," je zatrdil Peter Katrašnik.

Povedali so nam tudi imena kandidatov za občinski DPZ: Vlasta Sagadin, Peter Katrašnik, Tadej Markič, Slavko Savič, Franci Dovč, Iztok Pogačnik in Igor Gorjanc.

Zeleni ocenjujejo, da bodo v novem parlamentu lažje delovali vsaj prišli do zahtevanih odgovorov. Kot so povedali, imajo tačas velike probleme z zagotavljanjem osnovnega denarja. Ustavlja pa se jim tudi pri prostoru za informativne stojnice.

V. Bešter

PRED VOLITVAMI

Kandidati za radovljiškega župana predstavili programe

Moževanje brez jasnih odgovorov

Radovljica, 23. marca - Kandidati za predsednika radovljiške občinske skupščine: Marko Bezjak iz Radovljice, sedanji predsednik občinske skupščine, Pavel Žerovnik iz Radovljice, predsednik izvršnega sveta, Vladimir Černe iz Radovljice, direktor Inženiringa Bled, in Miroslav Pengal iz Lesc, direktor obrtne zadruge Rados iz Radovljice, so na pogovoru, ki ga je v petek v dvorani radovljiške knjižnice pripravila občinska konferenca Socialistične zveze, predstavili volilne programe in odgovorjali na vprašanja poslušalcev. (Kandidat za župana je tudi Anton Ažman z Bleda, direktor HTP Bled, ki pa se pogovora ni udeležil.) Občinstva je bilo bolj malo: če izvzamemo člane Pengalovega volilnega štaba, novinarje in politike, bi lahko vse ostale prešteli na prste obeh rok; sicer pa tudi tisti, ki so ostali doma, niso dosti zamudili, saj precej splošno moževanje ni povsem odgovorilo na vprašanje, kako so kandidati zamišljajo prihodnji razvoj radovljiške občine, katerim nalogam bi dali prednost, za kaj bi se zavzemali in čemu nasprotovali...

Marko Bezjak (kandidat Socialistične zveze), ki je na zborih volilcev dobil največ podpore, je dejal, da njegove dosedanje izkušnje o vlogi občinske skupščine niso najboljše. Zavzema se za sposoben in učinkovit izvršni svet, v katerem bi bili mladi in nekorumpirani ljudje, za reorganizacijo upravnih organov (zdaj je med občani precej pripomb na njihov del), za to, da bi občina z razvojnimi skladi podpirala zanimive programe in da bi se s svojim premoženjem pojavljala kot delničar, za uvajanje zasebnega dela tudi v družbenih dejavnostih, predvsem na področju otroškega varstva in zdravstva...

Vladimir Černe: "Za očiščenje Blejskega jezera bi moral biti denar. Če bo Demos prišel na oblast, obljubim, da bomo to naredili."

Pavel Žerovnik (kandidat Socialistične zveze) se ni predstavil s klasičnim volilnim programom, ampak je nanizal predvsem sedanje gospodarske in družbene probleme. Dejal je, da že različnost interesov lahko veliko pripomore k spreminjanju zadev, precej pa si obeta tudi od sprememb na lastniškem področju. Vladimir Černe (kandidat Demosa) se je zavzel za to, da bi bila občinska skupščina edino mesto za odločanje, da bi bilo njeno delovanje povsem javno in da bi pri odločitvah imela glavno vlogo stroka. V občini je treba ustvariti razpoloženje za ustvarjanje; razporejanje, kar po Černetovem mnenju ni tako težko delo, bi moralo biti v drugem planu. Obe trasi avtomobilске ceste, severna in južna, sta razkošno načrtovani, zato bi ju morali ponovno pregledati in oceniti. Miroslav Pengal (samostojni kandidat), ki se je v predvolilni boj vključil, potem ko je na zborih volilcev dobil zadostno podporo, še ni povsem izdelal volilnega programa in zato tudi ni odgovarjal na vprašanja, navedel

Na vprašanje, kakšno je stališče predsedniških kandidatov do oblikovanja občin znotraj občine, je Černe dejal, da bi prisluhnil željam občanov, Žerovnik meni, da bi znotraj občine lahko nastale nove občine, če bi bile za to materialne možnosti in če bi se strokovne službe organizirale na gorenski ravni, Bezjak pa je dejal, da bi lahko imeli (podobno kot na Zahodu) upravno okrožje, pod njegovim okriljem pa več manjših občin.

pa je nekaj programskih točk oz. gesel: za izhod iz krize potrebujemo podjetnega človeka, župana, ki bo razgibal gospodarstvo in "oklestil" občinsko upravo, ekološka sanacija vseh območij, še posebej Bohinja, popolna podpora obrtništvu in zasebnemu sektorju, skrb za razvoj kmetijstva, še posebej hribovskega, davčne olajšave, starejšim ljudem spoštovanje...

C. Zaplotnik

Predvolilno srečanje ZKS - SDP v Železnikih

V Sloveniji je dokaj kvalitetna opozicija

Železniki, 26. marca - V petek zvečer je bilo v Železnikih predvolilno srečanje ZKS - Stranke demokratične prenovе, ki se ga je med drugimi udeležil tudi Emil Milan Pintar, nosilec gorenske liste za republiški družbenopolitični zbor. Ko je predstavljal gorensko listo sedmih kandidatov, je dejal, da so na njej ljudje, ki bodo glede na svoje znanje, izkušnje in položaj v prihodnjih letih lahko največ naredili za Gorenjsko. Osnovna zgradba njihovega programa stoji predvsem na gorenskih značilnostih, ugotovljenih s posebno študijo.

Gre za pet značilnosti. Je dejal Emil Milan Pintar. Prvič: ker je bila Gorenjska najprej industrializirana, ima največ klasične industrije (lesarstvo, čevljarstvo, tekstil, železarstvo), ki se zdela ni preživeta, če pogledamo na tujino, vendar pa terja hitrejši razvoj. Drugič: Gorenjci se v slovenskem merilu nadpovprečno izobražujejo. Na tisoč prebivalcev Gorenjske pride dvajset študentov, na tisoč Slovencev petnajst. Nadpovprečno izobražene so tudi ženske; med diplomanti visokih šol je kar 56 odstotkov žensk.

Tretjič: na Gorenjskem je močno razvito zasebno kmetijstvo. Četrtič: pretiran odлив izobraženih ljudi, tudi iz škojloške občine, v Kranj in Ljubljano, iz zgornje savske doline pa celo v Avstrijo. In petič: nadpovprečno priseljevanje ljudi od drugod. Samo v letih od 1971 do 1981 je število prebivalcev na Gorenjskem poraslo za petnajst odstotkov, od tega je le slaba desetina posledica rojstev. Podatki, skratka, ki jih resno kaže izkoristiti pri načrtovanju bogatejše, boljše prihodnosti Gorenjske in Gorenjcev.

Sicer pa so bila v razpravi bolj kot konkretna občinska oziroma krajevna vprašanja sprožena splošneveljavna. Na vprašanje, zakaj so prve "svobodne, demokratične, neposredne" volitve tako komplicirane (malo Kardelja, malo zahodne demokracije), je Emil Milan Pintar odvrnil, da so izbrali svetovni model, ki je znanstveno priznan kot najbolj enostaven, da se zdi zapleten, ker takšnih volitev pač nismo navajeni. V zvezi z usodo Rudnika urana Žirovski vrh je napovedal, da se bo nova vlada najbrž odločila za ekspertizo upravičenosti in za referendum, kar bo gotovo privedlo do zaprtja rudnika. S tem se ZKS - Stranka demokratične prenovе strinja. Če bi šli v prerazporeditev porabe električne energije, v ukinitev preveč požarne industrije, bi Slovenija lahko shajala tudi brez jedrske elektrarne. Sicer pa se bomo ob prelomu ti-

sočletja v svetu srečevali z novo generacijo jedrskih elektrarn, meni Emil Milan Pintar. Ob tem je še zatrdil, da na Kočevskem ni nikakršne vojaške jedrske institucije. Na vprašanje o razlogih za različno raven strokovnosti v političnem marketingu je gost dejal, da njegova stranka pač še uživa prednosti enopartijskega sistema, v katerem je bila večina strokovnjakov komunistov. Zato jih druge stranke praviloma še nimajo (razen če niso izstopili iz ZKS) in jih bodo morale šele pridobiti. Drug razlog pa je ta, da nekateri preprosto istovestijo sedanjo revščino z ZKS, ker je bila tako dolgo na oblasti. Na splošno pa je Emil Milan Pintar ocenil slovensko politično opozicijo za dokaj kvalitetno in dostojno. Pešiča revanšistov ni pomembna in bodo napoti tudi samim strankam, ker kvarijo njihov ugled.

H. Jelovčan

Demosov večer v Poljčah

Demos pripravlja novo ustavo in načrt za osamosvojitve

Poljče, 23. marca - "Na letošnjih volitvah se ne bomo odločali o kandidatih, ampak o usodi slovenskega naroda: o tem, ali bomo pustili, da utonemo v balkanski družini, ali da gremo hitro v Evropo. Ker nečemo biti berači Evrope in želimo le normalno delati in živeti, se zavzemamo za samostojno Slovenijo, za učinkovito gospodarstvo in za pravno državo, v kateri ne bo tajne policije in tajnih uradnih listov. Zadnje čase je pogosto slišati, češ da opozicija nima dovolj znanja in izkušenj, da bi vodila slovensko državo. To ni res: dovolj imamo sposobnih ljudi. Če ne bo zadostovalo domače znanje, bomo poklicali na pomoč tuje - naše izseljence," je dejala dr. Katja Boh (socialdemokratska stranka) na petkovem Demosovem večeru v Centru za obrambno usposabljanje v Poljčah.

Ker je že nekaj časa znano, da bo Demos na volitvah zmagal - je dejal dr. Peter Jambreč (Slovenska demokratska zveza) - se Demos že spreminja iz skupine, ki kritiza, v skupino, ki bo za uresničitev svojih ciljev imela na razpolago institucije slovenske države. Kot je dejal, sta se doslej v Demosu oblikovali dva načrta, kako naj bi se Slovenija osamosvojila: po prvem naj bi novi slovenski parlament že na prvem zasedanju sprejel deklaracijo o neodvisni Sloveniji ter s tem ukinil vse zvezne zakone in vsa pooblastila zveznih organov v Sloveniji, po drugem pa naj bi na prvi seji sprejeli le ukrepe, s katerimi bi preprečili odлив denarja iz Slovenije, postavili na vodilna mesta finančnih ustanov ljudi, ki bi bili vredni zaupanja, in do poletja oz. zgodnje jeseni pripravili novo slovensko ustavo. Ustava je že skorajda napisana, bo bistveno krajša od sedanje, sprejeli pa naj bi jo z ljudskim plebiscitom.

Tine Benedičič (Slovenska kmečka zveza) je dejal, da ne bi bilo nič narobe, če bi Center za obrambno usposabljanje v Poljčah spet postal to, kar je bil nekaj - kmetijska šola. Center zgublja na pomenu: "notranji sovražniki" sedijo poleg mene, k "zunanjim" pa tako in tako želimo iti!"

Na vprašanje, kako namerava Demos reševati problem lastnine, je bilo več odgovorov. Brane Grims, predsednik gorenskih in kranjskih socialdemokratov, je dejal, da je pri tem vprašanju največja razlika med uradno politiko in Demosom. Partija še vedno priznava družbeno lastnino, socialdemokrati pa se zavzemajo za lastnino, ki bi imela znanega naslovnikar. Kako to doseči, sta dve poti: v obeh primerih pa se razmere v gospodarstvu začno urejati same po sebi. Izidor Reje (Slovenski krščanski demokrati) se je vprašal, zakaj delavci,

Dr. Katja Boh: "Če Demosov kandidat dr. Pučnik ne bo zmagal na volitvah, ne bo to nacionalna katastrofa. Predsedstvo je bolj simboličnega pomena, v politiki pa nima odločilnega vpliva. Glavni je parlament, v njem pa bo Demos skoraj zanesljivo dobil večino." Brane Grims: "Ni vseeno, kdo je izvoljen za predsednika predsedstva, in sicer zato ne, ker ima predsedstvo velike pristojnosti pri službi državne varnosti."

ki so delali štirideset let, ne bi ničesar imeli, in je predlagal, naj bi družbeno lastnino razdelili med delavce. Dr. Katja Boh je opozorila, da zadnje čase družbeno lastnino nekam izginja in da je Demos že zahteval oblikovanje posebnega odbora, ki naj bi to raziskal; sicer pa se je zavzela za vrnitev lastnine prejšnjim lastnikom.

C. Zaplotnik

Zasedanje radovljiške skupščine

Radovljica, 23. marca - V sredo bo še zadnje zasedanje radovljiške občinske skupščine v sedanjem mandatu in hkrati tudi zadnje zasedanje takšne skupščine, kot je bila določena z ustavo iz 1974. leta. Delegati se bodo najprej zbrali na skupnem zasedanju, na katerem bodo poslušali poročilo o delu državnih organov, o delu skupščine in izvršnega sveta v zadnjem štiritietnem obdobju in o svetovnem veslaškem prvenstvu na Bledu, obravnavali pa bodo tudi predlog sklepov radovljiške občinske skupščine o odloku SO Svlajnac (Srbija), ki je sprejela sklep o prenehanju veljavnosti listine o pobratenju z občino Radovljica. Po skupnem zasedanju bodo zbori na ločenih sejah obravnavali programske usmeritve na področju skupne porabe za letos, zaključni račun proračuna občine in spremembe proračuna za letos, osnutek odloka o ustanovitvi sklada za varstvo okolja, spremembe srednjoročnega in dolgoročnega družbenega plana, spremembe na področju davčne politike, predlog odloka o plovbnem režimu v občini, zaključno poročilo o likvidaciji Krede Bled, program sklada stavbnih zemljišč...

C. Z.

STRANKARSKKE NOVICE

Kako ohraniti poseljenost podeželja

Železniki, 23. marca - Občinska konferenca Socialistične zveze Škofja Loka prireja v petek, 30. marca, ob 18. uri v dvorani Kulturnega doma v Železnikih pogovor o tem, kako ohraniti poseljenost podeželja. Glavni govornik bo Viktor Žakelj, podpredsednik republiške konference Socialistične zveze in kandidat za družbenopolitični zbor republiške skupščine, sodelovali pa bodo tudi drugi kandidati Socialistične zveze za republiške in občinske funkcije.

C. Z.

V petek zvečer se je nenapovedano udeležil prireditve kulturnega društva Visoko, ki je potekala pod naslovom "Tebi Slovenka" tudi kandidat ZSMS - liberalne stranke za predsednika republike Slovenije - prim. dr. Marko Demšar, ki je za Gorenjski glas povedal: "Prvič na Gorenjskem? Nikakor, resda sem bil doslej na tem koncu Slovenije bolj v planinah, rad pa pridem tudi na prireditve, kot je današnja, čeprav mi občutno primanjkuje časa." (V. Bešter) Foto: Franc Perdan

Predstavitev Zelenih

Zeleni Kranja pripravljajo v petek, 30. marca, ob 19. uri v dvorani Skupščine občine Kranj predstavitev programa in kandidatov stranke. Obiskovalcem bodo ponudili tudi predavanje o onesaženosti reke Save na Gorenjskem.

V. B.

ZSMS - LS o družbenem planu

Radovljiška ZSMS - liberalna stranka pripravlja danes, v torek, 27. marca, ob 18. uri v prostorih sejne dvorane Triglavskega narodnega parka na Bledu razgovor v zvezi s spremembami in dopolnitvami družbenega plana občine Radovljice. Poseben poudarek bo namenjen posegom v prostor na področju Triglavskega narodnega parka.

V. B.

Predvolilni golaž

Kranjska ZSMS - liberalna stranka pripravlja v petek, 30. marca, na Trgu revolucije "Veliki predvolilni golaž". Ob hrani in pijači vam obljublja tudi glasbo ansambla Gašperji. Pokušini golaža se bosta pridružila tudi gosta - prim. dr. Marko Demšar, kandidat za predsednika predsedstva republike Slovenije in dr. Alojz Krizman, kandidat za člana predsedstva republike Slovenije. Program, ki ga bosta povezovala Miran Šubic in Kandi Pižorn se bo pričel ob 15. uri. V primeru slabega vremena pa bo prireditev preložena.

V. B.

Javna tribuna ZSMS - LS

V četrtek, 29. marca, ob 17. uri pripravlja škojloška ZSMS - liberalna stranka javno tribuno z naslovom Škofja Loka, kulturni praznik mednarodne vrednosti. Tribuno bosta povezovala Matevž Dagarin in Janez Krek.

V. B.

Gorenjski shod Demosa

Združena kranjska opozicija pripravlja v soboto, 31. marca, s pričetkom ob 16. uri na trgu pred kranjskim Prešernovim jedališčem (tudi v primeru slabega vremena) veliko predvolilno zborovanje. Ob bogatem kulturnem programu (Folklorna skupina KUD Sava, Obrtniški pevski zbor...) se bodo obiskovalcem predstavili najvidnejši Demosovi ljudje: kandidat za predsednika republike Slovenije, dr. Jože Pučnik, kandidati za člane predsedstva Slovenije, dr. Dimitrij Rupel, dr. Dušan Plut, Ivan Oman in Franc Miklavčič, predstavili pa bo bosta tudi Franc Golja (SOS) in Karel Smolle (Koroška enotna lista).

V. B.

Predvolilna zbor v Mošnjah in Podnartu

Radovljica, 26. marca - Krajevna organizacija Socialistične zveze (SZ) Mošnje prireja danes, v torek, ob 19. uri v Kulturnem domu v Mošnjah predvolilni zbor, na katerem se bodo predstavili kandidati radovljiške SZ za predsednika občinske skupščine Marko Bezjak in Pavel Žerovnik ter Anton Kapus, predsednik občinske konference SZ Radovljica.

Občinska konferenca SZ Radovljica pa pripravlja v četrtek, 29. marca, ob 20. uri v domu kulture v Podnartu predvolilni zbor, na katerem bodo sodelovali Viktor Žakelj, podpredsednik republiške konference SZ, Darja Lavtižar-Bebler, članica predsedstva republiške konference SZ, ter Pavel Žerovnik in Marko Bezjak.

C. Z.

Žakelj o poljanski obvoznici

Škofja Loka, 26. marca - Jutri, v torek, ob 18. uri bo v predavalnici šolskega centra Borisa Zihlerla Socialistična zveza predstavila svoj volilni program in kandidate. Glavni govornik bo mag. Viktor Žakelj, podpredsednik republiške konference Socialistične zveze Slovenije in gorenski kandidat te stranke za družbenopolitični zbor republiške skupščine. Njegova tema bo Poljanska obvoznica pred desetimi leti in danes.

H. J.

Demosovo povabilo županu in izvršniku

Škofja Loka, 26. marca - Škojloški Demos vabi v sredo, 28. marca, ob 16. uri v sejno sobo nekdanjih sisov na Spodnjem trgu svoje kandidate z liste za občinski družbenopolitični zbor na pogovor in srečanje s predsednikom skupščine občine Škofja Loka Jožetom Albrehtom in predsednikom izvršnega sveta Branetom Mohoričem. Demos želi pred volitvami od prvih občinskih mož dobiti odgovor na vprašanje o njunem preteklem delu in poročilo o gospodarskem položaju občine.

H. J.

KRATKE GORENJSKE

Zahvala za delo v KS

K vsakemu dinarju še štiri

Kranj, 26. marca - "Ponosni smo na delo in uspehe, ki ste jih v zadnjem in prejšnjem mandatu dosegli v krajevnih skupnostih v občini, čeprav danes dobivamo precej kritičnih pripomb," je minuli teden v petek, na srečanju s predsedniki krajevnih skupnosti, ko se jim je zahvalil in podelil priznanja ob izteku mandata, rekel predsednik izvršnega sveta kranjske skupščine Henrik Peternej.

Krajša analiza oziroma ocena o delovanju krajevnih skupnosti v kranjski občini v zadnjih dveh mandatih, ki sta jo pripravila komisija za delovanje KS, katere predsednik je Jože Zorman, in Janez Gradišar, potrjuje, da so v krajevnih skupnostih vsak družbeni dinar obogatili še s štirimi svojimi. Predvsem so bili to prispevki oziroma samoprispevki krajanov ter prostovoljno delo, s čimer so bogatili združena sredstva, denar cestno komunalne skupnosti, iz sklada stavbnih zemljišč in iz proračuna. V mestnih krajevnih skupnostih je bila glavna skrb na stanovanjskih vprašanjih, varstvu okolja, prometni, otroški in socialni varnosti ter preskrbi. Izven mesta pa so se krajevine skupnosti veliko ukvarjale s komunalno. Na prvem mestu so bila vsekakor asfaltiranja cest, za njimi pa gradnja telefonskega omrežja, skupnih prostorov, javne razsvetljave, mrljiških vežic, vodovodov, igrišč, urejanje krajev oziroma skrb za čistočo, postavljanje avtobusnih čakalnic... Tako je bilo na primer 1981. leta v občini v KS 23 večjih akcij, leto kasneje prav toliko, nato 35, 1988. leta kar 52 in lani 47. V vseh in vedno pa so bili najbolj zavzeti prav predsedniki krajevnih skupnosti in priložnostnih gradbenih odborov.

Za delo se je predsednikom svetov krajevnih skupnosti zahvalil predsednik izvršnega sveta Henrik Peternej skupaj z Jožetom Zormanom in Janezom Gradišarjem.

Skratka, krajevine skupnosti so se v zadnjih osmih letih in več povsod (ne le v kranjski občini, marveč nasploh na Gorenjskem) potrdile, uveljavile in bile prostor za dogovarjanje ter reševanje in uresničevanje skupnih želja, potreb in ciljev. Kako bo v prihodnje, je ta hip težko (in morda bi bilo celo upravičeno mnenje, glede na doseženo: nesmiselno) napovedovati. Vsekakor po volitvah vseh bogatih in dobrih izkušenj na tem področju najbrž ne bi veljalo zavreči. Sicer pa, prava pot je bila, je in bo morala biti tudi v prihodnje tista, za katero se v kraju vsi skupaj dogovorijo.

A. Žalar

V temi

Prav gotovo ni izvenmestne krajevine skupnosti na Gorenjskem, kjer ne bi v bližnjem ali malce odmaknjem obdobju v programu imeli tudi javne razsvetljave. Pravzaprav se javna razsvetljava v teh krajevnih skupnostih kaže kar kot neke vrste stalna, vsakoletna naloga. Marsikje so si jo uredili naravnost vzorno. Bojim pa se, da se tovrstnim programskim nalogam v krajevnih skupnostih bliža, ali pa jih je že konec. Pa ne zaradi programa iz sedanjega predvolilnega obdobja enega od kandidatov, ki menda napoveduje ukinitve javne razsvetljave. Če, da je ne bo treba nikomur iz takšnih ali drugačnih razlogov ukiniti, marveč jo bo kar Elektro samo odklopilo in sicer po pravilu, da v krajevni skupnosti pač niso plačali računa za porabljeno energijo.

To se sicer, kolikor vem, še ni zgodilo. So pa že primeri, ki bi jih bil morda omenjeni "napovedovalec" iz sedanjega predvolilnega obdobja vesel, saj je marsikje v krajevnih skupnostih ponoči vedno bolj temno. Mednje sodi tudi krajevna skupnost Sv. Duh v škofjeloški občini, kjer so se pač, ali zaradi načina financiranja krajevnih skupnosti nasploh, ali preprosto zaradi predrage električne energije zanje (glede na denar, ki ga ima krajevna skupnost), morali odločiti za "temo" posameznih delov krajevine skupnosti. Do sem bi ta trenutek ob vsemplasnih težavah, ki nas pestijo, to še nekako lahko razumeli. Težko pa je razumeti, da je zato, ker krajevna skupnost nima denarja, v temi celotno območje ob zelo prometni cesti Kranj - Škofja Loka. Ni samo nelogično in nevdržno, da mora za vsaj skromno in na najbolj nevarnih delih nujno razsvetljavo zelo prometne (ne lokalne) ceste, na kateri se vsak teden vrstijo nesreče, skrbeti krajevna skupnost. Predvsem neodgovorno in obsojanja vredno je, da se ob tem ne zganejo vsaj v občini, če ne že tisti, ki imajo to cesto na skrbi...

A. Žalar

Velika akcija na Jezerskem

Vsakoletno spomladansko čiščenje v krajevni skupnosti

Jezerško, 26. marca - Konec minulega tedna, v petek popoldne, so bili Jezerjani spet na nogah. Po zimi, ki tudi v tej krajevni skupnosti v kranjski občini, ni bila radodarna s snegom, so se tudi tokrat, kot že nekaj let zapored, lotili spomladanskega čiščenja. Bila je to spet ena takšnih akcij, kot so jih bili vajeni zadnja leta, ko so na primer asfaltirali ceste, gradili krajevno telefonsko omrežje, obnovljali razsvetljavo, vodovod, gradili dvorano v Korotanu, avtobusne čakalnice in urejali odlagališče smeti. Več kot sto domačinov se je tokrat lotilo čiščenja naselja, obrežij potokov oziroma Jezernice, robov cest in poti, okolice šole, jezera, igrišča... V akciji pa so se jim pridružili tudi vojaki z meje.

Vinko Tepina

mu Korotan, to zimo na Jezerskem ni bilo

Sicer pa je bilo to zimo na Jezerskem drugače. Če je bilo za prejšnje značilno nekakšno delovno oziroma splošno zatišje, tokrat ni bilo tako. Po otvoritvi dvorane, ki so jo Jezerjani zgradili tik pred novim letom v domu

sobote ali nedelje, da se ne bi kaj dogajalo. Precej množično so zahajali v novo dvorano, kjer so gostovale različne dramske skupine in od časa do časa tudi kakšen ansambel. In tudi za naprej kaže tako. Skratka, obiskane prireditve so najboljši dokaz, kako zelo so si želeli in potrebovali novo dvorano.

"Očiščevalne akcije, kot je današnja, so v krajevni skupnosti v zadnjih letih postale že kar nekakšna tradicija," je v petek popoldne povedal predsednik sveta krajevine skupnosti Milan Kocjan. "Z letošnjim čiščenjem smo kar malce pohiteli. Suho je, predvsem pa moramo pravčasno očistiti obrežje Jezernice, da bo teren pripravljen za letošnjo melioracijo tega območja. Kar pa zadeva sodelovanje v tokratni akciji, sem zadovoljen. Vse je na nogah; solarji so delali že dopoldne, v zgornjem delu, od meje navzdol, pa delajo tudi vojaki..."

France Boldin

V spodnjem delu, od Kanonirja navzgor, so strugo in obrežja čistili mladi. V skupini, kjer so bili Maks, Katarina, Simo-

na, Bojan, Gorazd in Peter, je France Boldin povedal: "Po nekaj rednih spomladanskih čiščenjih je tokrat smeti in odpadkov precej manj. Pa vendar kaže, da jih bomo tudi danes nabrali za kakšno traktorsko prikolico..." Vinko Tepina pa je bil v skupini, ki je čistila skupaj z Milanom Kocjanom Jezernico: "Res je to pomlad na Jezersko nasploh bolj čisto. Nekaj je k temu pripomogla mila zima, nekaj dosežanje akcije, pa tudi vsi skupaj smo se, kot kaže, že nekoliko navadili, da malo bolj pazimo..." Prav gotovo je danes veliko čistejši kraj kot nekaj rezultat akcije pred leti, ko so se vsi skupaj lotili ureditve odlagališča na Jezerskem, za katero zdaj organizirano skrbi krajevna skupnost. "Danes skupaj s krajinami delamo tudi gasilci. Kar nekaj deset prikolic so že pripeljali sem na smetišče. Gorljive odpadke sproti zažigamo, poskrbeli pa smo tudi za zavarovanje. Delali pa bomo toliko časa, da bomo vse odpadke požgali in tudi smetišče uredili..." je povedal predsednik gasilskega društva Dušan Šemrov.

Dušan Šemrov

Ko se je zmrzilo, so se vsi zbrali pri šoli. Po dolgem sušnem obdobju je začelo celo deževati. Nekdo je v šali pripomnil, da bi morda celo dež "priklicali", če bi se za čiščenje dogovorili prej. Za malico je tudi tokrat poskrbelo krajevna skupnost oziroma Murijeva Tinca. Zaslužili so si jo: ob zadovoljstvu, da zaradi morebitne muhaste pomladi ne bodo morali imeti na skrbi še dan, ko se bodo zbrali na očiščevalni akciji.

A. Žalar

Delegacija krajevine skupnosti Hrušica sprašuje:

Kakšen hrup bo zaradi predora in avtoceste?

Hrušica, 26. marca - Hruščani so se vse od začetka izgradnje predora in zdaj avtoceste spraševali, kakšen hrup bo v naselju tedaj, ko bo stekel promet skozi Karavanke. Investitorji obljublajo, da hrup ne bo povečan, sicer pa bodo opravili vse meritve in jih predložili v dokaz.

Na eni izmed minulih sej zbornice krajevnih skupnosti jeseniške občine je delegacija iz krajevine skupnosti Hrušica ponovno postavila vprašanje, ki se nanaša na varstvo pred hrupom v naselju Hrušica. Krajinani na Hrušici namreč že od začetka izgradnje predora in ob gradnji avtoceste po pomočju Mežakle zahtevajo temeljit in konkreten odgovor na vprašanje, kakšen bo hrup, ko bo stekel promet skozi predor Karavanke.

Cestni inženiring - projekti Karavanke je krajanom poslal pojasnilo, v katerem pravijo, da je investitor, skupnost za ceste in zdaj republiška uprava za ceste, že v času projektiranja kot tudi v času izgradnje posvečal problematiki hrupa vso potrebno pozornost. Investitor je namreč s tem, ko se je odločil, da ne premakne magistralne ceste nad predorom globlje v hrib in jo opusti, dejansko odpravil ves tranzitni promet skozi naselje Hrušica. Z graditvijo nove magistralne ceste v dolžini nekaj več kot pet kilometrov in z dostopno cesto na Hrušici je v tem naselju ustvaril povsem nove bivalne pogoje in prometne razmere.

Ob gradnji nove magistralne ceste so bile po dogovoru s krajinami zgrajene protihrupne zaščitne ograje za hiše, ki se nahajajo na brežini nad novo cesto. Investitorji so tudi odklonili premik vozišča za sesto z avtoceste na magistralno cesto.

Zdaj, ko se gradi, povzročajo hrup gradbeni stroji in kamioni, predvsem tedaj, ko se zasipava deponija zahodno od naselja Hrušica. V prihodnje bo ves glavni in tranzitni promet proti Kranjski gori potekal pod Mežaklo na veliki razdalji od naselja, tako da bi moral hrup z avtoceste na robu naselja Hrušica ostati pod zahtevano dopustno mejo. Tudi izvajalci del elektrostrojne opreme na predoru Karavanke so se morali pogodbeno zavezati, da ventilatorji ne bodo povzročali v naselju nikakršnega hrupa.

Republiški sanitarni inšpektor je v soglasju k izdaji gradbenega dovoljenja zahteval, da investitor opravi vse meritve na začetku pogona vseh naprav ob otvoritvi predora. Investitorji obljublajo, da bodo te meritve opravili, rezultate pa predložili v nadzor pristojnim organom v dokaz, da obratujejo po zahtevanih normah.

D. Sedej

Danes svečanost v Lipnici

Lipnica pri Kropi - Poleg osrednje svečanosti na Planici nad Crngrobom je vsako leto ob obletnici herojskega spopada Selške čete Cankarjevega bataljona spominska svečanost tudi pri spomeniku Stanetu Žagarju pri Osnovni šoli Staneta Žagarja v Lipnici pri Kropi. Letošnja ob 48-letnici bitke v Rovtu, kjer je padel tudi narodni heroj Stane Žagar, bo v Lipnici pri šoli danes (torek) ob 16. uri. V kulturnem programu bodo nastopili člani Harmonikarskega orkestra Glasbene šole iz Radovljice, Moški pevski zbor Staneta Žagarja iz Kropice in učenci Osnovne šole Staneta Žagarja iz Lipnice. Slavnostni govornik na proslavi v turek bo predsednik izvršnega sveta radovljiške občinske skupščine Pavel Zerovnik. Še pred spominsko svečanostjo bo ob 15.15 v turek v avli šole v Lipnici Ivan Jan predstavil knjigo Strdenovi.

A. Ž.

V soboto v dvorani osnovne šole v Davči

Novinarski večer

Kranj, 26. marca - Pred nami je novo veselo srečanje. Po Novinarskem večeru 23. decembra lani na Jezerskem, ko smo odpirali novo dvorano in podelili priznanje krajevni skupnosti Jezersko, je po krajšem premoru spet na vrsti takšna prireditve. Tokrat se bomo Glasovci na Novinarskem večeru, na katerega smo povabili tudi številne tako ali drugače zaslužne, srečali s prebivalci krajevine skupnosti Davča v škofjeloški občini. Zakaj ravno krajevni skupnosti Davča priznanje Gorenjskega glasu za dosežene uspehe v minullem obdobju, bomo nekaj več zapisali v petkovem Gorenjskem glasu. Če zdaj pa povejmo, da bo srečanje v Davči to soboto, 31. marca. Začelo se bo ob 17. uri v dvorani osnovne šole v Davči.

Vse bo tako, kot je bilo že doslej, ko smo spomnimo se, imeli prvi takšen večer v Cerkljah in smo krajevnim skupnostim pod Kravcem podelili takšna priznanja. Naslednji večer je bil potem v Gorenji vasi. Tam smo priznanja podelili krajevnim skupnostim Gorenja vas, Javorje in Poljane. Tretji je bil na Lancovem za prebivalce krajevnih skupnosti Kamna gorica in Lancovo. Potem smo bili lani spomniti še v krajevni skupnosti Lom v trziški občini, jeseni pa v krajevni skupnosti Rateče v ješenjski občini.

V Ratečah smo tudi nekoliko sklenili prvi krog tovrstnih srečanj in podeljevanj naših priznanj. Že Novinarski večer na Jezerskem tik pred koncem leta je bil hkrati tudi napoved, da bomo z njimi nadaljevali tudi v prihodnje. In tako smo zdaj pred veseljem in prijetnim srečanjem v škofjeloški občini. Pa tudi to ni zadnje; kaj kmalu se bomo še enkrat srečali s krajinami najbrž v eni od krajevnih skupnosti v radovljiški občini.

V zvezi s sobotnim večerom v Davči pa vseeno velja tokrat poudariti, da odločitev, kateri med krajevnimi skupnostmi v škofjeloški občini podeliti naše priznanje, ni bila ravno lahka. Pri uresničevanju zahtevnih programov in ob velikih prizadevanjih ter naporih prebivalci Davče niso bili osamljeni. Sicer pa, težko bi pravzaprav našli na Gorenjskem krajevno skupnost, za katero bi rekli, da se ni v njej nič dogajalo. Kako bo v prihodnje, ne bomo razmišljali; prepričani pa smo, da se bomo Glasovci na tovrstnih prireditvah s krajinami po Gorenjskem še srečevali...

In kako bo v soboto v Davči. Verjemite, da bo zanimivo, prijetno, veselo in svečano. Novinarji bomo poskrbeli, da bo "prišla" na plan prenekatera zanimivost, podrobnost, posebnost... Na že znan način se bomo s spraševanjem, pogovori, iskanjem "v živo" skušali dokopati, do vsega tistega, kar zanima Davčarje, ali so morda že malce pozabili. Tudi goste, ki tako ali drugače živijo s prebivalci Davče, smo povabili in seveda jih ne mislimo samo gledati. Skratka, prelistali bomo časopis v živo. Da pa ne bo preveč dolgočasno, bomo tudi zapeli, in... seveda ansambel. Kateri? Zanimiv, pa tudi vžge, čeprav bi lahko zanj rekli, da ni in je ansambel. Naj tokrat le povemo, da se harmonikar piše Kogovsek... Tudi nagrad, kot doslej, ne bo manjkalo, in pokrovitelj prireditve bo tudi tokrat Ljubljanska banka, vendar ne več Temeljna, marveč Gorenjska banka, delniška družba Kranj.

Prebivalci Davče! V soboto se torej ob 17. uri dobimo v dvorani osnovne šole. Vstopnine ne bo, vsakdo pa bo vseeno dobil vstopnico: zaradi zbranja. In še enkrat: veselo bo, začeli pa bomo točno; zavleklo pa se bo tudi...

A. Žalar

Uvajanje konkurence v slovensko elektroenergetiko

Mali elektrarnarji bi radi tekmovali z velikimi

Ljubljana, 22. marca - V Sloveniji bomo kmalu dobili združenje neodvisnih proizvajalcev električne energije, ki bo povezovalo male vodne in industrijske elektrarne ter vneslo konkurenco v slovensko elektroenergetiko. Vsaka konkurenca je seveda zdrava, toliko bolj dobrodošla bo na področju elektroenergetike, kjer problemov ne manjka, tako pri gradnji novih in ekološki sanaciji obstoječih objektov kot pri porabi elektrike. Neodvisni proizvajalci električne energije bodo zahtevali enakopravnost, če ne celo prednost pri dodeljevanju energetskega denarja, tudi razvojnega in ekološkega dinarja, za kar imajo v rokavu kopic argumentov. Zahtevali pa bodo seveda tudi ustrezno ceno oddane elektrike, vsaj 10 pfenigov za kilovatno uro, torej vsaj dvakrat višjo ceno od sedanje.

Pobudnik ustanovitve združenja neodvisnih proizvajalcev električne energije je Inštitut Jožef Stefan, pridružilo se mu je seveda Slovensko društvo za male vodne elektrarne, ki ima sedež v Bohinjski Bistrici; prof. dr. Miha Tomšič z Inštituta Jožef Stefan in predsednik društva Jože Jan sta nam podrobneje predstavila pobudo in nanizala argumente zanjo.

V tovarnah obratuje 35 elektrarn

V slovenski industriji danes obratuje 35 postrojenj za kombinirano proizvodnjo elektrike in toplote s skupno močjo 116 megavatov, kar predstavlja približno 5 odstotkov celotnih elektroenergetskih zmogljivosti v Sloveniji, v njih pa pridobijo približno 3,7 odstotka elektrike v Sloveniji. Če iz teh podatkov je moč razbrati, da niso polno izkoriščene, temveč dokaj nizko, le 37 odstotno. Večinoma namreč elektriko pridobivajo le kot stranski proizvod za lastno porabo ali pa služijo za izravnavanje konic porabe.

Deleži tovrstne elektrike so v razvitih deležah bistveno večji, v državah OECD v Evropi je povprečni delež 10,5 odstoten, v Zvezni republiki Nemčiji je celo 15,2 odstoten, v sosednji Italiji 12,8 odstoten.

Naše tovarniške elektrarne so slabo izkoriščene tudi zato, ker nimajo interesa, da bi elektriko oddale v omrežje, saj je cena odkupljene elektrike prenizka. Botrujejo ji tudi nenehne sanacije izgub elektroenergetstva, ki med drugim na počez uredijo cenovna neskladja med stroški za proizvodnjo elektrike in prodajno tarifo, pri sprotne obračunavanju odkupljene elektrike po povprečni tarifi pa seveda ne veljajo. Ustrezna cena bi bila seveda pravi motiv za oddajanje elektrike v omrežje.

Gorivo ni dobro izrabljeno

Večina industrijskih postrojenj uporablja parni proces, paro uporabljajo v proizvodnji ali za ogrevanje. Pri pridobivanju pare v visokotlačnem kotlu, pri tlaku okoli 40 barov, pa paro pred odvodom v proizvodne obrate usmerijo skozi turbino, ki tlačno razliko izrablja za pridobivanje elektrike. Pri takšnem procesu je gorivo izrabljeno 70 do 80 odstotno, torej bolj kot v termoelektarnah, kjer več kot polovico energije goriva spustijo brez koristi skozi hladilne stroje v zrak ali v bližnjo reko.

Industrijska elektrarna, ki pridobi 5 ton pare na uro, lahko pridobi dodatnih 600 do 800 kilovatnih ur električne energije. Nekatere tovarne, zlasti pri izdelavi papirja in celuloze ter večje tekstilne tovarne, imajo proizvodnjo že urejeno tako, mnogi pa še ne. Namestiti bi seveda morale nove kotle, kar je danes velik strošek, lažje pa bi si ga privoščili, če bi se več tovarn odločilo za skupnega, v kombinaciji z elektroenergetskimi sredstvi bi bili projekti še lažje uresničljivi.

Vse bolj uporabljajo plinske turbine

V svetu se v industrijskih elektrarnah vse bolj uveljavljajo plinske turbine, ki imajo bistveno večji izkoristek, več kot 80 odstotnega, saj je moč uporabiti tudi izpušne pline iz plinske turbine. Razmerje med pridobljeno elektriko in toploto je 1 proti 1, v parno turbinskih napravah pa je to razmerje ena proti tri do pet. S pomočjo plinskih turbin, ki so prijaznejše tudi za okolje, je torej moč pridobiti bistveno več elektrike.

Strokovnjaki ocenjujejo, da bi z namestitvijo plinskih turbin v naše industrijske elektrarne lahko pridobili do 200 megavatov nove električne moči.

Celotni ekonomski potencial industrijskih in krajevnih toplarn v Sloveniji ni ocenjen, nekateri strokovnjaki pa trdijo, da bi lahko pridobili več sto megavatov. Trenutno je v analizi ali postopku projektiranja 13 lokacij, kjer bi lahko pridobili 135 do 155 megavatov moči.

Neodvisni proizvajalci električne energije bodo zahtevali enakopravnost pri razdeljevanju elektroenergetskih sredstev, na katera je bilo doslej abonirano Elektroenergetstvo, dobre argumente pa imajo, da zahtevajo v smislu večje ekonomske učinkovitosti celo prednost. Za 41 malih vodnih elektrarn, ki so trenutno v gradnji so republiški komiteju za energetiko že predložili finančno ogrodje, po katerem naj bi graditelji prispevali 25 odstotkov sredstev, energetske dinar naj bi imel 30 odstotnega, razvojni dinar 15 odstotnega in predtjem EGS za prodano energijo 20 odstotnega. Ob tem velja dodati, da je razvojni dinar doslej dobilo devet graditeljev.

V Sloveniji obratuje 120 malih vodnih elektrarn

V združenju neodvisnih proizvajalcev električne energije bodo poleg industrijskih tudi male elektrarne, ki so v zasebni lasti. V Sloveniji obratuje 120 malih vodnih elektrarn, ki so s skupno močjo okoli 3.000 kilovatov povezane na razdelilno električno omrežje.

Po sedanjih predpisih, ki so v veljavi pet let, sme imeti mala vodna elektrarna v zasebni lasti do 1 megavata moči in se smatra kot obrt. Za malo vodno elektrarno do 100 kilovatov moči pa tudi obrt ni potrebna, dohodki od nje niso obdavčeni. Slovensko elektroenergetstvo malim elektrarnarjem za oddano elektriko plačuje 65 odstotkov vsakokratne cene za kilovatno uro po veljavni tarifi za gospodinjstva.

V gradnji je 41 malih elektrarn

V zadnjih letih je v Sloveniji vse več zanimanja za gradnjo malih vodnih elektrarn, zlasti tam, kjer so nekaj že bile ali pa so potoki in reke poganjale mlino in žage. Trenutno je v gradnji 41 malih vodnih elektrarn, ki bodo imele 3.245 kilovatov moči: 18 jih bo imeli do 30 kilovatov moči, 23 pa od 30 do 500 kilovatov moči.

Ljudje pa so že vložili nekaj sto vlog za gradnjo malih vodnih elektrarn, večinoma pod 50 kilovatov, predvsem na nekdanjih žagah in mlinih.

Naslednji korak bi bil lahko izgradnja 15 do 20 malih vodnih elektrarn, ki bi imele 20 megavatov moči, zanje so idejni projekti že pripravljivi, za nekatere tudi izvedbeni. Gre za večje objekte, z močjo 800 do 2.000 kilovatov moči, zgradili pa bi jih lahko v treh letih. Tem pa bi lahko sledila še izgradnja 100 novih malih vodnih elektrarn z močjo 100 megavatov na pritokih večjih rek. Lokacije so v glavnem že ovrednotene kot koristne, vse te elektrarne bi bile le pretočne in torej ne bi prizadele okolja, zgradili pa bi jih lahko v dveh letih. Dosti takšnih lokacij je na Gorenjskem, v savskem porečju.

Pri nas je aktualno vprašanje, kako namo domestiti elektroenergijo v primeru ustavitve jedrske elektrarne Krško. Jože Jan pravi, da se lahko ozremo k Avstriji, kjer dograjena jedrska elektrarna Zwentendorf sploh ni začela obratovati, vendar ne le zaradi protesta zelenih, temveč tudi zato, ker so v treh letih zgradili nove male vodne elektrarne, ki so za 30 odstotkov presegle njeno moč, država in banke pa so dale graditeljem ugodne kredite v višini 75 odstotkov predračunske vrednosti. Prof. dr. Miha Tomšič pa pravi, da bi z boljše izkoriščenostjo in povečanjem zmogljivosti industrijskih elektrarn ter z gradnjo novih malih vodnih elektrarn lahko leta 1996 brez tveganja, da nam primanjkuje električne energije, ustavili jedrsko elektrarno Krško.

Poleg izkoriščanja možnosti je močan argument cenejša gradnja. Trenutno je v gradnji 41 malih vodnih elektrarn, ki jih bodo investitorji po 1.157 ekujev za kilovat moči. Podatki o devetih malih vodnih elektrarnah, ki so bile zgrajene v zadnjih letih (med njimi je tudi Cesar v Bohinjski Bistrici, Farji potok v Davči, Ukanc v Bohinju) pa povedo, da so bile zgrajene od 410 do 1.780 dolarjev za kilovat moči, v povprečju za 1.073 dolarjev za kilovat moči. Vsekakor je to bistveno manj kot veljajo gradnje velikih elektrarn, saj bo po načrtih kilovat mmoči v elektrarniški verigi na Savi vsaj po 3.500 dolarjev, če jih bodo gradili tako počasi, kot so jih začeli, bo seveda še dražji.

Male vodne elektrarne posebej pomembne za podeželje

V podeželskem električnem omrežju imajo male vodne elektrarne zaradi pravljanja napetosti poseben pomen. Večina nizkonapetostnega omrežja v Sloveniji je bilo zgrajenega pred 25 in več leti, ko je bila moč priključkov in porabe elektrike v gospodinjstvih, in kmetijah in v obrtnih delavnih desetkrat manjša, zato danes prihaja ob istih urah do velikih padcev napetosti, kar povzroča težave in okvare na strojih pa tudi na omrežju. Na preobremenjenih lokalnih omrežjih bi bile torej male vodne elektrarne zelo dobrodošle, saj bi izboljšale napetostne razmere in hkrati prispevale k zmanjšanju izgub pri prenosu električne energije do malih porabnikov.

M. Volčjak

Ponovno o predicah in tkalkah

V kranjskem Tekstilindusu imajo na seznamu za beneficirano delovno dobo 4.100 predic in tkalk, ker se tovarna bori za preživetje, je težko napovedati, kdaj jo bodo lahko uveljavile.

Oglasili so se nam tudi iz kranjskega Tekstilindusa, saj je naše dosedanje pisanje o uveljavljanju beneficirane delovne dobe za delavke in delavce v predilnicah in tkalnicah tekstilnih tovarn povzročilo veliko vprašanj, kdaj bo tudi pri njih priznana. Ksenija Križaj, v.d. direktorja kadrovskega sektorja, nam je povedala, da ima vsak dan najmanj tri telefonske klice, ljudje pa prihajajo tudi v pisarno in sprašujejo, kdaj bodo to pravico lahko uveljavili.

V kranjskem Tekstilindusu akcija poteka počasneje, saj zahtevka na SPIZ še niso oddali. Vsekakor imajo veliko več dela s pripravo dokumentacije, saj je na seznamu kar 4.100 predic in tkalk. Tekstilindus je pač večji, večja je bila v tovarni tudi fluktuacija delavcev. Kseniji Križajevi resnično lahko verjamemo, da imajo težave s točnostjo podatkov, saj se včasih niso tako kot danes pisale odločbe, zato jih pobirajo tudi iz druge arhivske delovne dokumentacije in primerjajo med seboj, da ne bi prišlo do napak in s tem krivic. Če bo vendarle prišlo, bo moč popravke tudi naknadno uveljaviti, spore bo reševala posebna komisija delavskega sveta podjetja, če ne bo šlo drugače, tudi z dvema pričama.

Nobena skrivnost seveda ni, da v Tekstilindusu akcija poteka počasneje tudi zato, ker tovarni manjka denarja, saj se bori za preživetje. Pravica do beneficirane delovne dobe je za marsikatero tekstilno tovarno, v Kranju zlasti za Tekstilindus, prišla sredi največjih denarnih težav. Za nazaj bodo morali prispevek plačati za približno 500 tkalk in predic, po 3.000 dinarjev za vsako, za letošnji januar pa denimo 189 dinarjev za vsako od 280 predic in tkalk. Ponovno velja poudariti, da je pravica do beneficirane delovne dobe moč uveljaviti le v enem paketu, torej za vse naenkrat, ni je moč posebej za tiste, ki jim pripada do leta 1984, ko je uveljavitev brezplačna. Za vse je potreben sklep delavskega sveta o zagotovitvi sredstev za plačilo prispevka po letu 1984, šele v tem primeru bo komisija SPIZ obiskala tovarno in zahtevek odobrila.

Povedati velja še to, da so tudi v Tekstilindusu na seznam uvrstili le predice in tkalke, torej delavke pri strojih. 19. marca pa so dobili pismo republiškega sindikata delavcev tekstilne in usnjarske predelovalne industrije, da se benefikacija ne nanaša zgolj na predice in tkalke, temveč na tehnološki postopek predenje in tkanje, kar so dorekli na sestanku s strokovno komisijo SPIZ. Nespornost je torej dokončno odpravljen. Tudi v Tekstilindusu bodo morali tako kot v drugih tekstilnih tovarnah, kjer so prav tako najprej popisali le predice in tkalke, seznam dopolniti. Merilo so enake ali podobne obremenitve in škodljivosti pri delu, ker imajo v posameznih tovarnah različna imena za posamezna dela, bo o tem dokumno odločala komisija SPIZ, ki bo obiskala tovarno.

M. Volčjak

Precenjen dinar vodi turizem v prepad

Na zimo bo treba misliti že spomladi

Ljubljana, 23. marca - V začetku letošnjega leta je stanje v slovenskem turističnem gospodarstvu milo rečeno "zaskrbiljujoče". Kot so poudarili na petkovi seji izvršilnega odbora Splošnega združenja gostinstva in turizma, je najpomembnejši vzrok temu slaba zima, padec kupne moči in hkrati visoke cene gostinskih storitev, pa tudi srbska blokada.

Zato je prva in najpomembnejša (končno!) ugotovitev, da je v prihodnje potrebno pripraviti enotno akcijo zasneževanja za slovenska zimskošportna in hkrati turistična središča. Na zimsko sezono se bo potrebno začeti pripravljati že spomladi, kljub pomislekom nekaterih ali se zasneževanje smučišč izplača, pa je jasno, da brez snega lahko naredimo križ čez zimski turizem. Tako predsednik izvršilnega odbora Janislav Vehovar pravi, da so razlogi, zakaj že letos ni bilo zasneževanja smučišč, vsaj trije. To pa je prevelika zagledanost samih vase, "nevarena potuha" avstrijskih smučišč in še vedno neurejeni odnosi med žičničarji in hotelirji. Ko pa pogledamo nekatere podatke, je moč ugotoviti, da so letošnje zimo slovenske žičnice obratovalle 51 odstotkov manj časa kot lani (že lani pa je bil padec ogromen), prepeljale pa so kar 53 odstotkov manj potnikov. Če sklepamo po pogovorih s tujimi gosti, bodo še ti drugo leto raje odšli na zimske počitnice tja "kjer znajo, zmorejo in hočejo delati sneg", ne pa da bodo pri nas "stanovali", na smučanje pa se bodo morali voziti z avtobusi. "Pri tem je nedopustno dejstvo, da nam v vsakih vremenskih pogojih uspe pripraviti smučarska tekmovanja, nemogoče pa je v smučarskih centrih zasnežiti vsaj eno smučišče," poudarja Janislav Vehovar.

Iz letošnjih raziskav je tudi razvidno, da je najmočnejši izpad gostov iz republike Srbije in Črne gore. Huje kot to pa zaskrbiljuje dejstvo, da se kupna moč niža, cene pa naraščajo. Vzrok temu so visoke vhodne cene in hude davčne obremenitve. Tako je konec lanskega leta in v začetku letošnjega leta najbolj prizadeto gostinstvo, kjer se je promet zmanjšal skoraj za 30 odstotkov. Huda napaka, ki jo turistični delavci pripisujejo Markovičevemu programu, je, da dopušča uvoz finalnih izdelkov, ne pa repro materiala. Tako imajo sedaj gostinci dve možnosti, ali zaprejo gostilne ali pa kupujejo hrano v tujini.

Hud udarec za turistično gospodarstvo je močno precenjen dinar, pa tudi dejstvo, da turizem še vedno ni izenačen z drugimi izvozniki. Tako je Vinko Marolt povedal, da turistično gospodarstvo posluje v pogojih, ki peljejo panogo v propad. "Striktno bo treba začeti uvažati vse artikle, kar je sicer absurd, vendar zaenkrat edina možnost. Res je, da bomo s sedanjimi ukrepi uničili inflacijo, zraven pa še izvozno gospodarstvo in seveda turizem," je poudaril.

V. Stanovnik

ŽIVILA KRANJ
trgovina in gostinstvo

V VSEH NAŠIH DISKONTIH

v Kranju, Naklem, Tržiču, na Bledu in
v Škofji Loki smo znižali cene za 10 %.

Obiščite nas - ne bo vam žal!

ureja Marija Volčjak

Nosilci list za družbenopolitični zbor občine Tržič se predstavljajo

Skupni načrti: pospešiti je treba zasebno podjetništvo, obrt in turizem

V tržiški občini je šest kandidatnih list, katerih nosilci so: Slavko Kukič za Zvezo za ohranitev enakopravnosti občanov, Francišek Meglič za ZSMS - liberalno stranko, Niko Ahačič za Državljansko listo zelenih, Ivan Kapel za ZKS - stranko demokratične prenove, Peter Smuk za združeno opozicijo DEMOS (član Slovenske obrtniške stranke) in Janez Jazbec za Socialistično zvezo. Odločili smo se, da vsem šestim nosilcem kandidatnih list postavimo tri enaka vprašanja, vezana na problematiko občine Tržič. Tako smo jih spraševali za mnenja o največjih problemih v tržiški občini in možnostih za njihovo reševanje. V zvezi s tem vprašanjem je bilo tudi drugo, s katerim smo spraševali o vzrokih, da si mladi (pa tudi starejši) strokovnjaki iščejo delo izven občine in odhajajo iz Tržiča. Ker pa je to občina, ki z dobršnim delom meji na sosednjo Avstrijo, pa smo vprašali tudi, kaj menijo o predlagani širitvi maloobmejnega pasu.

Kateri so za vas trenutno največji problemi v občini in kako jih reševati?

Janez Jazbec: Če v kratkem naštejemo nekaj najpomembnejših, je to gotovo odtujenost občinske vlade od občanov in gospodarstva ter njihovo zapiranje v ozke kroge. Problem je hkrati nepripravljenost vodilnih v občini, da uresničijo sprejete programe in sklepe v krajevnih skupnostih. V občini je neustrezna gospodarska struktura. Nerealen je program razvoja občine, prav tako pa so tudi nejasni cilji, ki jih želimo doseči. Izvršni svet v občini ima prevelika pooblastila, odgovornost nad razpolaganjem z javnimi financami pa je neustrezna. Zato je več treba delati na terenu in ne obljubljeni tistega, česar nismo sposobni oz. ne želimo uresničiti. Pospešiti je treba zasebno podjetništvo, obrt in turizem ter ustanovljati manjša podjetja v kapitalno intenzivnih dejavnostih. Srednjeročni in dolgoročni plani naj ne bodo spisek želja. Potrebno je sprejeti le realno dosegljive cilje v okviru finančnih možnosti občine. Izdelati in sprejeti je potrebno urbanistični načrt občine kot celot, v katerem sta človek in narava osrednja skrb in bogastvo. Širše pa določa naloge za ureditev razmer moj program, ki sem ga že predstavil.

Ivan Kapel: "Trenutno je največji problem gospodarsko stanje v občini. Tržič je star industrijski center in občuti enake težave kot ostali. Ker so v težavah tovarne, to sproža tudi težave v skupni porabi. Trenutno močno precenjen dinar ni naklonjen našemu izvoznemu gospodarstvu, pa tudi ne trgovini, ki se je zadnja leta v naši občini zelo razvila. Ker smo obmejnna občina, smo računali na nakupe tujcev, ki pa so v zadnjem času seveda usahnili. Razvil se

leta 1981 opozarjali, kaj se dela narobe. Takrat je bil Pejo v Bistrici že zgrajen. Od takrat dalje pa je vse še slabše. To je

Ivan Kapel

Niko Ahačič: eden največjih ekoloških problemov Tržiča, z urbanističnega stališča. V Tržiču je tudi cela vrsta drugih problemov, kot so neustrezna gospodarska struktura, kadri in cela vrsta drugih ekoloških problemov, do katerih pa smo se opredelili v našem programu. To je nadzor nad onesnaževalci mesta, izgradnja obvoznice, ureditev parkirišč, odprava divjih smetišč, razvoj turizma in prestrukturiranje industrije v smeri čistejših in manj nevarne za okolje.

Peter Smuk: "Največji problem Tržiča je dolgoletno pešanje gospodarstva. S tem pa je seveda povezano financiranje vseh dejavnosti splošne in skupne porabe. Zaradi opešnosti gospodarstva se še krepijo obremenitve manj. Tako je vse skupaj v začaranem krogu. Treba bo zategniti pasove, ukiniti nepotrebne občinske izdatke, zmanjšati stroške državne uprave na minimum. Odpraviti

Peter Smuk

bo treba vse nepotrebne stroške od občine do federacije. Sam zastopam program in poglede Slovenske obrtniške stranke. Mislim, da je treba čimprej razrešiti vprašanja "nikogaršnje" lastnine, s čimer bi se v osnovi spremenil gospodarski sistem. Način je zelo enostaven - vrnitev premoženja nekdanjim lastnikom, novo ustvarjeno vrednost pa naj bi razdelili delavcem v obliki delnic.

Slavko Kukič: Mislim, da je največji problem ekonomski. Raziskovalne enote so preveč razdrobljene, če pogledamo naprimer čevljarstvo panogo. Tovarna ima raziskovalne enote in strokovnjake, ki delajo vsak zase. Dosežki se skrivajo kot poslovna skrivnost. Namesto da bi se združila sredstva, ki so namenjena za specializacijo strokovnjakov in bi dosegli večjo kvaliteto z združenimi močmi. Infrastruktura za takšno delo je omogočena. Oprema bi bila bogatejša, raziskova-

Slavko Kukič

nje cenejše, rezultati pa uporabni za vse. Potem bi se tovarne bolj specializirale. Če sedaj pogledamo Planiko, Peko, Alpino... ima vsaka svojo šivalnico, poliuretano, plastiko itd." **Francišek Meglič:** "Trenutno je največji problem v občini gospodarstvo, saj je od njegove trdnosti odvisno, kako se bo razvijala demokracija. Za Tržič velja, da ima precej zastarelo industrijo. Za takšno "zahajajočo" industrijo pa je značilno, da uspejo le tisti, ki se specializirajo. Na svetovnih tržiških najdejo možnosti za plama donosnih izdelkov. V Tržiču so klasične industrije (čevljarstva, tekstilna, lesno, predelovalna in kovinska) in njihove programe bo treba razčistiti, če bodo hotele ostati. Uspeji pa bodo lahko le, če ne bodo vezani le na jugoslovanski, ampak predvsem na svetovni trg. Tudi od federalnih zakonov pa je odvisno ali je izvoz donosen (izvozne spodbude, tečajne spodbude, znižanja uvoznih dajatev...). V preteklem obdobju je bilo možno s povečano ceno doma pokriti razlike na svetovnem trgu, zdaj tega ni več. Če je zdravo gospodarstvo, je možno razvijati tudi kulturo, šport, zdravstvo, otroško varstvo... Če je akumulacija slaba, potem so te dejavnosti siromašne, kar v Tržiču so."

Francišek Meglič

Zakaj mladi strokovnjaki iščejo delo izven občine in odhajajo iz Tržiča?

Janez Jazbec: "V občini ni trga dela in znanja. Neustrezna gospodarska struktura omejuje možnosti zaposlovanja. Ne spremlja se perspektivnih kadrov za delo v gospodarstvu, podjetja jim niso sposobna zagotoviti ustreznega dela, nima pa tudi izdelanega programa napredovanja sposobnih. Mladi tako ne vidijo realnih možnosti za zaposlitev v občini, sprejmejo jo le tam, kjer jim je ponujena. Upoštevati pa je tre-

ba tudi dejstvo, da je za mlade življenje v večjih urbanih središčih primernejše, saj je tam več kulturnih, športnih, zabavnih in drugih prireditev."

Ivan Kapel: "Zame je ta problem večplasten. Tržič je pač periferija, tokovi pa so vedno usmerjeni proti centru. Drugo je, da je neustrezna struktura tržiške industrije in omejene razvojne možnosti. Selekcija je negativna, obstoječa struktura pa ni sposobna reprodukcije. Utrip celotne občine je počasen, družbeni standard je za mlade nezanimiv, skoraj nič se v mestu ne dogaja."

Niko Ahačič: "Znano je, da se večina tržiške inteligence vozi na delo iz občine, obratno pa na dnevno v občino prihaja nekvalificirana delovna sila. Vzrok je seveda struktura industrije, pa tudi dejstvo, da se tržiški politiki, ki so se usposabljali v "kumovski šoli" bojijo konkurence. Mladim bi bilo treba ponuditi perspektivno delo, to pa bo mogoče le s prestrukturiranjem tržiške industrije."

Peter Smuk: "V Tržiču ni bilo nikoli ustvarjeno vzdušje, ki bi bilo vabljivo za mlade, šolane domačine. Vedno je bil način, da se le s politiko lahko pride naprej, tudi do dobrih delovnih mest. Ko sem šel pred petindvajsetimi leti v službo, sem si rekel: "Ne v Tržiču!" Sedaj so pred tem dejstvom tudi moji otroci. Prav zaradi neustrezne kadrovske strukture so tudi plače slabe. Kakšni so osebni dohodki zgornjo priča dejstvo, da najbolje zaslužijo v Gozdnem gospodarstvu..."

Slavko Kukič: "Vzrok, da mladi strokovnjaki iščejo delo drugod, so birokratski odnosi vodilnih. Pripravniki že na startu "zabremzajo" afirmacijo (zaščita strokovnih foteljev). V vodstvih tovarn prakticirajo stopenjski način napredovanja ali strokovne afirmacije. Tudi če mladi takoj dajo vidne rezultate, jih pripisejo mentorstvu ali čemu drugemu. To traja toliko časa, dokler sam ne položi kopja in izbere med alternativama: ali zapustiti tovarno ali pa se prilagoditi takšnim načinom."

Francišek Meglič: "Glavni vzrok je kadrovanje v polpreteklem obdobju, ki je temeljilo predvsem na političnih izhodiščih, ne pa na strokovnih. Dejansko je bila to negativna kadrovska selekcija, kjer so razni koordinacijski odbori določali, kdo lahko zasede vodstvena delovna mesta. S tem "političnim" kadrovanjem se je tudi zmanjševala motivacija za šolanje. Če je šel nekdo po lestevici političnega vzpenjanja, je za položaj potreboval bistveno manj šol in napora, kot tisti, ki se je resnično šolal in dosegel neko izobrazbo. V tovarni sta se srečala tisti, ki je "zlezal gor" po politični liniji in oni z izobrazbo. Dogajalo se je, da je oni, ki je imel manj izobrazbe, postal predpostavljeni drugemu. Sem pa spada tudi zakonodajala, predvsem zakon o delovnih razmerjih, kjer je imel isti možnost "z delom pridobiti zmožnosti" oz. "priznana izobrazbo". Vse to pa je bilo seveda povezano s članstvom v partiji."

Kaj menite o širitvi maloobmejnega pasu?

Janez Jazbec: "Zaupam v razum delegatov in zavrnitev predloga, saj bi bil sprejem širšega maloobmejnega pasu za nas sramota. Treba je storiti vse, da se vzpostavijo taki po-

Janez Jazbec

goji delovanja v republiki Sloveniji, da zakoni, ki niso v skladu z našim civilizacijsko ravnanjem, za nas ne bi imeli zakonske veljave."

Ivan Kapel: "Pri tem predlogu me je motila predvsem politična dimenzija predloga in način za njegovo uveljavitev. Ker pa je Tržič obmejnna občina, pa si še toliko manj želimo "rezervat" ob meji."

Niko Ahačič: "Največja bedarija se mi zdi, da so šli sedet na pločnike in protestirati komunisti, to se pravi tisti, ki so sedaj na oblasti in bi lahko to rešili "po službeni dolžnosti". Ne pa da se grede Kalimere in sedijo po cesti. Če pa bi po naključju kdaj prišlo do širitve obmejnega pasu, bi to pomenilo okrog 20 odstotkov tržiške občine. Potem pa je turizma konec, če-

prav mi, pa tudi drugi predlagajo, da se turizem v občini širi. S tem ga pa ne bo, saj je že sedaj zoprn hoditi proti meji, ko nikoli ne veš, kje boš srečal koga s puško. To pa je vse povezano s programom zelenih, saj hočemo ukiniti vojsko in vojašnice."

Peter Smuk: "Mislim, da je težko vedeti in predvidevati, kakšni so razlogi za tovrstne pobude, ki jih seveda v javnosti ni. Jaz za širjenje maloobmejnega pasu ne vidim prav nobene potrebe."

Slavko Kukič: "V širitvi maloobmejnega pasu ne vidim nič progresivnega!"

Francišek Meglič: "Tržič je tako majhna kotlina, da bi ta kilometrski pas zajel nekatera severna naselja. Dotikal bi se Podljubela, zajel bi visokogorske kmetije, šel bi skoraj do Jendola. Močno bi bila ovirana planinska dejavnost, saj so v tem kilometrnem pasu planinski domovi (Zelenica, Kofce, planine pod Šijo...). Če bi bil res tu obmejni pas, bi vojska lahko legitimirala, tako kot smo bili vajeni že pred desetletji. Tega pa nikakor ni moč uskladiti s turističnimi načrti in željami, da bi bil Tržič bolj odprt. Širitev obmejnega pasu pa bi bila "kontra" tudi vsem posebam, ki želijo mirno okolje in varno mejo."

Pogovore pripravila:

Vilma Stanovnik

KMETIJA ODPRTIH VRAT

NOVO - NOVO - NOVO

JAKA PLATIŠE 17
PLANINA III.
KLANJ

KONKURENČNE CENE IN
VELIKA IZBIRA
KOZMETIKE ZA VSO
DRUŽINO (L' OREAL,
ČISTIL ZA DOM -
POSEBILOST JOHNSON
ČISTILA...

Del. čas: 9. - 12.30, 15. -
21.30

sobota: 8. - 13. ure
OBIŠČITE NAS - NE BO
VAM ŽAL
NOVO - NOVO - NOVO

Upokojenci - ven iz za pečka

Jesenice, 27. marca - V Mariboru so ustanovili in registrirali Stranko upokojencev Sivi panterji Slovenije, ki se bo borila za boljše življenje upokojencev. Kot nam piše Boštjan Kosar, delegat Sivih za Gorenjsko, je njihov program kratek, jasen, zlasti pa človekoljuben. Namen stranke Sivih je s politično dejavnostjo zagotoviti in v prihodnje ohraniti polnovredno življenje upokojencev po meri evropskega človeka.

Prvi občni zbor Sivih panterjev je bil 14. marca na Rogli, so delovalo je 330 delegatov. Izvoljen je bil novi odbor, sprejet statut in določena članarina (2 dinarja mesečno in dinar vpisnine). Upokojenci, ven iz za pečka, pridružite se tudi vi! Objavljamo pristopno izjavo.

Demos porodnišnici

Kranj, 27. marca - Bolnišnica za ginekologijo in porodništvo v Kranju se zahvaljuje Demosu, ki ji je namenil 26.000 dinarjev. Dobrodošli denarni prispevek bodo v BGP porabili za nakup aparata za barvanje cito brisov, ki jih testirajo na možnost raka stega obolenja. Z aparatom bodo v porodnišnici močno zmanjšali stroške in prihranili veliko časa, saj so poprej to delo opravljali ročno.

D. Z.

Velik praznik amaterskega gledališča na Gorenjskem

ŽELJA PO NASTOPANJU

Pretekli konec tedna je bila Gorenjska v znamenju gledališča. Na Jesenicah je potekalo srečanje odraslih gledaliških skupin domače regije, v Trzinu pa so se sešli pionirski gledališčniki.

Sedem nastopov pionirskih gledaliških skupin je pretekli petek zaznamovalo trziški vsakdan. Jože Valentič, ki je napravil izbor letošnjega gorenjskega srečanja pravi:

»Dvignimo zavese in poglejmo, kaj se skriva za njimi! Naj se razpre odrska širina v vsej svoji neskončnosti, naj reflektorji razlijejo pisano svetlobo širom odra in oživijo svet, iluzijo, naj se pokaže obraz mlade gledališke ustvarjalnosti, naj bo odrska iluzija, domišljena v mladih glavah pod potrpežljivim vodstvom mentorjev, zarisana z gibkimi telesi, oživljena z mnogoterimi glasovi, v podobni mladih, bistrih, radoživih in igrih junakov, popolna v magičnem čaru gledališke norosti! Naj bo gledališče! Gledališče mladih!

Da so mladi gledališki navdušenci širom Gorenjske ustvarili resnično zanimive odrske dosežke, kaže izbor predstav za to srečanje. Repertoar je pester in raznolik tako po ustvarjalni, samobitni, vsebinski zasnovi, kot tudi po izvedbeni odrski realizaciji, ki je mnogokrat polna zanimivih domiselnosti, lahko igrivosti in sproščene igre mladih interpretov. V nekaterih predstavah se kaže domišljija kot neizmeren vir ustvarjalnosti, ki mlade samo potrjuje v njihovi iznajdljivosti, domiselnosti in veselju do igranja in gledališča. Otroška gledališka skupina »Čuki« iz Radovljice je ustvarila popolno avtorsko gledališko predstavo »Pištček«. Besedilo, scena, kostumi, skratka, vsi elementi predstave so plod bogate domišljije omenjene skupine. Prav tako je dramska skupina »Raglje« iz Kranja pokazala veliko mero gledališke iznajdljivosti in ustvarila avtorsko predstavo »Lahko noč, hudo ba«. V gledališču »Tone Ču-

Na Jesenicah je nastopilo tudi kranjsko eksperimentalno Gledališče čez cesto s predstavo Iztoka Alidiča Mars.

far« na Jesenicah so se mladi spopadli z zahtevno mladinsko spevoigro »Kresničec« Radovana Gobca in dokazali, da so tudi tej zvrsti gledaliških del kos, saj so se vsi po vrsti izkazali predvsem kot odlični pevci. Znano gledališko igrivo za otroke »Modra vrtnica za princesko« Kristine Brenkove pa je mlada otroška gledališka skupina iz Trboja uprizorila svojstveno, humorno in duhovito. V uprizoritvi sta dominirala ples in gib kot pomembna gledališka izraza.

»Odperta marelja«, otroška gledališka skupina iz Radovljice pa je korajžno posegla po igri, ki predstavlja temelj slovenske gledališke dramatike, Zupanova Micka A. T. Linhartova, jo skrajšala in priredila v igro »Domača naloga« Zupanova Micka. Linhartovi junaki so na odru zaživelj svojevredno, tako kot so jih Pšač mladi interpreti dojeli in znali po svoji podobi odigrati.

Omenjene predstave nam bodo za kažipot v pregledu gledališke ustvarjalnosti na področju otroških gledaliških skupin na Gorenjskem.

Na Jesenicah pa so se srečali odrasli amaterski gledališki ansambli. Za kratek komentar smo prosili Alenko Bole - Vrabec, predsednico Zdrženja gledaliških in lutkovnih skupin Gorenjske:

Na letošnjem srečanju ljubiteljskih odraslih gledaliških skupin Gorenjske je sodelovalo trinajst predstav: Gledališče Tone Čufar Jesenice: Tepavčević - Kalezić - HALDOL DEPO ali odlagalnišče podzavesti, in Goldoni - RIBIŠKE ZDRAHE, DPD Bohinjska Bela: Hing - VEČER ZENINOV, Loški oder Škofja Loka. Shaw - PIGMALION in Knott - KLIČI »M« ZA UMOR, KUD Predoslje: Kesselring - ARZENIK IN STARE ČIPKE, KUD Borec - Velesovo: Simon - HOTEL PLAZA, KUD F. M. Podlimbarski Krašnja: Puget - SREČNI DNEVI, KUD Podljubelj: Brighthouse - HOBSON V ŠKRIPCIH, Slovensko prosvetno društvo Dobrač Brnca: lepljenka več avtorjev v priredbi Petra Zidarja - BOG IN GLAVAR, Teater ante portas -

DPD Svoboda Stražišče: Witkiewicz - NOREC IN NUNA, KUD Lom: Finžgar - DEKLA ANČKA in Gledališče čez cesto Kranj: Alidič - MARS.

Selektor, režiser Aleš Jan je za zaključno prireditev v Gledališču Tone Čufar in na Dovjem »na podlagi kriterijev, ki so temeljili na izboru in kvaliteti teksta, režiji, igri, odrski opremi, glasbi, inovativnosti, žanru in ne nazadnje na igralškem in sploh gledališkem entuziazmu ter na podlagi presoje slovenskega gledališkega trenutka izbral naslednje uprizoritve: HALDOL DEPO, PIGMALION, ARZENIK IN STARE ČIPKE, HOTEL PLAZA, BOG IN GLAVAR, NOREC IN NUNA in MARS.» Izbrane predstave po njegovem mnenju najbolj vsestransko izpolnjujejo predstavljene kriterije in upošteva najrazličnejše stile od »klasičnih« gledaliških rešitev do poskusov eksperimenta, od velikih tekstov svetovne literature do neznanih in nanovo napisanih.

Na okrogli mizi je Aleš Jan med drugim opozoril na troje bistvenih reči: na odrski jezik, ki mu velja v prihodnje posvetiti veliko več pozornosti, na izbor besedil, ki bi bil bolj »po meri skupin in njihovih zmogljivosti«, na premalo izkoriščeno zakladnico slovenskih besedil in sklenil »izredno me je navdušila sla po igranju, želja po nastopanju in predanost delu. To se kaže prav pri vseh skupinah. Ta sla je tista velika kvaliteta, ki lahko obrdži to dejavnost pri vitalnosti, jo stimulira, podpira in kvalitetno dviguje. Kajti zavest, da igraš in da s tem delaš nekaj velikega, prijetnega sebi in gledalcem, je svetla točka vseh predstav in porok, da gledališka dejavnost ne bo izumrla.«

V. B.

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V Prešernovi hiši razstavlja slikarka *Vida Štemberger*. V galeriji Mestne hiše pa si lahko ogledate dela akademskega slikarja *Valentina Omana*. V Gorenjskem muzeju na Tavčarjevi 43 (poleg Prešernovega gledališča) razstavlja akademska slikarka *Zdenka Golob*.

V okviru lutkovnih četrtkov bo 29. marca ob 17. uri v gradu Kieselstein na sporedu Lutkovno gledališče Plava hiša s predstavo *Sinje modri Peter*.

JESENICE - V razstavnem salonu Dolik si lahko ogledate spominsko razstavo likovnih del *Toneta Tomazina*. V galeriji Kosove graščine je na ogled razstava Rekonstrukcije slovenskih kmečkih noš po upodobitvah v Valvasorjevi slavi avtorice ing. arh. *Milene Kumar* in dr. *Marije Makarovič*.

RADOVLJICA - V galeriji Šivčeve hiše razstavlja plastike v žgani glini akad. slikar *Izidor Urbančič*.

BEGUNJE - V galeriji Avsenik je odprta razstava desetih slikarjev, šestih akademskih in štirih ljubiteljskih.

ŠKOFJA LOKA - V galeriji Ivana Groharja razstavlja akad. slikar *Marko Tušek*. V galeriji ZKO - knjižnica so na ogled dela akad. slikarke *Urše Zajdela* - Hrovat.

TRZIC - V Kurnikovi hiši razstavlja slikar *Norbert K. Grčar* iz Avstrije. V Paviljonu NOB so na ogled likovna dela akad. slikarja *Janeza Kovačiča*.

V kranjski Glasbeni šoli očitno res ne poznajo miru. Pretekli petek so v domačih prostorih pripravili glasbeno literarni večer s skladbami Antona Srebotnjaka in pesmimi Srečka Kosovega. Nastopili so Mojca Vilfan, Katja Frelih in Marija Pavlič. Na fotografiji Franca Perdana utrinek s prireditve.

Filmsko gledališče

NEVARNA RAZMERJA

Pod takšnim naslovom si boste lahko abonenti spomladanskega Filmskega gledališča ogledali film režiserja Stephena Frearsa, kostumsko melodramo iz 18. stoletja, po romanu Coredlosa De Laclosa. Večinoma v interierih posneta psihološko bogata pripoved o pripadnikih francoskega višjega razreda in njihovim spletkarjenjem prek ljubezni, maščevanja, družbenega vzpona in moralnih vrlin. V glavnih vlogah boste gledali Glena Closea (Usodna privlačnost!), Johna Malkovicha in Michelle Pfeiffer.

Eksperimentalni teater

REPRIZA MARSA

Najprej smo dolžni opravičilo, kajti objavili smo napačen datum premiere novega gledališkega projekta kranjskega eksperimentalnega Gledališča čez cesto. Delo Iztoka Alidiča, ki ga je naslovil Mars, si lahko po razprodani premieri in uspelem gostovanju na Jesenicah, ponovno ogledate v Kranju. Prva ponovitev predstave je namreč napovedana za jutri, sredo, 30. marca, s pričetkom ob 20. uri v zgornji dvorani Delavskega doma.

Knjižna novost

ŽENSKA ŽELJA

Rosalind Coward, spremna beseda Vlasta Jalušič, prevedla Katarina Minatti, Knjižnica revolucionarne teorije, cena: 124, 50 din.

Navadili smo se že, da s kratkimi mislimi predstavimo vsako novo knjigo KRT-ove založbe in tokrat je pred nami delo v prvi vrsti namenjeno ženskam. Zbirka esejev, kot jo sama striktno imenuje, je kritika teze o ženski kot pasivni žrtvi potrošniške družbe, ki ji vsiljuje lažne potrebe in s tem tlači njeno izvorno neposredno in "neomadeževano" ženskost, ki je medij seksualne osvoboditve, prvi med drugim avtorica spremne besede Vlasta Jalušič, ki je knjigo tudi uredila.

Vsebina je razdeljena na pet kolikor toliko zaključnih celot (Pogled, usta, glas, zgodba in instikti), ki odpirajo različna razmišljanja - idealen dom, kaj je med nama, skupen obed... Jezik čustev je osupljivo podoben opisu gospodarskih dejavnosti kapitalističnega sistema. Opisuje izgube, dobičke, stroške, naložbe in povračila. In po svojem bistvu je agresiven. Vzemimo samo cilj obvezujočega razmerja. Njegov skrajni cilj sta varnost in zaupanje, dva značilno kapitalistična načina ohranjanja lastnine, med drugim ugotavlja Cowardova.

Sodobnih knjig s takšno vsebino in na takšni ravni pri nas ni ravno na odmet, prej nasprotno, "Ženska želja" je med izjemami.

V. B.

ureja LEA MENCINGER

Likovna razstava v škofjeloški občini

OBRISOVANJE PLOSKEV

Prva samostojna razstava slik Petra Zirkelbacha je bila hkrati tudi osma razstava v prenovljenih prostorih gostilne »Lipan« na Hotavljah, kjer je razstavnega prostora za okoli dvajset slik.

Približno toliko jih razstavlja tudi Peter Zirkelbach (rojen 1943 v Kranju), ki je študiral na Šoli za oblikovanje v Ljubljani in je sedaj zaposlen kot direktor komercialnega sektorja v Modni konfekciji Kroj v Škofji Loki.

Petru Zirkelbachu je študij nudil tiste osnove, ki jih vsak slikar mora osvojiti, da lahko s priučenim obvladovanjem slikarskega »metiera« odslkiva videno v naravi. Vse do pred nedavnim je bilo likovno gledanje obremenjeno z impresionističnim načinom opazovanja, ki je dajalo edino pravo veljavo slikanja s čistimi barvami nanesenimi v ploskovno mavrico brez modelacije. Vse druge načine so obsojali kot risarske, črtne, grafične in sploh kot slikarsko manjvredne. Toda danes se že tudi vrednotenje spreminja: za slikarstvo Petra Zirkelbacha so značilni dokaj ostri obrisi barvnih ploskev in prenašanje otpljive resničnosti na platno. Slika realistično, kar pomeni, da je realizem Petra Zirkelbacha ena izmed oblik definicije odnosa človeka - slikarja - do narave. Prvi formalni pogoj za realistično sliko je pokazati na zvezo med predmeti in pojavi. Ker ga zanima predvsem slikanje tihotij, se avtor izraža z elementi - predmeti - idealne resničnosti, ki prav v svojo črsto in z likovno dorečenostjo delujejo na gledalčeva čustva, na njegovo dojemljivost.

V Zirkelbachovem opusu, ki zajema tudi nekaj krajin, sta navzoči dve vrsti tihotij: tihotija s predmeti vsakdanje rabe in cvetlična tihotija. Pri prvih tihotijih je avtor zadostil vsem svojim težnjam za verističnimi prikazovanjem predmetnosti in pri tem je tudi izredno pripoveden, ker hoče z naslikanim povedati, kako je družina po kosilu ali po »kavici« na mizi pustila motiv za njegovo slikanje. Vse podrobnosti so pred nami. Nekoliko drugačen je pri tihotijih s cvetjem, kjer je bolj slikarski, kajti slikarska forma ni le s črto zamejena oblika, ki bi jo hotel naš slikar sugerirati gledalcu, ampak je skupen usklajenih sestavin in posebnosti od risarsko oblikovanega naglasu mimo barve do vloge svetlobe in sence in navsezadnje tudi do

njenega mesta in vloge v slikarskem organizmu. Tako so nastale njegove rože v mirno zeleni barvitosti, ki jo razburi le rožnato soevetje. Podobno ter izredno dobro je naslikano, zaradi vijoličaste prevlade skoraj žalostno, tihotij z rezanim cvetjem.

Na vsaki teh sestavin odseva slikarjeva osebnost, njegov odnos, njegovo gledanje in čutenje ter odmevanje vtisov, ki jih najde v realnem svetu, a jih v zadnjem času podreja svoji slikarski volji za čim bolj slikovitim. Narava, naj bo to krajina ali tihotija kot motivi, ki kot tradicionalni vedno znova angažirajo slikarje, so pritegnili tudi Petra Zirkelbacha. V njegovem opusu tvorijo vsebinsko strukturo, ki ob presenetljivih, prečiščenih in domiselnih posredovanjih slikarske osebnosti odkrivajo nekatere nove odtenke in značilnosti, tako snovi kot tudi slikarjeve osebnosti.

Andrej Pavlovec

Naše razmišljanje

URA NI NAŠ GOSPODAR

Zanesljivo ste že sedeli bodisi v kinodvorani bodisi v gledališču in kljub napovedani uri, ko bi se prireditev morala že začeti, se le-ta ni. Če izvzamemo neprofesionalnost organizatorjev, ki bi se obljubljene ure morali dosledno držati (vsaj pri naših severnih sosedih, v tako hudo zeleni Evropi je tako), bi tokrat želeli predvsem opozoriti na nekaj drugega. V mislih imamo tisto kategorijo obiskovalcev, ki se od doma vedno odpravi minuto prepozno. Če bi upoštevali Murphyjev zakon, se takšni zamudniki potem usedejo še v sredino vrste, saj si predstavljate, vstajanje in hkrati bolj ali manj glasno preklinjanje...

Če k temu, predvsem v kinodvoranah dodamo še razne čipse in šumeče bombone, je »umetniški užitek« skorajda popoln. Kako se lahko sploh še čudimo, da velik del občinstva ravno zaradi zgoraj opisanega ne želi več polniti velikokrat praznih dvoran.

Kar se tiče ljudi, ki nikakor ne morejo svojih prihodov uskladiti z najavljenim začetkom, bi lahko (tudi mi) predlagali na prvi pogled zelo enostavno rešitev: ko poteče objavljena ura prireditve, bi se le-ta morala prvič začeti brez akademskih zamud in po drugi strani bi se morala vhodna vrata zapreti. Kdor je imel namen (točno) priti, je prišel, kdor ne, naj ostane zunaj, zaradi spoštovanja vseh tistih, ki so se od doma odpravili minuto prej - kultura je pač tudi to.

V. B.

Srečanje kranjskega Demosa: Slovenci za mejami

Narodnost pred ideologijo

Kranj, 23. marca - Republika Slovenija mora ubrati enotno politiko do Slovencev za mejami, brez ideološkega ločevanja, ki je v letih po vojni naredilo veliko škodo. Ustanovi naj se samostojni organ za Slovence za mejami, tako zamejce, kot zdomce, izseljenice in Slovence v Jugoslaviji. Predvsem pa bi našim sonarodnjakom največ pomagali, če bi bila Republika Slovenija suverena in demokratična, gospodarsko in politično trdna, država blagostanja, na katero bi bili lahko Slovenci za mejami ponosni.

Zasedba na petkovem pogovoru, ki ga je v dvorani kranjske občinske skupščine pripravil Demos, združena opozicija Kranja, je bila imenitna zaradi gostov iz Avstrije in Italije (za udeležbo so se opravičili Slovenci iz Porabja), uspeša pa je tudi zaradi številnega občinstva. Voditelj pogovora dr. Peter Vencelj je izrek: "I dobrodošlico dr. Rudiju Konciliju z ljubljanske nadškofije, Sergiju Pahorju iz Trsta, Mariju Mavru iz Trsta, Borisu Gumbaču iz Trsta, dr. Darku Bratini iz Trsta, dr. Reginaldu Vosperniku iz Celovca, dr. Janku Zerzerju iz Celovca in dr. Marjanu Sturmju iz Celovca. Zastopane so bile torej vse organizacije Slovencev iz zamejstva, njihova razmišljanja pa so bila resnično pozornosti vredna. Predvsem velja poudariti skupno ugotovitev, da je povojna jugoslovanska in slovenska enostranska ideologija dramatično razdelila Slovence na prijatelje in sovražnike Slovenije oziroma Jugoslavije, da se vsa leta skoraj ni vedelo, kdo je v republiki Sloveniji odgovoren za sodelovanje s Slovenci na tujem, da bodo Slovenci za mejami obstali, če bodo imeli za seboj suvereno državo slovenskega naroda, da imamo o naših sonarodnjakih za mejami picle ali enostranske informacije in da večkrat vemo, kot je dejal dr. Peter Ven-

celj, o Albancih več kot pa o Slovincih za mejami. Slovenci za mejami so na strani Demosa, ki je na visoko mesto v svojem programu postavil prav sodelovanje in povezovanje s sonarodnjaki izven matične domovine, Demosova zmagala na aprilskih volitvah pa bi pomenila tudi lažje dihanje za Slovence za mejami. Velikega petka naj bi bilo enkrat za vselej konec, prišla naj bi cvetna nedelja za Slovence, so poudarjali gostje in opozarjali, da se ne sme nikdar več zgoditi, da bi Slovenci zaradi ideologije pozabljali na narodno pripadnost in zavest. Mešanje ideologije in politike ter narodnosti je kot mešanje vode in vina. Komu gre zahvala, da je slovenstvo za mejami ostalo, smo slišali. Predvsem slovenskim duhovnikom. Oni so ohranili zavest. Če že podeljujemo Prešernove nagrade, potem jo je najprej treba podeliti njim. Hvala slovenskim škofom, ki v zamejstvo pošiljajo duhovnike, ne pa politike.

Nasilje nad manjšino - umor ljudstva

Dr. Rudi Koncilija je razložil stališča papeža in ljubljanskega nadškofa do narodnostnih manjšin in citiral besede papeža, da je diskriminacija nad manjšino umor ljudstva. Manj-

šina ima pravico sodelovanja z matico. Ljubljanski nadškof pa meni, da bo z uveljavljanjem človekovih pravic pritisk na manjšine manjši, vendar ne bo šlo brez trenj in težav, predvsem pa je treba tako pri manjšini in večini iskati nosilce novih idej. Sergij Pahor je povedal, da mora biti interes vsakega naroda, da ima za mejo močno manjšino, kar se v praksi Slovencev v preteklosti ni dogajalo. Slovenci so se v Italiji že tako ali tako znašli v sovražnem okolju, razen tega pa je imela tudi Slovenija do manjšine različna merila in so bili tisti, ki niso poslušali Ljubljane, kaznovani. Marij Maver je menil, da je naredila manjšini veliko napako jugoslovanska vizija svetovne revolucije, ki je menila, da bo po osvojitvi Trsta prevladala v vsej Italiji. Siljenje Slovencev v italijanske stranke je bilo napačno, na škodo manjšine. Veljala pa je tudi zapoved matic, da je ponudbe zaveznikov treba zavrniti. Vse ustanove je treba demokratizirati, tudi tiste, ki so jih ustanovili "revolucionarji". Boris Gumbač je trdil, da se mladina odtuje od narodne zavesti. Družbe, iz katere bi mladi črpali zavest, ni. Zato mora manjšina dobiti za podpornika moderno, suvereno državo slovenskega naroda. Če tega ne bo, bo konec za Slove-

nijo kot tudi za manjšine in Slovence po svetu. Le-ti podpirajo Demos, ki sodelovanja ne gradi na podporah in miloščinah, ampak v stalnem sodelovanju. Dr. Darko Bratina je trdil, da si z različnimi gesli, parolami ne bomo pomagali. Je proti izrazu manjšina, ampak je treba govoriti o Slovincih v Italiji, Avstriji. Matica pa mora bolj računati tudi na druge Slovence po svetu. Matica je kot osrednji računalnik, terminali pa so okolja, kjer živijo Slovenci.

Predvsem pa pozabljamo tudi na Slovence, ki živijo po vsej Italiji. Dr. Reginald Vospernik je ugotovil, da smo zgubili veliko časa, da je bilo med zamejskimi organizacijami s strani Slovenije preveč ločevanja in da Narodni svet koroških Slovencev dolgo sploh ni bil priznan. Prepripi med Slovenci škodijo, pokazalo pa se je tudi, da je vključevanje v nemške stranke napačno. Zeleni so se na primer odpovedali Slovincem, priznati pa je treba, da so Slovenci na Koroškem zadnja leta veliko dobili. Dr. Janko Zerzer je rekel, da Slovenci pri rojevanju demokracije ne smejo dobiti takih ran, kot so jih v nastajanju koroške demokracije dobili Slovenci. Očitali so nam, da smo pod vplivom političnih beguncev, predvsem duhovnikov. Vendar smo Slovenci lahko veseli, da smo imeli take duhovnike. Naučili so nas zvestobe do naroda in samostojnega razmišljanja. Menim, da bi morali postati tudi politični begunci del sodelovanja s Slovenijo. Slovenski oblasti zame-

rim, da manjšine ni v zadostni meri vključevala sodelovanje Alpe Jadran. So nekatera področja, kjer bi morali biti zraven. Dr. Marijan Šturm je menil, da je antifazišem odigral pomembno vlogo za obstanek Slovencev na Koroškem, bil je edina perspektiva za Koroško. Koroški boj ni imel toliko ideoloških predznakov kot v Sloveniji. Razlika je tudi v tem, da na Koroškem partizani niso prišli na oblast tako kot v Sloveniji in zato tudi niso zakrivil tistega, kar so v Sloveniji. Slovenija bi se morala zgledovati, kako skrbi Avstrija za svojo manjšino na Južnem Tirolskem v Italiji. Vse sodelovanje gre preko manjšine. Manjšina bo imela od matic največ koristi, če bo Slovenija gospodarsko, politično in kulturno stabilna,

atraktivna. Sicer pa v Sloveniji nihče ni nosil prave odgovornosti za sodelovanje z manjšino. Vse je bilo decentralizirano. To naj bo vprašanje skupščine in posebnega organa, ki bi ga v Sloveniji morali ustanoviti.

Čeprav bomo v petkovem Gorenjskem glasu še pisali o Slovincih za mejami, kaže že tokrat napisati nekaj misli iz pogovora, ki je sledil uvodu. Med drugim je bil omenjen primer Kočevskega, ki je bolj zapostavljeno kot zamejstvo, slišali smo predlog, da bi morali imeti Slovenci na tujem svoje predstavnike v slovenskem parlamentu. Predvsem pa jim mora biti domovina vzor in spodbuda, da bodo najprej Sloven-

J. Košnjek, slika F. Perdan

90 let Uzarjeve Kati

Žena dveh revolucij

Preživela je dve revoluciji. V prvi, ruski, je bila še mlada, sedemnajst let ji je bilo komaj, pa vendar jo je življenje porinilo naravnost vanjo. Drugo je preživljala tu pri nas, ob možu predvojnem revolucionarju, komunistu in prvoborcu Petru Uzarju iz Sebenj pri Trzinu. Katera revolucija je bila težja? Druga, brez dvoma, kajti tedaj ni bila več sama, mladenka, ki bi iz krvavega Taškenta čez Ural lahko zbežala domov, v varno Jagodno. Ta tu je bila tako daleč, razbila je njen dom, ji vzela dva sinova. Danes občuti, da zanj nikoli v življenju ni bilo nič lega.

Taškent je bilo objubljeno mesto

Morda ji je bilo vseeno še najlepše v njeni rodni vasi Jagodno tam daleč pod Uralom. Kljub temu da so živeli skromno in je bilo ob dežju blata do kolen, ob suši pa tudi tako suho, da se je vse prašilo, je le imela brezskrbno mladost. Vsaj do prve svetovne vojne, ki je štirim otrokom vzela očeta in ga štiri leta držala na daljni Kitajski. Vrnil se je izzet kot starec, se spominja Kati. Taškent je bil takrat za mlade za Uralom objubljeno mesto. Tu se je pri gospodi dobilo delo za mlada dekleta, hišne so bile, sobarice, varuške. Zaslužile so svoj denar, čeprav majhen, a bilo je za nove čevlje, krilo, ruto, morda celo za v kino, cirkus.

Vsenaokrog pa je vrela revolucija. Katarina Vasiljeva Maksimova je s svojimi sestricami odpotovala v Taškent 25. oktobra 1917, prav na dan, ko je Lenin v tedanjem carskem Petrogradu razglasil zmago revolucije. Taškent je bil tedaj poln tako belih kot rdečih. Vsi so vabili v svoje vrste, objubljali kruh, sladkor. Bolj so verjeli "krasnorojemcem", rdečim. Mesto je bilo polno ranjencev in mrtvih. Mladi so se organizirali in dekleta poklicali na pomoč. Kati je z drugimi pobirala mrlične in v krstah brez pokrovov so jih nosile v skupne grobove. Še danes ima pred očmi krvave obraze in v nosni-

cah čuti smrad, ki se je širil po porušenem mestu. Grozote so jih tako pretresle, da so bile brez glasu.

Čevljev je bil kriv za vse

Tako žive spomine ima še na tisti čas. Morda tudi zato, ker je prav tu doživela svojo prvo veliko ljubezen, ki je držala vse življenje. Za vse pa so bili krivi čevlji. Novi čevlji, ki jih je v Taškentu kupila za prvi služček od nekega ujetnika. A so bili tako slabo narejeni, da se ji je, ko jih je prvič obula za na trg, odlepil podplati. Z robcem ga je privezala k nogi, da se je lahko vrnila domov h gospodinji. Tam so ji svetovali, naj jih nese popraviti. Toda kam? Bil je praznik, menda je bil prvi maj. Neki Poljak ji je potem pomagal iz stiske in jo napotil k avstrijskim ujetnikom. Peter Uzar iz Trzinca je bil tisti avstrijski ujetnik, ki je Katarini popravil čevlje. Ob osmih zvečer ga je že imela na nogi. In Peter še celo nič ni hotel za popravilo. Tetin mož ni mogel verjeti, da bi avstrijski ujetnik kaj takšnega naredil za rusko deklo!

"Bova pa prijatelja," je tedaj preprosto rekel Peter. In res sta postala nerazdružljiva. Poročila sta se 25. avgusta 1919, za pričo jima je bil oni Poljak. Naslednje leto se jima je rodila prva hčerka, Vera. Leta 1921 sta z 9-mesečno punčko odpotovala v Petrovo rodno Slovenijo.

Tri mesece so potovali, se ustavljali, spet nadaljevali pot. Tudi tokrat je Kati za na pot pripravila prepečenca, kot takrat, ko je odpotovala od doma v Taškent. Da je le prepečenec in voda, pa se preživijo.

"Nazaj jo pošlji!"

Prišla je objubljena Slovenija. Toda tako hudega razočaranja, kot tu, pri Blejčevih v Sebenjah, Kati v življenju še ni doživela. Petrova mati je ni marala. "Nazaj jo pošlji!" mu je ukazala. V senu so smeli ležati. Mati je imela kravo, kokoši, Kati pa je za svoje otroke morala po mleko in jajčka drugam.

Sedem otrok se jima je rodilo, vsaki dve leti so prihajali na svet. Mož je delal v Peku, a zaradi revolucionarnih idej, ki jih je prinesel iz Rusije med tržiške delavce, je delo izgubil. Le na česti, ko so širili cesto iz Križev do Golnika, je imel delo. Za dva dinarja na uro. Bil je komunist s srcem, se spominja Kati in spominjajo se ga tudi Tržičani. On je bil tisti, ki je vodil ilegalce čez mejo. 1931. so ga zaprli, dve leti je bil zaprt v Ljubljani. Kati je ostala sama z otroki. Štirje so bili takrat. 300 dinarjev občinske podpore je dobivala. Pomagali so ji takratni aktivisti, kolikor so pač mogli. Med njimi je bila tudi njena rojakinja Ana Pavlinova - Njura. Zaprl so tudi njiju, Kati in Ano. V Glavnjaci so ju zaslisevali in pretepali. Kati je bi-

la na srečo zaprta le šest tednov, Ana veliko dlje.

Družina je bila razbita

Ko je prišla druga svetovna vojna, je bil Peter seveda med prvimi ilegalci, partizani. Nagrada je bila razpisana nanj. Viktor in Stanko sta šla v Kokrški odred, mama se je s preostalimi otroki ilegalno prebila v Ljubljano, kjer ji je pomagal Rdeči križ. Dali so jih na Dolensko, k belogardističnim družinam, da so preživeli. Mama in Marjeta sta bili na Gašpinovem pri Ortneku, Boris je ostal v Ljubljani, Peter je bil pri Sv. Gregorju, Vera v Velikih Laščah, Saša so vzela nune v Ljubljani. Nihče ni za Kati vedel, kdo je, v dokumente si je dala napisati drugo ime. Poznali so jo kot Ano. To so bila njena najstrašnejša leta. V nočeh si je skorajda izjokala oči. Ni vedela za otroke, ne za moža.

Po vojni so se preštel. Dva sta manjkala. Stanko je padel na Kozjanskem, Viktor na Vetrnem pod Gozdom.

Rusinje se ne dajo

No, morda so bila res še najlepša leta po vojni, ko so jim dali tisto občinsko hišico v Pristavi. Prasiča je redila mama, kozo, ovco, kokoši. Oče Peter je imel delo. Celo za direktorja so ga postavili. Trinajst let je že, kar ga ni več. Pred štirimi leti je umrla njena Vera. Od takrat je mama v domu starostnikov v Trzinu. Ki so ga poimenovali po njenem možu Petru Uzarju. Lepo sobico ima, na park gleda okno. Čisto je, vse je na svojem mestu. Red je imela vedno, vedno ga je

zahtevala tudi od otrok. Morda se ji je potreba po čistoči in redu usadila v kri že v rani mladosti, ko je morala vsak prah posebej pobrisati s črnega pohištva židovske družine v daljnem Taškentu. In tudi njena mama je verjetno vsako jutro tako skrbno zložila blazine na posteljo.

Ne dajo se te Rusinje. Trdni rodovi morajo biti tam pod Uralom. Ana Pavlinova jih ima že 97. Uzarjeva Kati 90.

Zdaj le še čaka, da jo položijo v križ, pravi. A se še ne bo dala. Zadnja dva meseca so jo tako bolele noge, da je bila na invalidskem vozičku in so ji kosilo nosili v sobo. Ta dan pa sva jo z njeno Meto že dobili v jedilnici. S palico si je pomagala, pa je šlo. "Noge bi rade hodile," pravi preprosto.

Se bodo hodile, Uzarjeva Kati. Srečno in še na mnoga leta, žena iz dveh revolucij.

D. Dolenc

POPRAVEK RAZPORA ZA KRVODAJALSKO AKCIJO OBČINSKE ORGANIZACIJE RDEČEGA KRIŽA KRANJ, OBJAVLJENEGA DNE 23. 3. 1990

PRAVILNI ODHODI AVTOBUSOV ZA PETEK, 30. 3. 1990, SO NASLEDNJI:

PETEK, 30. 3. 1990

1. ob 6. uri RK Britof - pred trgovino Živila - 60 krvodajalcev
2. ob 8. uri RK Hrastje - AP Hrastje - 60 krvodajalcev
3. ob 9. uri RK Bela - vse AP Bela - 30 krvodajalcev
4. ob 9.30 uri RK Planina - pred KS Planina (dva avtobusa) - 80 krvodajalcev
5. ob 10.30 uri RK Zalog - AP Zalog, Glinje, Lahovče (dva avtobusa) - 60 krvodajalcev
6. ob 11. uri RK Voklo - AP Voklo - 20 krvodajalcev

Volilni shod Slovenske kmečke zveze

Veliki kmetje ne bodo pobrali zemlje malim

Naklo, 25. marca - Slovenska kmečka zveza je v nedeljo pripravila v kulturnem domu v Naklem volilni shod, na katerem so se predstavili gorenjski kandidati kmečke zveze za družbenopolitični zbor republiške skupščine: Marija Markež, Marija Strupi, Andrej Križnar, Valentin Benedičič, Milan Brenc, Janez Škerjanc in Janez Eržen. Na shodu so se spomnili tudi materinskega praznika.

Ivan Oman, predsednik Slovenske kmečke zveze in kandidat za člana predsedstva SR Slovenije, je dejal, da so na podobnem zboru v Idriji recitali tudi Kocbekovo pesem, ki se je končala z mislijo "to je trenutek, ki se več ne povrne". Za Slovence, je poudaril Oman, bo ta trenutek na cvetno nedeljo, ko naj bi na prvih svobodnih volitvah (v novi Jugoslaviji) skušali uresničiti Cankarjevo prerokovanje - narod si bo pisal sodbo sam. "Doležle smo desetletja hodili na volitve in smo že vnaprej vedeli, kdo bo izvoljen. Zdaj tega ne vemo..." je dejal. "Ne nasedajmo obljubam o evropski kakovosti življenja, kajti to kakovost si bomo morali sami zaslužiti s pametjo in s trdim delom. V kmečki zvezi ne obljublamo Amerike ali Švice, namesto o obljubah govorimo o realnosti..." Ker so se zadnje čase razširile govornice, češ da zavzemanje kmečke zveze za družinske kmetije pomeni, da bodo veliki kmetje pobrali zemljo manjšim, je Oman pozval kmete, da naj ne nasedajo predvolilnim provokacijam. Pojasnil je, kaj je družinska kmetija, in poudaril, da je kmet nekaj drugega kot kmetijski delavec, ki dela na zemlji, ki ni njegova lastnina. Kmetje so v preteklosti s trmo prepredeli katastrofo, do katere bi prišlo, če bi se pustili strpati v kolhoze. Niso se dali, je dejal Oman, ko so jih tlačili tužci, in ne tedaj, ko so jih tlačili "tovariši".

Na shodu so se predstavili tudi gorenjski kandidati Slovenske kmečke zveze za družbenopolitični zbor republiške skupščine.

● **Marija Markež** z Jesenic, kmetijska inženirka, poklicna sekretarka Slovenske kmečke zveze in Zveze slovenske kmečke mladine, nosilka gorenjske "kmečke liste": "Čeprav mi nekateri očitajo, češ da sem asfaltni agronom, ker nisem doma s kmetije, pa menim, da so tudi takšni potrebni, še posebej zato, da se namesto kmetov spopadajo v papirnatih vojni."

Marija Markež: "Ker so tudi nekateri gorenjske občine prave trdnjave protikmetijske politike, je zelo pomembno, katere ljudi bomo volili v občinsko skupščino."

Gorenjski kandidati Slovenske kmečke zveze

● **Marija Strupi**, kmetijska inženirka, zaposlena v Gorenjski kmetijski zadrugi - TZO Naklo: "Zavzemala se bom za cilje kmečke zveze. Zahteve po spremembah so velike. Na hitro se jih ne bo dalo uresničiti, šlo bo bolj počasi, vendar pa obupali ne bomo."

● **Andrej Križnar**, doma s kmetije v Kranju, inženir elektrotehnike, zaposlen v Iskri Kibernetiki: "Zdi se mi pomembno, da Slovenci postanemo samostojni in suvereni. Naša politika mora odrasti: samo tajni uradni listi in zaprete seje ne zagotavljajo varstva domovine, najboljšo varstvo so zadovoljni ljudje."

Valentin Benedičič: "Ko je dr. Jože Pučnik v šestdesetih letih objavil članek o težki problematiki našega kmetijstva, se je začela polemika, v kateri se je tedanji kmetijski minister odločno postavil na stran uradne kmetijske politike. Studentje so takrat hoteli pripraviti pogovor, na katerem bi se soočila Pučnik in minister, vendar je slednji sodelovanje zavrnil, češ da se ne namerava pogovarjati z bivšim zapornikom. Čez nekaj dni so Pučnika še drugič zaprli... Ko se zdaj, v predvolilnem času pogovarjam z ljudmi, pogosto slišim vprašanje, kaj je Pučnik doslej dal slovenskemu narodu. Le kaj pa mu je mogel dati, ko pa je bil toliko let zaprt in mu tudi potlej ni bilo dano, da bi lahko delal doma!"

● **Valentin Benedičič**, kmet iz Globokega, kmetijski inženir in vodja KŽT-jevega sadovnjaka Resje pri Podvinu: "Rojen sem bil v Ljubljani, se za časa gnile Jugoslavije. Po vojni sem veliko delal pri stricu v Globokem, kjer sem prevzel kmetijo."

● **Milan Brenc**, kmet iz Gorenje vasi: "Po končani gimnaziji sem skušal nadaljevati solanje na fakulteti, vendar sem

Ivan Oman: "Pučnik se je tudi včlanil v partijo, in sicer iz idealizma, zato, da bi jo spreobrnil. Ko je to poskušal z nekaterimi članki, je spoznal, da se partije ne da spreobrnil."

ostal doma na kmetiji, kjer na devetih hektarjih redimo 20 do 25 molznic in na leto oddamo okrog 100.000 litrov mleka. Zavzemam se za obnovo zadrugištva in vasi, za to, da bi zadržali domovi, ki marsikje propadajo in so v posnem kraju, dobi vlogo, kakršno so imeli v šestdesetih letih."

● **Janez Škerjanc**, kmet iz Seničnega: "Moja želja je, da bi bilo čimveč sodelovanja med zadrugami in kmečko zvezo."

● **Janez Eržen**, kmet iz Zabnice: "Kmetje bi radi dokazali, da smo družbi potrebni. Zdaj je čas, da se izvlečemo iz težkih tlačanskih časov."

C. Zaplotnik

Na volilnem shodu so se spomnili tudi materinskega praznika. Kmet Anton Kadivec s Povelj je dejal, da naša družba že nekaj časa ne slavi tega praznika (slavi ga le Cerkev) in da daje poudarek le dnevu žena, čeprav je ta praznik že zgubil na pomenu, saj je namenjen predvsem zabavi in pijančevanju. Kot smo slišali, se pri nas tudi pretirano poudarja enakopravnost moških in žensk, pa tudi to, da prebivalstvena politika ni samo vprašanje žensk.

Za zdravje ljudi in živali

Nova bolezen kuncev in zajcev

Nova, izredno kontagiozna bolezen se je 1988 pojavila v ČSSR, ZR Nemčiji, na Madžarskem, v Franciji in Italiji. Pri nas se je lani pojavila v zahodni Sloveniji, zato je čedalje več vprašanih rejcev kuncev, kako ukrepati ob morebitnem izbruhu te bolezni na Gorenjskem.

Zakonsko se je še ne zatira, glede kužnosti pa je vsaj toliko pomembna kot doslej pri nas najnevarnejša bolezen kuncev myxomatoza, ki se v Sloveniji pojavlja od 1975 leta dalje.

Sum obolenja je upravičen ob pojavu naslednjih znamenj:

- značilen je krvav nosni izcedek,
- pojavi se večinoma najprej pri divjih zajcih, nato pa pri kuncih v intenzivnih rejah,
- potek je večinoma perakuten, živali kažejo znake obolenja le nekaj ur pred poginom,
- praviloma ne zbole mladiči do 35. dneva starosti, pri starejših živalih pa sta obolenost in smrtnost zelo visoki.

Ob raztelesbi so značilne krvavitve v sapniku, pljučih, ledvicah in sečnem mehurju, povečana so jetra, vranica in vedno priželjce, edem pljuč. V glavnem je okvarjen imunski sistem.

Obolenje večinoma poimenujemo s hemoragično boleznijo (povzročila krvavitve) ali kar enostavno bolezen X, kajti povzročitelj ne spada do sedaj po svoji morfologiji še v nobeno doslej znano skupino virusov.

Ker pri nas še ni izdelanega zaščitnega cepiva, naprošamo vse rejce kuncev, da prijavi rejo in število živali pristojni veterinarski službi, da ob odobritvi uporabe uvoženega cepiva lahko naroči potrebno količino vakcine.

Dokler na Gorenjskem še ni te bolezni, velja kuncerejeje spomniti na naslednje ukrepe:

- vzdrževati primerne zoohigijske razmere in izolacija rejce,
- zagotavljanje veterinarsko-sanitarnega reda pri nakupih, prevozih, razstavah, parjenju,
- neškodljivo odstranjevanje trupel, uničevanje odpadkov,
- opravljanje preventivne dezinfekcije, dezinfekcije in deratizacije rejskih objektov in opreme,
- prijavljanje pogina večjega števila kuncev veterinarski službi,
- vhljevitve le zdravih kuncev po 30 dneh karantene.

Tone Plestenjak, dipl. vet.

Urejanje kmetijskih zemljišč

Z družbeno pomočjo je lažje

Škofja Loka, 23. marca - V škofjeloški občini ugotavljajo, da so bile lani naložbe v kmetijstvo zelo skromne. Kreditiranje je skorajda zamrlo, nevratlivi denar iz republiškega sklada pa je dobilo samo nekaj večjih živinorejskih kmetij. Večje zanimanje je bilo le za urejanje kmetijskih zemljišč (za agromelioracije) in sicer zato, ker je bil delež družbene pomoči še vedno dokaj spodbuden.

Podatki kažejo, da so lani na območju škofjeloške občine izvajale agromelioracije 103 kmetije na skupno 241 hektarjih kmetijskih zemljišč. Vrednost vseh opravljenih del je bila po tedanjih cenah 275 tisoč dinarjev, lastniki zemljišč pa so dobili za plačilo strojnega dela 150 tisoč dinarjev nepovratnih sredstev ter še 500 kilogramov gnojila na hektar urejene površine za založno gnojenje. Pri izvajanju del je bilo nekaj težav zaradi tega, ker je bila Zveza vodnih skupnosti Slovenije v finančnih škripcih in je denar zagotovila šele v zadnji tretjini leta, del odobrenih sredstev (za program žirovske kmetijsko-gozdarske zadruge) pa bo izplačala šele letos. Nekaj denarja (za založno gnojenje) je prispevala tudi občinska skupnost za pospeševanje pridelave hrane in prekrbo.

Kmetijska pospeševalna služba, ki spremlja tudi učinke agromelioracij, izvedenih v preteklih letih, skrbi, da se na urejenih kmetijskih zemljiščih pravilno gnoji in seje in da se uporablja prava tehnologija. Če je vse delo opravljeno strokovno, so tudi učinki veliki: po ureditvenem načrtu, ki je zajel 279 hektarjev kmetijskih zemljišč v škofjeloški občini, naj bi se na urejenih površinah stalež goveje živine povečal za polovico (od 0,74 na 1,11 glav velike živine na hektar).

Ker je za agromelioracije na kmetijah precejšnje zanimanje, bosta kmetijski zadrugi Škofja Loka in Ziri tudi letos izdelali načrte za ureditev skupno 294 hektarjev kmetijskih zemljišč in s programi kandidirale za republiška nepovratna sredstva.

C. Z.

Poljedelski dnevi

Kranj, 23. marca - Republiški center za pospeševanje kmetijstva pri Zadrugi zvezi Slovenije in Živinorejsko veterinarski zavod za Pomurje organizirata v četrtek in petek, 5. in 6. aprila, v Murski Soboti pete Poljedelske dneve. Na strokovnem posvetu, ki je namenjen predvsem kmetijskim pospeševalcem, tehnologom, raziskovalcem in drugim kmetijskim strokovnjakom, bodo obravnavali dve temi: raziskave v poljedelstvu ter pridelovanje in trženja krompirja v Sloveniji. Ker je Gorenjska znana po pridelovanju krompirja, bo zanimiv zlasti drugi dan posvetovanja, ko bodo med drugimi govorili tudi dr. Miloš Kus iz poslovne skupnosti KŽT Kranj (Nekatere nove oblike virozov na krompirju), Anton Potočnik iz Živinorejsko veterinarskega zavoda Gorenjske (Krompir na Gorenjskem) in Janko Šumi iz Gorenjske kmetijske zadruge (Pridelovanje in trženje krompirja v Sloveniji).

Negotovost

Predvolilni boj s številnimi strankarskimi obljubami prinaša v vsakdanje življenje kmetstva precej negotovosti, nestrpnosti, vznemirjenosti in tudi živčnosti. Osrednje vprašanje, ki ga kmetje postavljajo na Demosovih in drugih večerih in volilnih shodih, zadeva lastninske probleme: bodo kmetje dobili nazaj zemljo, ki jim je bila po vojni (krivično) odvzeta, ali ne, bodo se naprej le formalni lastniki gozdov ali pa jim bo nova oblast bolj zaupala in jim dala tudi možnost, da so "gospodarji na svojem"... Čeprav je Demosovo stališče nedvoumno - in sicer, da mora vsaka lastnina, torej tudi družbena (zemljišča), dobiti svojega naslovnika - pa ni mogoče pričakovati, da se bo ta problem dalo rešiti na hitro, in le z nekaj ukrepi. Kdorkoli bo že ugriznil v kislno jabolko, bo moral z zakonskimi rešitvami in parlamentarnimi odločitvami odgovoriti tudi na vprašanje, kako popraviti ene krivice, da ne bi hkrati povzročil drugih. Veliko kmetijske zemlje, ki je bila nekdanj v zasebni lasti, je namreč v času od podržavljenja in podružbljenja do danes zamenjalo že precej lastnikov, veliko jo je tudi zdaj v rokah zasebnikov. Da bi po volitvah samo zaradi nekih načel vzeli zemljišča enim (zasebnikom) in jo dali drugim (zasebnikom), bi bilo nesmiselno; koristne bi bile le tiste lastninske spremembe, ki bi kratkoročno in dolgoročno prinesle boljše izrabo kmetijskih zemljišč, večjo gospodarsko trdnost kmetijstva, predvsem hribovskega in višinskega, dolgoročno poseljenost območij, s katerih se je v preteklosti zaradi težkih (obdelovalnih) razmer in napačne kmetijske politike odselilo veliko ljudi... Da lastninsko vprašanje povzroča negotovost med sedanjimi in morebitnimi novimi lastniki, potrjuje tudi to, da se "oglašajo" nekdanji lastniki in da nekateri družbeni lastniki, ki so prišli do zemljišč po lahki poti, predvsem pa zastoj, zdaj, ko se jim majoje lastninski temelji, hitijo s prodajo.

C. Zaplotnik

MEŠETAR

● Sodelavci Zavoda SR Slovenije za statistiko spremljajo cene v štirih slovenskih mestih (Koper, Ljubljana, Novo mesto, Maribor). Poglejmo, kaj so opazili za nekatere prehrabene izdelke v času med 1. in 7. marcem! Podatke navajamo za Ljubljano, ki je Kranju med vsemi opazovanimi mesti najbližja.

	najpogostejša cena		najnižja cena
	v trgovini	na tržnici	
krompir (kg)	5,80 din	4,00 din	4,00 din
fižol v zrnju (kg)	32,00	30,00	17,00
čebula (kg)	4,70	8,00	4,00
jedilno korenje (kg)	23,90	20,00	15,00
sladko zelje (kg)	6,70	15,00	5,40
zelena solata (kg)	31,80	16,00	14,00
kislo zelje (kg)	12,40	8,00	6,00
špinača (kg)	22,90	24,00	21,00
rdeča pesa (kg)	7,70	15,00	7,70
cvetača (kg)	26,50	20,00	10,00
jabolka (kg)	16,50	13,00	6,00
skuta (kg)	42,00	32,00	32,00
kokošja jajca (kos)	2,10	1,70	1,30
kravje mleko (liter)	8,00	—	7,40

● Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano predvideva v programu za pospeševanje tržne pridelave hrane tudi več regresov in premij na področju poljedelstva. Nakup semenske pšenice in rži bo regresiral z 0,966 dinarja za kilogram, za jedilno pšenico predvideva premijo 0,20 dinarja za kilogram, za obnovo sadovnjakov (na najmanj pol hektarja) regres za sadike: za jabolna 5,40 dinarja, za hruško 7,20, za ribez 1,80, za jagodičevje 1,80, za češnje 7,20 dinarja... Da bi spodbudil razvoj zelenjadarstva, bo republiški komite namenil letos nekaj denarja tudi za novogradnjo in obnovo plastenjakov in steklenjakov in sicer v višini največ 25 odstotkov od vrednosti naložbe.

● Kot so povedali v škofjeloških Mesoizdelkih, veljajo od 12. marca dalje nove, nižje odkupne cene goveje živine in prašičev. Cene goveje živine (meso) so nižje za približno dva dinarja pri kilogramu, cena prašičev (živa teža) pa za tri.

MPG - mlado pitano govedo

razred	živa teža (kg)	meso (kg)
ekstra	17,65 din	31,50 din
I.	16,30 din	29,00 din
II.	14,90 din	26,70 din
zunaj razreda	11,75 din	21,00 din

starejša goved

razred	živa teža (kg)	meso (kg)
I.	12,30 din	23,60 din
II.	9,75 din	18,70 din
III.	8,70 din	16,80 din
zunaj razreda	7,25 din	13,85 din

Prašiči (živa teža) so po 19 dinarjev za kilogram, teleta (živa teža) pa po 33 dinarjev za kilogram.

Kaj bomo kuhali ta teden

Svetuje Dušan Belšak, kuhar v penzionu KANU v Dragočajni ob Zbiljskem jezeru. Tokrat nam za boljše kosilo predlaga zelenjavno juho, goveje stegno v divjačinski omaki, kruhov cmok in pečeno jabolko, za sladico pa sadno solato s sladoledom.

Goveje stegno v divjačinski omaki

50 dag očiščenega govejega stegna pretaknemo s slanino, posolimo, popopravimo, namažemo z gorčico. Položimo ga v vročo mast tako, da pride s pretaknjeno stranjo navzdol. Meso opečemo z vseh strani. Opečen kos mesa položimo v drugo kozico. Na ostanku maščobe prepražimo 20 dag na rezine narezane zelenjave (čebula, zelena, korenje, peteršilj). Čebulo damo nazadnje, ko ta zarumeni, dodamo začimbe: lovorov list, nekaj poprovih in brinovitih zrn, vejico ali ščepec timijana, ščepec majarona, rožmarina, nekaj listov suhih gob, če so pri roki. Zalijemo z zajemalko juhe ali vode, dodamo meso in vse skupaj dušimo, dokler se meso ne zmehča. Nato meso postavimo v drugo kozico. Vlogo izparimo, pomokamo, ponovno zalijemo in prevremo. Omako nato pretlačimo skozi sito. Pazimo, da jo res temeljito pretlačimo. Dodamo narezano meso in vse skupaj še malo podušimo.

Jabolka očistimo, operemo, olupimo in narežemo na kolobarje. Pokapljamo jih z limoninim sokom ter na hitro popečemo na maslu. Jabolka serviramo poleg kruhovih cmokov in govedine.

Sadna solata s sladoledom

Več vrst sadja očistimo, zrežemo na kolobarje. Za vsako osebo zložimo sadje v stekleno posodico ali na desertni krožnik, ga pokapamo z limono, maraskinom in potresemo s sladkorjem v prahu. Tik preden serviramo, dodamo še sladolep in po želji stepeno smetano.

PRAV JE, DA VEMO

Kadilci potrebujejo več vitamina C

Mnogi ljudje kadijo, da bi s tem nadomestili hrano, in so polni skrbi, da se bodo preveč zredili, ko bodo nehali kaditi. Če se hranite, kakor je treba, mislite pri tem na potrebe svojega telesa, pravi dr. G. Hauser, ni razloga za zaskrbljenost. Da bi boljše in dlje živeli, kar pri priči neahajte kaditi. Če pa tega ne morete, vsaj zmanjšajte število cigaret. Vsekakor prenehajte kaditi, če imate kakršne koli težave z obtočili.

Če pa že morate kaditi, ne pozabite, da je kadilec cigaret še posebej potreben vitamin C. W. J. McCormick iz Kanade je raziskoval, kako je z zdravjem njegovih bolnikov kadilcev, in odkril, da kajenje ene same cigarete uniči okrog 25 mg vitamina C ali približno vitamina C v pol oranže.

ZA DOM IN DRUŽINO, IZ ŠOLSkih KLOPI

TA MESEC NA VRTU

Rdeče jagode

Pri jagodah moramo marca odstraniti vse suhe in poškodovane liste. Vse posušene, porumenele in poškodovane jagodne liste porežemo z ostrim nožem, ne da bi poškodovali razrastišče rastline. Porezane liste zberemo in uničimo, ker so na njih pogosto povzročitelji bolezni.

Med vrstami jagod zrahljamo zemljo in pripravimo talno zastirko. Pri okopavanju jagod in rahljanju zemlje med vrstami moramo biti previdni, da ne poškodujemo korenin. Dosedanja zastirka - navadno je to šota, slama - se podkoplje ter jo nadomestimo z novo. Najprimernejša je šota, katere damo za 5 cm na debelo. Zemlja se tako počasneje izsušuje in tudi plodovi se med dozorevanjem ne morejo zamazati z zemljo.

Obenem jagodnemu nasadu tudi pognojimo.

Pomladno sajenje jagod je mogoče, če imamo nalašč za to vzgojene jagodne sadike. Včasih jeseni še ne moremo saditi jagod tja, kjer nameravamo pripraviti novi nasad, ker zemljišče še ni izpraznjeno. V tem primeru lahko sadimo jagode tudi pomladi. Za to so primerne sadike, ki smo jih že jeseni pikirali. Če sadimo jagode z velikimi koreninskimi grudami, lahko pričakujemo precejšen pridelek že prvo leto. Pred sajenjem moramo jagodne sadike temeljito zaliti, da koreninske grude ne razpadajo. Jagodne sadike vzgajamo v zemlji s primesjo šote, ki pospešuje razvoj korenin in tako presajene rastline skoraj nemoteno rastejo naprej. Sadike, ki jih jeseni nismo pikirali, dajo prvo leto le neznamenit pridelek. Ker jagode pri pomladni setvi še ne pokrijejo popolnoma grede, lahko medvrstni prostor izkoristimo za zgodnjo zelenjavo (redkvico, zgodnji korenček).

Društvo za boj proti raku opozarja:

Prisluhnimo svojemu telesu

Rak na maternici

Neobičajne krvavitve ali izcedki iz katerekoli telesne odprtine so opozorilo, da gre morda za raka na maternici, danki ali drugem delu črevesja, na mehuru ali ledvicah, v želodcu, pa tudi na pljučih.

Pet minut za boljše počutje

Svetuje kozmetičarka Metka Krivic iz Zgoše 22 pri Begunjah

Ko bolijo noge

Zdravniki vedno poudarjajo, da premalo storimo za svoje noge, ki iz dneva v dan prenašajo našo dostikrat preveliko težo telesa. Stiskamo jih v nezdrave ozke in tesne čevlje na visokih petah, ne damo jim počitka. Zavedati se moramo, da imamo samo ene noge. Če nas začno boleti - včasih je dovolj že sprememba vremena - smo čisto narobe. Vsaj kdaj pa kdaj jim privoščimo kopel. Kozmetičarka Metka Krivic priporoča dve kopeli, eno za boleče, drugo pa za otečene noge. Poskusimo!

Boleče noge

100 g orehovih listov,
50 g bršljanovih listov,
50 g listov lovora in
50 g timijana

skuhamo v treh litrih vode, precedimo, dodamo pest kuhinjske soli. V tej topli vodi kopamo noge najmanj 20 do 30 minut, lahko pa tudi dlje.

Otečene noge

50 g bezgovega cvetja in
50 g lipovega cvetja

prevremo v litru vode, precedimo, ohladimo. V tem namočimo dve plenici ali bombažni kuhinjski krpi, ju ovijemo okoli otečenih gležnjev ali celih nog in za 30 minut dvignemo noge, jih nalonimo na stol. Tako si privoščimo lahko tudi daljši počitek. Odleglo bo nogam in nam.

Rak na materničnem telesu se že zgodaj javlja prav z neredno krvavitvijo ali nepričakovanim izcedkom iz maternice, kar je nadvse resno opozorilo za vsako ženo. Posebej velja to za žene v menopavzi. Prav krvavitve na samem začetku rakavega obolenja na maternici omogoča zdravnikom, da raka "ujamejo", ko je ozdravljenje stoodstotno.

Rak na materničnem vratu se s krvavitvijo iz nožnice javi dokaj pozno. Če bi se ravnali le po krvavitvi, bi zdravljenje največkrat usodno zamudili. Zato vsem ženam tale nasvet: Zagotovo bo zdravnik odkril raka na materničnem vratu, če boste prihajale na redne ginekološke preglede. Ob vsakem takem pregledu misli zdravnik tudi na raka na materničnem vratu in ga odkrije, ko ga je z majhno operacijo mogoče ozdraviti!

ureja DANICA DOLENC

Mami

Moja mami je zelo dobra in pridna. Ker je sama, mora skrbeti za mene in brata. Zadnje čase ima veliko več dela, ker ni več stare mame. V osnovno šolo je hodila v Senčurju, za finomehanika pa se je izučila v Kranju. V tovarni dela različna dela v montaži stikalnih naprav. Delati mora natančno in zanesljivo.

Mamico imam zelo rada, ker lepo skrbi za mene in brata.

Ingrid Ajdovec, 2. b r. OŠ Janka in Stanka Mlakarja Senčur

Volitve

V Ljubljano, v sredino mesta, pelje prav velika cesta in ob tej veliki cesti hiša kliče nas prisesti. Kako tej hiši je ime, prav gotovo vsakdo ve, saj v njej odloča se usoda Jugoslavije. Dvigajo ljudje roke, če so za ali pa ne, pa vendar pišejo zakone te. Marsikomu ni všeč, če ni izvoljen za vsako reč. Pa vendar, kdor najboljši je, še vedno zmagal je. Alenka Šmid, 6. a r. OŠ Ivana Groharja Škofja Loka

IZ ŠOLSkih KLOPI

Kaj bi naredil, če bi me izvolili za predsednika republike

Odprl bi kakšno slovensko tovarno avtomobilov. Potrudil bi se, da bi gospodarstvo in industrija bolj napredovala in da bi se Slovenija vključila v združeno Evropo leta 1992. Poskušal bi pridobiti čimveč držav za prijateljice naše Slovenije. Luka V trgovinah bi znižal(a) cene. Robi, Martina, Mitja, Domen, Klemen, Simon, Florjan, Gorazd, Janja, Tomaž Vsem dolžnikom bi zbrisal dolgove. Slovencem bi kupil malo več morja in zemlje. Revnim ljudem bi dajal več denarja. Robert

Pomagala bi otrokom v stiskah. Martina Prav vsi bi morali varovati okolje. Brigita, Martina, Stefan, Florjan, Janja

Obnovil(a) bi ceste. Janja, Mitja, Klemen, Brigita Pomagal bi revnim in ljudem brez doma. Mitja Vse šole bi opremil z najsodobnejšim pohištvo. Boril bi se, da bi vsi prebivalci Slovenije imeli enake pravice. Vsem državljanom bi dal dovolj denarja, da bi si lahko kupili hrano. Jure Delavcem v tovarnah bi zvišal plače. Tovarne bi morale prispevati več denarja za čistilne naprave. Domen, Stefan, Klemen, Ana, Žana, Rok

Obnovil bi propadajoče hiše. Stefan Tisti denar, ki gre za vojsko, bi porabila za zgraditev čistilnih naprav, da bi Slovenci pili zdravo vodo. Dala bi zgraditi še nekaj porodnišnic za mamice. Petra

Slovenci bi morali veliko bolj skrbeti za naravo in turizem. Boris bi se za mir v Jugoslaviji. Slovenci bi se morali malo bolj razvedriti. Simon

Čez mejo bi hodili brez potnih listov. Florjan V šoli bi hodili samo pet let. Florjan, Tomaž Odprl bi nove trgovine, kjer bi bilo vse poceni. Tistim, ki nimajo doma, bi dal stanovanja, zavetišča. Gorazd, Rok

Nad prometnimi cestami bi morali zgraditi mostove za pešce, da ne bi bilo prometnih nesreč. V šoli bi več delali z računalniki. Pouk bi trajal največ tri ure. Počitnice bi bile dolge tri mesece. Ana

Vse otroke bi dal v šolo. Poskrbel bi tudi za zdravje ljudi. Matevž

Vsi Slovenci bi začeli hoditi v šolo pri desetih letih. V šolo bi hodili trideset let. Žana

Odrasli bi hodili v službo samo za šest ur. Tomaž

Tako so razmišljali učenci in učenke 4. b r. Osnovne šole Matije Valjavca v Preddvoru

Kakšna bo naša bodočnost

Iz šole pridem ob pol sedmih. Stopim čez prag in rečem dober večer, a nobenega glasu. Sezujem se in slečem. Slišim televizijo. Torej so le doma. Oba sedita pred televizorjem. Še opazita me ne. Vprašam ju, katera oddaja je to in mami reče, da je to Žarišče. Mislim si: "Spet ta politika!" Vprašam jo, kaj je tako zanimivega, da sploh nimata časa odzdraviti. Vsja histerična zakriči, da bi jaz tudi gledala, če bi bila na pragu državljanska vojna. Jaz jo začudeno pogledam in se odpravim v sobo.

Premišljujejo o tem, kar je rekla mami. Kakšna državljanska vojna? Med kom? Do sedaj smo živeli v miru. Le zakaj vojna? Ali niso imeli dovolj bojevanja in prelivanja krvi med prvo in drugo svetovno vojno? Spomnim se, da sem zadnjič z očetom gledala Žarišče, ker nisem imela nič drugega početi. Govorili so o demonstracijah Albancev na Kosovu, kjer je bilo veliko ranjenih, nekaj pa tudi smrtnih žrtev. Že dolgo govorijo o tem problemu. Morda je to državljanska vojna? Po televiziji sem slišala, da Srbija izvaja gospodarsko blokado proti Sloveniji, ker podpira Albance na Kosovu. Tako je bilo prekinjeno gospodarstvo med obema republikama. Ali je to državljanska vojna? Ko smo bili še v nižjih razredih, so nas učili o bratstvu in enotnosti vseh narodov Jugoslavije. Kje sta danes bratstvo in enotnost? Povsod se sovražijo, na demonstracijah vzklikajo gesla proti republikam in njihovim predstavnikom, celo narodom. Ali je to kakšna enotnost? Starejši se sovražijo med seboj, mladi pa trpimo. Ne vedo, da je v enotnosti naša bodočnost. Ne vedo, da moramo spoštovati vsakega človeka, pa če je Albanec, Srb ali Slovenec, saj so vsi ljudje.

To pomeni, da moramo biti vsi ljudje enotni, če hočemo, da bo Jugoslavija živela v miru in prijateljstvu. Zato še enkrat ponavljam in z mano vsi mladi v Jugoslaviji, da spoštujte vsakega človeka in bodite enotni, saj bomo le tako imeli lepo bodočnost. Naredite to za nas!

Jana Čemas, 8. c r. OŠ Bratstvo in enotnost Kranj

MORDA NISTE VEDELI

Najplodovitejši izumitelj vseh časov je bil Američan Thomas Alva Edison, ki je živel od 1847 do 1931. Prijavil je okoli 1400 patentov. Gospodarsko vrednost vseh teh patentov ocenjujejo na več kot 40 milijard dolarjev.

Na Soriški planini

Pripeljali smo se na Soriško planino do lovske kočice. Vsi veseli, da bomo tukaj dva dni, smo razgovorili vsak svojo prtljago. Skuhali smo čaj za dva dni, tovariš pa je zakuril v peči. Ogleдали smo si gozd okoli kočice. Ko smo prišli nazaj v lovske kočice, si je vsak izbral svojo posteljo. Nato smo se pripravili za smučanje in krenili proti smučišču. Na smučišču je bilo veselo. Nekaj časa smo smučali, nato pa odšli v kočico na počitek in enolončnico. Potem smo šli zopet smučati. Po smučanju smo se odpravili proti lovski kočici. Pripravili smo si večerjo in jo z užitek pojedli. Po večerji smo šli v postelje. Naslednji dan je zopet sledilo smučanje in nekaj šole. Po smučanju smo se vrnili v lovske kočice. Pospravili smo prtljago in se z lepimi spomini na dvodnevno smučanje odpravili proti domu, vsi pa smo imeli željo, da se drugo leto zopet vrnemo.

Ker pa nas poznate le kot poredneže in razgrajče, vam povem, da nam je na Soriški planini neka gospa kupila liter koka-kole, ker smo bili tako pridni.

Peter Kačar, 3. r. OŠ Sorica

Pomlad

Pomladi vse narobe gre. Omamijo nas vse stvari. Mlado cvetje zaživi. Lenuha prebudi. A vendar veselo je pri nas. Danes pesnik prav za vas! Urška Taler, 7. b r. OŠ Bratstvo in enotnost Kranj

Saša Zavavlav, OŠ Matije Valjavca Preddvor

ureja HELENA JELOVČAN

Pozorni ahalitiki slovenskega predvolilnega ravsa ali zgolj le tisti revež, ki hočeš nočes **MORA** spremljati vse predvolilne ropotije in traparije, ne more mimo grenkega spoznanja, kako nizkotne so strankarske strasti nekaterih strankarskih podveljakov ali: v nižjem strankarskem rangu je pripadnik, bolj si da duška nad drugače mislečimi. Na višjem strankarskem hierarhičnem klinu je oseba, bolj je demokratično umirjena, tolerantna in obzirna. Demokracije tako nikakor nismo še vsi »vzeli«: novodobni strankarski nestrpnosti so se v prvi prevzgojni razred šele vpisali in zdaj jeznorito obdelujejo poglavje o primitivnem revanšizmu, medtem ko so šefi strank in njihovi štabi večinoma zadeve zadovoljivo absolvirali. V nasprotju s svojo podružnično bazo po mestih in vaseh se v javnih medijih pojavljajo kot mirni, resni, prepričljivi, diplomatski, hladni in preudarni.

Človek že začne razmišljati, ali bo sploh kaj drugače kot zadnjih petinštirideset let, ko nas je »TLAČIL PARTIJSKI ŠKORENJ« - kot se slikovito izraža določena Demosova baza. Saj so nas nezamenljivi partijski voditelji in njihove samopasne klapce razvojno res vrgli kakšnih petdeset let nazaj in zadržale sleherni drugačno iniciativo, ampak ta PARTIJSKI ŠKORENJ ima tudi v Sloveniji imena in priimke. Če že hočete, tudi na občinskih ravneh so bili pravoverni nad pravovernimi, ki so svojo stalinistično brezobzirnost nadvse uspešno vezjali tudi nad svojimi partijskimi člani, če so le bili samo en lojtrski klin pod njimi. Verjeli ali ne - vsak pravoverni lokalni partijski bogova od bogova je bil lahko pettauženkrat hušji kot kakšen njegov šef - danes »zdrava sila« - v Ljubljani.

ŠKORENJ

Naj zdaj v revanšistični maniri nekaterih novih strank tisti, ki se pomnijo vse grdohe in hudobe lokalnih partijskih bogov, razkrinkavajo vse njihove lumparije? Tiste namreč, ki v smislu lomljenja hrbtnice neubogljivih ali demokratičnega centralizma NITI NISO BILE NUJNO POTREBNE, ampak so si jih aparatčiki vsak dan izmišljali kar sami? Naj zapišemo imena tistih lokalnih barabinov in barabink, ki so v sedemdesetih letih v neki občini samovoljno vzele iz trgovske prodaje VSE BARVE ZA PIRHE ali VRGLE iz partije upokojenko, ker zaradi varstva vnukov ni mogla obiskovati sestankov in na njih poslušati običajnih partijskih bla - bla? Ali bi radi kaj hujšega? Jok, brate!

Če je že »partijski škorenj« nekaterim tako ljuba programska metafora in priročni delovni osnutek za nenehno diskvalifikacijo, iskreno dvomim, da nam bodo TAKE stranke zamesele boljše kruh! Dajte no: če se bo kdo zaradi umanjka lastnih idej in programov v občinskem parlamentu nenehno užaljeno prediral, da je za vse kriv petinštiridesetletni »partijski škorenj« in PRAV NIČ IN ČISTO NIČ DRUGEGA.

Ze predvolilne zdrahe kažejo, bi bilo dobro - preventivno - v občinske parlamente namesto partijskih portretov in kipcev namestiti napis velikega francoskega misleca:

NE STRINJAM SE Z VAMI, AMPAK DO SMRTI BOM BRANIL VAŠO PRAVICO, DA DRUGAČE MISLITE...

Tisti, ki bodo prišli v parlament, pa jim partijski škorenj ne gre in ne gre iz glave, naj bi kdajpakdaj kaj malega prebrali o gospe DEMOKRACIJI. Samo za rahlo, a obvezno pokušino nekaj misli Madžara Gyorgyja Konrada:

»...Demokracija je... poskus dogovora, ki naj odstrani konflikte med ljudmi. Sprejeti naša prepričanja, ki silovito težijo k samouresničevanju, v pisana in nepisana pravila, se o njih pogajati, barantati in se pobotati, DA SE NE BI VZAJEMNO POBILI. SUBLIMIRATI KULTURO DEMOKRACIJE - to je, kar moramo delati. Sublimiranje kulture demokracije pomeni spor po urejenih poteh, zmanjšanje nasilja, umetnost tega, kako z minimumom nasilja doseči sodelovanje med našimi različnimi nameni, ki izhajajo iz naše raznolikosti... «

D. Sedej

Po zelenici, po enosmerni cesti, da o psu ne govorimo

»Je že res, « nam piše M.J. iz Kranja, »da mora človek veliko hoditi po svetu, da maš kaj vidi, velikokrat pa je dovolj, če le malo pogledamo okoli sebe in vidimo »tudi čuda«. Tako sem jih tudi sam. Pa poglejmo in pomislimo, da stvari le niso tako nedolžne, kot se berejo. Drugačne so, če se kdo zamisli, če kaj misli.

Predlagam sledeče voznike za kandidate Vzornega voznika: 22. februarja je ob 12. uri voznik temnordečega Zastavinega kombija kranjske registracije - last nekega podjetja - izredno samozavestno zapeljal z Likozarjeve ceste na pločnik pri stavbi Krajevne skupnosti Bratov Smuk na Planini, nato pa po zelenici - žal zares že dobro shojeni - do bloka ulice Tuga Vidmarja in naprej po asfaltu. K sreči je večina stanovalecva ta čas v službi, tako da vsaj ni bil vzor večini ostalih voznikov. Če pa ima doma vrt, naj sporoči naslov, da naredimo iz njega cesto...

23. februarja, kakšno minuto pred 13. uro je starejši voznik belega fička, spet kranjske registracije, izredno korajžno peljal v prepovedano smer, enosmerne ulice od Begunjske 6 proti Krajevni skupnosti Vodovodni stolp in kljub ponovnemu znaku, da je cesta enosmerna ter ostremu nepreglednemu ovinku okoli bloka, še enkrat pokazal, da je akcija - 10 odstotkov neupravičena in bi morala imeti naziv + 10 odstotkov, glede na korajžno vožnjo pa še kakšen odstotek več. Žal ni edini voznik, ki dobro obvlada to smer.

Vsakoletni Jožefov sejem na Jesenicah vedno obišče dovolj kupcev in »firbceev«. Zadnja leta so ga preselili s tržnice v Podmežaklo, kjer pa tudi ne manjka kupcev. Letošnji je bil še posebej dobro obiskan, saj je bilo vse dni lepo sončno vreme. Poleg »kramarije« in kiča pa se je vendarle dalo kupiti tudi kaj koristnega, še posebej so se resni kupci ozirali za grabljami in drugim vrtnim orodjem, semeni in sadikami... - Foto: F. Perdan

Male gorenjske vasi Grahovše

Piše: D. Dolenc

Na Storžič čez Škarjev rob

Grahovše dobro poznajo planinci, vsaj tisti, ki jih vleče z zadnje strani na Storžič, na planino Javornik, na Konjščico. Na Storžič vodi več poti, čez Škarjev rob, čez Zrelo, ki je ena zahtevnejših poti, čez Polano in Mali Storžič. Ena najlepših in tudi razglednih poti je gotovo čez planino Javornik in Škarjeve peči. Čez planino Javornik se pride tudi na Konjščico, Belo peč, Stegovnik. Če hočeš mir pred ljudmi, da ves dan srečaš le dva, tri, pravi Temšakov Janez, hodi po teh poteh. Planina Javornik je poleti bolj obljudena kot Storžič. Dom pod Storžičem, do katerega se pride prav skozi Grahovše, je priljubljena izletniška točka Tržičanov. Tu so že, čeprav se vse do sem pride z avtom, sredi svojih priljubljenih planin. Najlepše je bilo, pravi jo, dokler je bila tu še za oskrbnico Tina. Tu so na voljo tudi

prenočišča, poleti pa tudi na planini Javornik. Kočo si delita Pašna skupnost Lom in Športno društvo Lom. Včasih je bilo

Lepa stara vrata krasijo vhod v Gazvo hišo. - Foto: D. D.

na planini Javornik še bolj živahno, saj je bilo tu devet koč. Grahovšani še vedno pasejo na

Vsaj pohvalo ali diplomo pa zasluži voznik, ki je bil toliko »pameten«, da je namesto žene imel v naročju psa, ko je zavijal po cesti proti Brniku in je pri bencinski črpalki na Primskovem zavil desno. Pudelj je s sprednjima tacama stal na volanu, z zadnjima pa nikakor ne na sedežu. Žena (saj eden malo bolj pameten) je medtem mirno sedela poleg v sovoznikovem sedežu. Še dobro, da med vožnjo ni ljubosumna.

Ni kaj, dragi M. J. - imate bistro oko in upajva, da se vsaj kdo prepozna in da ga bo minilo uganjati take neumnosti. Kajti midva bova naslednji objavila registrske številke teh »vzornih voznikov«. Za danes naj jim še bo...

STRANKARSKE IVERI

Gospod kmet

Vsi v Demosu niso gospe in gospodje. Na okrogli mizi Gorenjskega glasa so bili v glavnem gospodje in gospe. Ko pa se je gospa od zelenih sklicevala na razpravo člana Demosa iz kmečkih vrst, mu je rekla kar: kmet!

Gospod Kmet

Bili smo še v tisti fazi, ko se je še razpravljalo, če bo na volilnih lističih poleg imen zabeležena tudi strankarska pripadnost. V nekem prijateljskem pogovoru med zagovornikom neodvisne liste in neodvisnih kandidatom predstavnikom podružnice Kmečke zveze je prišlo tudi do nekaterih dilem. In je predstavnik kmečke zveze izrazil bojazn: »Kako hudimana pa bodo volilci potem sploh vedeli, da je naš kandidat kmet, če zraven ne bo nič pisalo?«

»A veš kaj,« je bil zafkljiv nadstrankarsko usmerjen sogovornik, »najbolje bo, če kmetje za prvega kandidata na listi poiščete pač nekoga, ki se bo pisal Kmet, pa bo!«

Bratska pomoč

Ko so na kranjski okrogli mizi nosilci list razlagali svoje strankarske programe in vizijo razvoja nasploh, Kranja pa še posebej, je bilo vsem očitno, da je bilo v vsakem programu tudi nekaj točk, ki so domala identične s točkami v volilnem programu ZKS - stranke demokratične preнове. Ko se je vse do konca lepo razložilo, se je oglasil tudi nosilec liste ZKS - Stranke demokratične preнове nekako takole:

»Hvala, gospodje in gospe. Saj domala ni kaj dodati. Zdelo se mi je tako, kot bi razlagali naš partijski program, program ZKS, stranke demokratične preнове...«

planini Javornik, edino kmet Anžic ima pašo na Konjščici. Nobena kmetija ni čista, od vsake hiše hodijo na delo v Tržič. Vsaka hiša ima vsaj nekaj glav živine, toliko da je mleko, maslo, skuta za doma. Za največja kmeta pa veljata Anžic in Vužar. Anžic ima nekaj čez deset glav živine, Vužar pa okrog osem. Mleko nihče ne oddaja. Včasih so ga vozili vsak drugi dan, danes pa so kmetje izračunali, da se jim vožnja prav v Križe ne splača. Odjemalci za dobro domačo skuto, maslo, sir se hitro najdejo.

Anžic je Lom "potegnil iz lamp"

Nič ni v vasi, ne gostilne, ne trgovine, še bifeja ne. Za vse so vezani na Lom in Tržič. Najbližja gostilna in trgovina je pri Krvinu na Slapu pri Tržiču, malo bifeja imajo v domu družbenih organizacij v Lomu. V Lomu imajo tudi gasilce, društvo je bilo ustanovljeno okrog leta 1920, KUD Lom leto praznuje 70-letnico. Pošto jim prinašajo vsak drugi dan. Včasih je pošto nosila Lomljanka, Hribarjeva iz Sp. Loma. Vsak dan je šla ponjo v Tržič in

jo vestno raznosila. Tudi telefone imajo, za Božič 1985. leta so jih dobili. Vodovode imajo svoje. Vodovodno skupnost je imel Lom že leta 1931, ko je tu župnikoval Karel Šparhakel. On jih je takrat organiziral, da so uredili vodovod. Grahovšani imajo svojega. Gazu, Vužar,

Tole pa je vhod v Gazvo "čevdr". - Foto: D. D.

Ferjan in Temšak imajo skupnega, Anžic in Švelc pa vsak svojega. Naj povemo še to, da so bili tu že od nekaj doma umni gospodarji. Anžic je postavil svojo elektrarno na Lomščici že okrog leta 1940 in vsem Grahovšanom dal luč. Po vojni je bil dolga leta v odboru KS in

PRIJAZEN NASMEH

SLOVENIJA PRIJAZNA DEŽELA - VA SONČNI STRANI ALP SE VEDNO

Jožica Mahkovic

Jožica Mahkovic je danes poslovodkinja v Živilih, manjši trgovini nasproti Železarni na Jesenicah. Izučila pa se je pri Delikatesi, zdaj pa je kranjskim Živilom zvesta že štirinajst let.

»Ko sem končala šolo, sem se hotela izučiti za šiviljo, kajti to me je vedno najbolj veselilo. A žal je naključje tako naneslo, da sem se vpisala v trgovsko šolo in tako sem že dvajset let v trgovini,« pravi prijazna Jožica Mahkovic.

»A nič zato, si danes pravim, kajti tudi v trgovini sem zelo rada, šivilja pa bo pač moja hčerka, ki se tega poklica uči v Gorenjskih oblačilih. Za prodajnim pultom sem nadvse rada, rada delam z ljudmi, še posebej v taki trgovini, kot je ta: majhna in ni samopostrežna. Tu se lahko veliko bolj posvetiš stranki in upoštevaš njene želje. Moraš pa se potruditi, kajti dandanašnji imajo kupci manj denarja, treba pa je prodajati. Še posebej na Jesenicah, ki so v bližini meje in ljudje vedno bolj kupujejo osno-

vna živila v Beljaku. Naša trgovina tudi nima parkirnega prostora, zato je težko privabiti kupce.

Ne le, da kupci odhajajo v Avstrijo, pojavljajo se tudi zasebni prodajalci, ki se v naselje pripeljejo s kamioni in prodajajo, recimo, moko. Zdaj smo dobili nekoliko cenejše olje, sladkor in prašek iz rezerv, tako da bo prodaja nekoliko porasla. Že se namreč tudi pozna, da pred plačilnimi dnevi nekateri kupci tudi mleka in kruha manj pokupijo.«

Jožica Mahkovic je ena izmed tistih poslovodkinj in prodajalk, ki so vedno prijazne in ki rade in dobrovoljno ustrezajo željam svojih strank. In prijetno je vstopiti v prodajalno, za katero veš, da te bodo vedno z nasmehom sprejeli...

D. S.

Razpis za prvoaprilske laži Hrušica 90

DPD Svoboda Ivan Krivec Hrušica skupaj z uredništvom Gorenjskega glasa, Radia Triglav Jesenice in Kaja razpisuje nagradni natečaj za NAJ LAŽ 90, ki jo bodo razglasili na zabavni prvoaprilski prireditvi 31. marca ob 20. uri na Hrušici.

Snov za laži boste lahko našli v zanimivem in razgibanem političnem in družbenem življenju pri nas. Vse laži najkasneje do 29. marca pošljite na omenjena uredništva. Izbrali bomo pet najboljših, ki se bodo na Hrušici potegovali za NAJ LAŽ 90. Avtorje najbolj uspešnih in domiselnih laži čakajo lepe nagrade.

Na zabavni prireditvi 31. marca na Hrušici bo nastopil ansambel Obvezna smer, bo pa tudi več zabavnih točk. Vabljeni!

ljudje še danes vedo povedati, da je bil prav Anžic tisti, ki je "ves Lom potegnil iz lamp". Danes v Grahovšah ni več elektrarne, zdaj je na tem mestu zgornje zajetje Lomščice za centralo "Gabrc" v Lomu. Od tod so v Lom speljane debele železne cevi.

Največja želja: asfalt

Štirirazredno osnovno šolo otroci iz Grahovš obiskujejo v Lomu, v višje razrede pa jih vsak dan iz Loma vozi avtobus na Grajarjevo šolo. S Temšakovim Janezom ne moreva mimo lomske šole, kajti še danes velja za eno največjih pridobitev kraja. Janez v svojem arhivu hrani drobno popisan list prve učiteljice gospodične Gromove, ki je prav te dni v domu Petra Uzarja v Tržiču praznovala 98-letnico: "Blagoslovljena 14. septembra 1930 v nedeljo popoldne po večernicah... Začela učiti na dan in praznik Žalostne Matere Božje..." Svoje prve učiteljice so se spomnili lomske pevci in ji zadnjič na malem koncertu v domu Petra Uzarja v Tržiču posebej zapeli Ave Marijo.

Ob Lomščici se danes od Grahovš vijejo cevi vse do Loma, do nove centrale "Gabrc". - Foto: D. D.

Grahovšani nimajo veliko želja, so kar zadovoljni s tem, kar imajo, imajo pa eno samo veliko željo: asfaltirano cesto. Do Loma je že speljana, naprej pa jo utrjujejo in pripravljajo za asfaltiranje. Veliko dela bo z njo, kajti v ovinku nad Lomom se hrib rad posiplje na cesto, jo ob velikem dežju zrijejo hudourniki. Toda ta cesta jim pomeni stik z dolino, življenje. Trdno upajo, da bo asfalt slej ko prej potegnjena tudi tu. Zaslužijo ga, prav tako kot dolinci, če ne še bolj.

Smučarska sezona je končana

Blišč in beda belega cirkusa

Letošnja zimska sezona bo po marsičem ostala posebnost v zgodovini smučarje, predvsem tekmovanj za svetovni pokal. Zaradi splošnega pomanjkanja snega še nikdar ni bilo toliko odpo-vedi ali preložitve tekem kot letošnjo zimo, še nikdar ni bilo toliko za tekmovalce in spremljevalce utrjuječih selitev iz kraja v kraj in potovanj za snegom, še nikdar za tekme svetovnih pokalov ni bilo tako malo zanimanja kot letos in verjetno še v nobeni sezoni ni bilo toliko slabo ali nepopolno organiziranih tekem kot letos. Na drugi strani pa zaradi objektivnih in subjektivnih slabosti še nikdar ni bilo toliko kritik in negotovanj med tekmovalci, trenerji in opremljevalci, skratka financirji belega cirkusa, ultimativ, nezainteresiranosti ter zelo glasnih razmišljanj, da je mednarodna smučarska organizacija FIS zaostala za časom, da je starokopitna in ji gre predvsem za obračanje denarja, razen tega pa sedijo v njenem vrhu tudi ljudje, ki o smučarji razmišljajo le, ko se jim kaj drugega ne mota po glavi, sicer pa komedijantom na smučeh najraje ukazujejo kar iz svojih udobnih fotelejev. Celotno se je letošnja sezona dogajala, da z vseh tekem za svetovni pokal niti neposrednih televizijskih prenosov ni bilo.

Svetovni pokal zgublja svoj blišč in to na splošno v vseh panogah. Dirke alincev so postale dolgočasne, neatraktivne, posebej za občinstvo iz držav, katerih tekmovalci so povprečni, utrjujejo. Sedanja formula, da gredo v drugo vožnjo samo najboljši in gredo najboljši zadnji, očitno ni rešitev. Tek sicer pridobiva na zanimivosti, čeprav v Fisi ne kotira posebno visoko, prav tako tudi biatlon in nordijska kombinacija ne. Vse skupaj pa se je na zadnjih tekmah za svetovni pokal pred Planico najbolj zaostriilo pri smučarskih skokih. Šesterica skakalcev, med njimi je tudi Primož Ulaga, je naglas povedala, da se takih iger skakalci ne gredo več. Čeprav za skoke vlada več zanimanja kot za druge panoge, so tekme slabo organizirane, skakalnice nestrokovno, površno in nevarno pripravljene, sojenje je na trenutke nesmiselno, od tekmo- vanj pa dobijo najmanj skakalci, potisnjeni v vlogo običajnega komedijanta. Skakalci dobijo drobiž v primerjavi s tovariši v drugih panogah smučanja. FIS in organizatorji tekem pa služijo lepe denarce. Vsaj del tega bi morali dobiti skakalci, predvsem pa tudi skakalne tekme postajajo dolgočasne. Može v Fisi bodo morali očitnevo začeti sodobneje razmišljati, prisluhniti zahtevam sportnikov in njihovega vodstva ter proizvajalcev opreme (dolgočasnost in vedno večja nepopularnost tekmovalcev tudi njim ni v prid) ter komu od organizatorjev tekmovalci, ki svoje naloge ne opravi dobro, pokazati vrata. Tudi sistem tekmovalcev, posebej če so zime take, kot je bila letošnja, vpije po spremembah. Smučar predvsem tekmuje, ne pa da se dneve in noči zaradi ene same, pa še te slabo organizirane, tekme pelje na stotine kilometrov daleč. Žal je tako: v svetovnem pokalu je blišča vedno manj, vedno več pa je opozoril na bedo, ki se za zdaj kaže v nejevoljnosti smučarjev in praznih tribunah okrog ciljnih aren.

J. Košnjek

Šah

Na Primskovem se je šah uveljavil

Primskovo, februarja - Konec februarja je bil občni zbor Šahovskega kluba Primskovo, ki je bil ustanovljen maja leta 1988, in je uresničil vse glavne naloge, predvsem pa se je šah v krajevni skupnosti in tudi v Kranju še bolj uveljavil. Krajevna skupnost in njen predsednik Tone Zupan sta veliko pomagala pri rešitvi prostorskega problema, število članov pa se nenehno povečuje in jih je že blizu 80. Bogatejša je oprema kluba (garniture, šahovnice, ure, demonstracijska deska, šahovska literatura), največji problem pa ostaja denar. ZTKO je namenila skromna sredstva, vse ostalo pa je moral klub zbrati sam (članarina, vpisnina, prijavnina, reklame, opravljanje storitev in

Zmaga Andreja Loca

ŠK Primskovo je organiziral drugi šahovski turnir, na katerem je igralo 32 šahistov. Zmagal je Andrej Loc s 7,5 točke, kolikor jih je zbral tudi drugouvrščen Jože Ramovš. Dušan Čebular je zbral 6,5 točke, po 6 pa so jih zbrali Matej Sušnik, Milorad Bulatović in Dušan Brešar. Po dveh turnirjih vodi Jože Ramovš s 187,8 točke, sledijo pa Dušan Zorko (181,3), Alfonz Medved (164,0), Andrej Loc (161,6), Janez Marko (160,0), Dušan Brešar (151,9), Mladen Zupanič (151,8), Slobodan Milošev (138,3), Drago Rabič 137,5, Alojz Homan (126,7) itd. Naslednji turnir bo v četrtek, 19. april, ob 17. uri v mali dvorani Zadržnega doma na Primskovem.

vodenje tekmovalj za druge), vendar je klubsko življenje utečeno z igralnimi dnevi vsak četrtek med 17. in 22. uro ter rednimi mesečnimi turnirji praviloma vsak tretji četrtek v mesecu z izjemo julija in avgusta. Na osnovni šoli na Primskovem že drugo leto poteka šahovski krožek kot vir za mlade igralce, klub pa je za vzgojo oblikoval šahovsko knjižnico, v kateri je že nad 100 knjig. Knjižnica je odprta na igralne dneve, to je ob četrkih. Šahisti s Primskovega sodelujejo s šahisti iz pobratene mesta Rivoli, ki so bili lani na Primskovem. Delo kluba je javno, o njem pišejo krajevno glasilo Stik, glasilo ZTKO Kranj Stotinka in Gorenjski glas. Klub utegne organizirati mešani kategoriški turnir, na katerem bi šahisti lahko osvajali šahovske naslove oziroma kategorije.

F. Čeh

Rokomet

Kranjčanke v finalu

Kranj, 26. marca - Rokometnice Kranja, ki igrajo v II. zvezni rokometni ligi zahod, so se uvrstile v finale pokala mladosti za področje Slovenije. Drugi finalist je po pričakovanju Belinka Olimpija iz Ljubljane, prvotni pa eno najboljših jugoslovanskih ženskih rokometnih moštvo. Finalna tekma med ljubljankami in kranjčankami bo, kot je sporočila Rokometna zveza Slovenije, jutri, 28. marca, ob 17. uri v hali Tivoli v Ljubljani. Sodila bosta naša odlična sodnika Herbert Jeglič in Štefan Jug.

J. K.

ureja JOŽE KOŠNJEK

Planica je bila že osmič kraj finala svetovnega pokala v smučarskih skokih

Kristalni globus ima Ari Pekka Nikkola

Enaindvajsetletni Fincec je bil trofeji najbližji že pred finalom v Planici, kjer sta bili v soboto in nedeljo 250. in 251. tekma v 11 - letni zgodovini tekmovalja za svetovni skakalni pokal. Globus je bil njegov že na sobotni tekmi, na kateri je dosegel neulovljivo prednost, na nedeljski tekmi pa je psihično povsem razbremenjen zmagal in tako postal tudi najboljši v točkovanju z obeh tekem. Planiška dneva sta bila tudi jugoslovanska predvsem po zaslugi Ulage, Tepeša, Petka, pa tudi Lotriča in Štirna ter mladincev Knaflija in Komovca. Sploh pa je bila Planica organizacijska zmaga prirediteljev.

Tako organiziranih tekem za svetovni pokal v letošnji sezoni bi lahko prešteli s prsti ene roke. Vendar ima Planica primat, ker je bila tekma speljana povsem normalno, čeprav nikjer v okolici ni bilo niti za kepo snega, čeprav je bila večina zadnjih juter izjemno toplih, v soboto zvečer pa je začelo deževati, deževno in megleno pa je bilo tudi v nedeljo. Le na obisk je vplivalo slabše vreme, predvsem v nedeljo, vendar zaradi tega organizatorjem Planice ni treba biti sklonjenih glav, prav tako pa jim ni treba trepetati, kako bo s prihodnjimi kandidaturami za organizacijo velikih tekmovalj, tudi finalov svetovnega pokala, če se seveda v sistemu tekmovalja ne bo kaj spremenilo.

Zmagovalec svetovnega pokala Ari Peka Nikkola.

Nad 80 skakalcev iz 18 držav je navdušilo že v petek, ko so bile tri serije za uradni trening. Skakalnica je odlično zdržala preizkus, na zadovoljstvo vseh, ki imajo pri taki tekmi kaj opraviti, od organizatorjev do tekmovalcev. V soboto, na dan prve tekme je na trenutke posijalo tudi sonce, kar pa organizatorjev ni pomirilo. Vremenslovci so na nedeljo napovedovali poslabšanje in uganili. Ponoči s sobote na nedeljo je začelo deževati, bilo je izredno toplo in za pripraviljalce 120 metrske skakalnice v Planici je bilo malo počitka. V nedeljo, po prvi tekmovalni seriji, je bilo slišati napovedi, da utegne biti zaradi nalivov, megle in na trenutke vetra druga finalna serija odpovedana, vendar je žirija z glasovanjem 4 : 1 sklenila, da finalna serija bo in da v ničemer ni kršena regularnost serije. Žirija je ravnala prav: nedeljska finalna serija je bila tekma na najvišji kakovostnejši ravni.

Na sobotni tekmi je z izjemnim drugim skokom zmagal 18-letni fant iz Trbiža Roberto

Janez Štirna

Cecon. Na prvo mesto je "skočil" z 11. mesta v prvi seriji. Drugi je bil Fincec Nikkola, ki si je z 20 osvojenimi točkami že dan pred koncem finala zagotovil zmago v svetovnem pokalu, tretji pa je bil Avstrijec Ernst Vettori. Tudi Jugoslovani smo bili lahko zadovoljni. Primož Ulaga je bil šesti (sam je dejal, da je to glede na formo imeniten dosežek), Miran Tepeš deveti, Franci Petek pa 15. Franci je bil po prvi seriji četrty, pa ga je v drugi krepko polomil. Nič čudnega. Mlad je še in letošnjo sezono je dosegel presenetljivo veliko. Na 20. mesto je skočil Rajko Lotrič, na 24. Janez Štirna, ki očitno konec sezone prihaja v formo, 31. je bil Knafelj, 40. pa Komovec.

Rajko Lotrič

V nedeljo se je Jugoslaviji, oziroma Primožu Ulagi nasmihala deseta zmaga na tekmah svetovnega pokala. Vendar sta ga Nikkola in lanski zmagovalec svetovnega pokala Thoma ukanila. Nikkola je zmagal, Dieter Thoma je bil drugi, Primož Ulaga pa tretji. Miran Tepeš je bil peti, Franci Petek pa 14. na račun dobrega skoka v finalni seriji. Rajko Lotrič je bil 18., Štirna 21., Knafelj 34., Janez Debelak 41. in Sašo Komovec 49. Kar sedem naših je bilo v finalu, v pokalu narodov

smo prehiteli Italijane, osvojili šesto mesto, kar prinaša pravico do starta petih skakalcev na tekmah svetovnega pokala.

Franci Petek je obakrat osvojil točke svetovnega pokala. Žal je vsak dan opravil le po en dober skok. Sicer pa je Franci prese- nečenje letošnje sezone.

Primož Ulaga, naš najboljši na finalu v Planici. V soboto je bil šesti, v nedeljo pa tretji.

der tretji in Ulaga četrty.

Tako je končan letošnji svetovni pokal v smučarskih skokih. Dobil ga je Fincec Nikkola, ki je zbral 287 točk. Drugi je Vettori z 239 točkami, tretji Felder z 226 točkami, za njimi pa je Thoma z 207 točkami. Primož Ulaga je kot najboljši Jugoslovian zbral 96 točk, kar mu prinaša 12. mesto. Letošnja sezona je naše spremljala spre-

Zahodnonemški skakalci pred tekmo. Levo Thoma (59) in Bauer (57).

menljiva sreča. Sedaj je čas za trezno in strokovno analizo. Nimamo namreč samo Ulage, Tepeša in Petka, imamo Debelaka, Zupana, Štirna, Lotriča, ki jim letos ni šlo. Imamo pa izjemne mladince. Strokovno vodstvo reprezentance ima možnost, da združi rutino, izkušnost in mladost. Gmotne pogoje za tako delo ima.

J. Košnjek, slike F. Perdan

Roberto Cecon iz Trbiža, zmagovalec sobotne tekme.

V Planici so nagradili tudi najboljše v skupnem seštevku dosežkov obeh tekmovalnih dni. Zmagal je Nikkola, Cecon je bil drugi, Avstrijec Fel-

OD TEKME DO TEKME

Slovenska odbojarska liga, moški - Odbojkarji Bleda so igrali v Mislinji in zmagali z rezultatom 2 : 3. Po dobri, zanimivi in več kot dve uri dolgi tekmi so ob koncu zbrali več moči in prinesli domov novi točki. Trenutno so s 26 točkami na tretjem mestu v prvi SOL, prvi na lestvici pa so odbojkarji Fužinarja.

Slovenska odbojarska liga, ženske - Odbojkarice Triglava so izgubile z mariborsko Rogozo z rezultatom 0 : 3. Kljub vodstvu v drugem nizu, so na koncu ostale brez dobljenega niza.

II. zvezna rokometna liga, ženske - Močno oslabiljena ekipa rokometarjev Kranja je morala priznati premoč gostij Mlinote- sta. Domača ekipa je izgubila z rezultatom 12 : 24 (6 : 15), z dvajsetimi točkami pa se uvršča na osmo mesto v ligi.

Slovenska rokometna liga, moški - Po dveh porazih je tokrat ekipa rokometarjev Šeširja iz Škofje Loke igrala doma z rezultatom 16 : 16 (8 : 10). Med domačimi rokometarji je blestel vratar Tomo Marolt. Šešir je s petnajstimi točkami na petem mestu v ligi.

Slovenska rokometna liga, ženske - Rokometnice Alpelesa so gostovale v Škofijah in izgubile z ekipo Burja Centrocoop 25 : 19 (12 : 8).

I. A zvezna vaterpolska liga - Kljub izenačenemu boju so Kranjčani ponovno izgubili. Tokrat so jih premagali vaterpolisti Jadrana HN. Brez osvojenih točk so na zadnjem mestu v ligi. V prihodnjem kolu igrajo s C. zvezdo v Ljubljani.

V. S.

Vabilo planincem

Pohod v Tamar in Kotovo sedlo

Kranj, 27. marca - Planinsko društvo Kranj organizira izlet v eno najlepših gorskih dolin, v Tamar, ter pohod do Kotovega sedla. Na izlet vabljene tudi turni smučarji, sicer pa bo izlet priložnost za hojo v čudovitem okolju prepadnih sten Mojstrovke, Šit, Jalovca, Ponc in izviru Nadiže. Izlet bo v nedeljo, 8. aprila, ob 6. uri izpred hotela Creina. Prijave sprejemajo v pisarni Planinskega društva Kranj do srede, 4. aprila.

J. K.

V soboto v Dupljah

Po poteh Kokrškega odreda

Duplje, 27. marca - TVD Partizan Duplje bo v soboto, 31. marca, priredil množične teke po poteh Kokrškega odreda pod pokroviteljstvom mednarodnega podjetja Slovenijales. Začetek tekmovalja bo ob pol štirih pred osnovno šolo v Dupljah, tekmovalci pa bodo razdeljeni v 29 skupin, proge pa bodo dolge od 600 metrov do 12 kilometrov. Prijave bodo sprejemali uro pred startom. Startnina za odrasle je 20, za otroke pa 10 dinarjev.

Iz poročila Postaje milice Škofja Loka

Vse več ljudi se opija in razgraja doma

Škofja Loka, 26. marca - Poročilo o delu Postaje milice Škofja Loka v minulemu letu na svojstven način odseva gospodarsko in družbeno krizo, ki jo ljudje bolj ali manj uspešno premagujejo oziroma, ki premaguje ljudi. Lani so namreč miličniki v škofjeloški občini zaznali 621 kršitev javnega reda in miru ali za okroglo četrtino več kot leto prej.

Analiza sicer pravi, da je manj hujših oblik kršitev, še posebej to velja za pretepe na javnih krajih, da pa narašča število manj nevarnih in motečih dejanj, kot so nespodobno vedenje, prepiranje in kričanje. Največ kršitev javnega reda in miru je bilo na javnih krajih (cesta, trg, gostinski lokali), izrazito pa so se povečale kršitve v zasebnih stanovanjih, kar gre pripisati predvsem padanju življenjskega standarda. Vse več ljudi se namreč opija in nato razgraja doma.

Javni red in mir je bil najpogosteje kršen v krajevni skupnosti Škofja Loka - mesto, ki ji sledi Trata in nato Stara Loka - Podlubnik. Vrstni red je nespremenjen že nekaj let, kar je tudi razumljivo, saj gre za krajevne skupnosti z največjim številom prebivalcev in gostinskih lokalov. Kršitve se pojavljajo najpogosteje med 18. in 24.

uro, med dnevi v tednu pa sta najbolj problematična sobota in petek. Najbolj mirna sta ponedeljek in nedelja.

Miličniki so skušali stopiti na prste razgrajanjem predvsem na ta način, da so še bolj pozorno kot prejšnja leta nadzorovali zlasti točenje alkohola vinjenim ljudem v gostinskih lokalih ter spoštovanje obratovalnega časa.

Zaskrbljujoča kriminaliteta otrok in mladoletnikov

Ce sodimo po številu kaznivih dejanj, ki se je lani v škofjeloški občini zmanjšalo za slabih sedem odstotkov v primerjavi z letom prej (skupaj 406 dejanj), potem so bili miličniki na tem področju očitno uspešni.

V okviru tako imenovane splošne kriminalitete so obrav-

Po besedah inšpektorja Braneta Viranta, komandirja Postaje milice v Škofji Loki, je izredno zaskrbljujoča kriminaliteta otrok in mladoletnikov. Število kaznivih dejanj, ki so jih le-ti osumljeni, se je lani povečalo kar za četrtno. Miličniki so odkrili več skupin otrok in mladoletnikov, ki so vlamjali v šole, garaže, kleti in prodajalne s tehničnim blagom. Posamezniki so bili udeležni celo pri več kot dvajsetih kaznivih dejanjih. Mladi vlomilci in tatiči so predvsem iz neurejenih družin. Po mnenju Braneta Viranta bi pri preprečevanju tovrstnega kriminala lahko oziroma morale več storiti predvsem specializirane institucije (socialne službe v občini, šolah) s svojimi strokovnjaki.

navali 384 kaznivih dejanj, raziskanost pa dvignili za sedem odstotkov; uspešno so raziskali 261 kaznivih dejanj, med katerimi so prevladovale tatvine in velike tatvine. Kaznivih dejanj,

ki sodijo v gospodarsko kriminaliteto, je bilo lani 22 ali dobro polovico manj kot leta 1988.

Na cestah pol manj žrtev

Zaradi manjšega števila prometnih nesreč na škofjeloških cestah so bile lani tudi posledice teh nesreč občutno milejše kot leto prej. Tako se je število smrtnih žrtev razpolovilo od deset leta 1988 na pet v preteklem letu, 44 (16 manj) pa je bilo nesreč hujšimi poškodobami.

Gotovo je takšnemu izkupičku botrovala tudi večja aktivnost miličnikov na cestah. Ti so lani kar 7297-krat ukrepali proti udeležencem v prometu; med drugim so odvzeli 450 voznških dovoljenj in 380 prometnih, 547 voznikov so preizkusili z alkotesti.

Največ prometnih nezgod je bilo poleti, konec tedna, najpogostejši vzrok pa je bila neprimerna hitrost, nepravilna stran in smer vožnje, na tretjem mestu pa ponovno (še vedno!) vijugovitost!

H. Jelovčan

NESREČE

Cigaretetni ogorek zažgal gozd

Lesce, 23. marca - Ob regionalni cesti Lesce - Bled, v gozdu, imenovanem Borovlje, se je vnela suha trava. V gozdu, ki je last Janeza Rogača iz Lesca, je zgorelo kakih 2500 kvadratnih metrov gozdne podrašč, trave in grmičevja, vzrok za ogenj pa je bržkone spet odvržen cigaretetni ogorek. Deset gasilcev radovljiškega gasilskega društva je ob pomoči otrok zadušilo ogenj.

Ujeli pobeglega voznika

Kovor, 22. marca - Miličniki so slednjič odkrili krivca za prometno nesrečo, ki se je primerila 22. marca, pri Kovorju. Gre za Hansa Karabrahimovića, starega 27 let, doma iz Bosanske Krupe, ki začasno živi v Ljubljani. Kot je povedal pobegli voznik, je tedaj prehitel kolono pri tem pa je oplazil drug osební avto. Mislil je, da gre le za neznatne poškodbe, je odpeljal naprej.

S parkirišča na cesto

Jesenice, 23. marca - 28-letna Irena Jelinčič iz Podkorena je zaskrivila prometno nesrečo, ko se je s parkirišča pri delovni organiza-

ciji IPI na Jesenicah z avtom vključevala v promet na cesti na Spodnjem Plavžu. Z leve, kjer ji zastiral pregled na cesto parkiran tovornjak, je nenadoma pripeljal motorist, 40-letni Čazim Bečarevič z Jesenic. Voznica je zavirala, motorist pa se je umaknil levo, da bi preprečil nesrečo, vendar sta kljub temu trčila. Motorist je padel in se huje ranil.

Z mopedom v zadek avtomobila

Stražišče, 24. marca - Na škofjeloški cesti, pred stavbo KS v Stražišču, se je zgodila prometna nesreča, v kateri je bil mopedist Boban Jovanović, star 21 let, iz Kranja, huje ranjen. S precejšnjo hitrostjo je mopedist pripeljal iz smeri Kranja, manjkalo pa mu je tudi voznških izkušenj, saj je vozil brez voznškega dovoljenja, zaradi česar ni uspel ustaviti, ko je pred njim sunkovito zavrl voznik osebne avtomobila, 42-letni Jože Trdina iz Bitenja. Mopedist je silovito trčil v zadek avtomobila, padel nanj, nato pa na tla, kjer je obležal hudo ranjen.

Avto po pobočju

Lancovo, 24. marca - Na regionalni cesti Lesce - Kamna Gorica, pri Lancovem, se je zgodila prometna nesreča, ki ji je botrovala neprilagojena hitrost. Avto, ki ga je vozil Dragan Kuvec, star 20 let, z Jesenic, je na mokri in spolzki cesti zaneslo, da je zdrsil s ceste po pobočju, na dnu pa ga je ustavilo drevo. V nesreči je bil huje ranjen sopotnik, 20-letni Dragan Simić z Jesenic.

Kolesar podrl otroka

Jesenice, 24. marca - S hišnega dvorišča je na Cesto na Golico na Jesenicah nenadoma stopil otrok, 11-letni K.N., ne da bi se prepričal, če je cesta prosta. Tedaj je iz smeri Planine pod Golico pripeljal kolesar, 19-letni Aleš Dobravec, in trčil v otroka. Oba sta padla, pri tem pa je bil otrok huje ranjen.

D. Z.

Konec požarov v naravi?

Za soncem dež in sneg

Kranj, 26. marca - Letos je bilo v Sloveniji že več kot 500 požarov v naravi. Pogorelo je skupaj 700 hektarov površin, od tega blizu 400 hektarov gozdnih. Tretjina požarov je bila na obalno-kraškem območju. Kar 80 odstotkov požarov je zakrivilo nepazljivo požiganje travnišč, kurjenje pri čiščenju travnikov ipd. Samo marca je pri gašenju sodelovalo 5000 ljudi, od teh 2600 gasilcev.

Toliko suhoparna republiška statistika izpred nekaj dni. A resnica je vse prejkot suhoparna, kljub dežju, ki je milostno pricurljal konec minulega tedna ter gorjenje o suhi in požarih napravil za smešno. Tudi na Gorenjskem je namreč človeška nepazljivost družno z večmesečno sušo zanetila številne požige v naravi; na srečo brez hujših posledic, če izvzamemo tistega nad spodnjo postajo gondolske žičnice na Krvavcu, kjer je verjetno cigaretetni ogorek, prejšnjo nedeljo nepremišljeno vržen skozi okno kabine, povzročil za nekaj deset tisočakov škode ter priklenil k ognju mnoge prostovoljne in poklicne gasilce tudi še dolge dneve in noči po nedelj-skem vžigu.

Dež torej ni olajšal samo src kmetov in vrtičkarjev, ampak tudi gozdarjev in gasilcev, ki so več mesecev trepetali, kdaj in kje bodo gozdovi spet zažareli zaradi človeške nepazljivosti, kdaj bo rdeči petelin sprožil alarm in bodo morali gasiti.

A je že tako, da nam vreme nikoli ne ustreže. Dež smo še nekako prenesli, sneg, ki je prišel za njim po ohladitvi, pa ne preveč. Če zime doslej ni bilo, je pač tudi zdaj ni treba več. Kljub temu drobno opozorilo: ceste znajo biti v takem vremenu muhaste. Če avta nimate zimsko opravljenega, ga raje pustite v garaži...

H. J.

Zapisano ob požaru na Krvavcu

Požar pod žičnico na Krvavcu je bil tokrat eden najtežjih in tudi najbolj trdovratnih po požaru pred 20 leti, ko je štiri dni gorelo v Kokri. Poveljnik občinske gasilske zveze v Kranju Franc Košnjek nam je minuli teden povedal, da je od nedelje malo po dvanajst, ko je zagorelo, bilo na območju Krvavca vsak dan do 60 gasilcev iz 30 prostovoljnih gasilskih društev v občini. Prvi dan in nato ob ponovni akciji čez dva dni pa obakrat okrog 150. "Čeprav smo imeli po svoje srečo, da sta na tem območju dve zajetji in nam je pomagal celo helikopter, ki nam je dostavil opremo, smo za tovrstne požare prelabo opremljeni. Sedanjí na Krvavcu pa je sploh trdovraten, saj ga je praktično nemogoče pogasiti, ker ni površinski. Sele deževje bo naredilo konec stalnemu dežurstvu..." Zdaj so si številni prostovoljni gasilci iz gasilskih društev v občini (upajmo) oddahnili in se spočili. Škoda samo zaradi tega požara je velika, stroški, ki so jih imela društva oziroma gasilci zaradi gašenja in dežurstva pa prav tako. Komu izstaviti račun za poravnava stroškov in poškodovano opremo pa ta trenutek gasilci ne vedo...

A. Zalar

SGP TEHNIK
ŠKOFJA LOKA
STARA CESTA 2

SGP Tehnik Škofja Loka oddaja v najem
OBRAT DRUŽBENE PREHRANE
v Škofji Loki. Prednost najema ima najboljši ponudnik. Informacije o pogojih najema dobite v SGP Tehnik, Stara cesta 2, Škofja Loka. Rok prijave je 15 dni po objavi.

NA SONČNI STRANI ALP

Komu je odveč ekološka služba?

Kranj, 26. marca - V gorenjski ekološki službi tudi za letos predvidevajo, da bodo imeli največ dela na področju reševanja problematike odpadnih voda ter podtalnice Sorškega polja, ki je še vedno enako nezaščiten, izpostavljena onesaževanju, kot je bila doslej. Predlog odloka, ki so ga pripravili v Škofji Loki, namreč še nič ne pomeni, če ga ne sprejmejo (in zlasti uresničijo!) tudi v Kranju.

Drug podobno trd oreh za Gorenjsko je skupna deponija za posebne odpadke, na katero ekološka služba resno opozarja že dve leti, izvršni svet pa se očitno ne morejo uskladiti. Ekologija Bernarda Podlipnik svarí pred različnimi zasebnimi podjetniki, ki se nestrokovno in nenadzorovano ukvarjajo s predelavo tovrstnih odpadkov.

Spričo obilice dela, ki se je zrušilo na gorenjsko službo za varstvo okolja pri Zavodu za socialno medicino in higieno v Kranju (Gorenjska bi po njihovem mnenju rabila center, kjer bi se samostojno ukvarjali z varstvom zraka), tu predlagajo, da bi službo okrepili s petimi novimi visokostrokovnimi sodelavci, za katere bi v začetku rabili proračunska sredstva. Sicer pa naj bi letos iz občinskih vrec kanilo službi 130.000 dinarjev.

Začuda so se nad predlagano vsoto najbolj "zgražali" škofjeločani, na katere bi glede na 18-delež sofinanciranja odpadlo 23.530 dinarjev. Začuda pravimo zato, ker so bili prav škofjeločani med najbolj zagretimi za ustanovitev gorenjske ekološke službe in se radi pohvalijo, da jo znajo tudi najbolje izkoristiti. V letošnjem proračunu pa so zanj sprva namenili vsega 10.100 dinarjev, kar pomeni približno enome-sečno relativno slabo bruto plačo ekologinje.

Čeprav odmislimo potrebo po petih novih delavcih, je škofjeloško gledanje na prihodnost te službe precej čudno. V eni sapi zahtevajo od nje podroben program dela, še več aktivnosti, po drugi strani priporočajo ZSMH, da dejavnost službe širi na komercialni osnovi, hkrati pa govori o zahtevi vrste strank in zvez po novem republiškem neodvisnem ekološkem inštitutu (še enem revežu, poleg vseh, ki jih že imamo?).

Očitno bi se občine, vsaj škofjeloška, gorenjske ekološke službe rade na čimbolj eleganten način znebile. O vzrokih nenadnega zasuka lahko tudi malce zlobno ugibamo; ali je služba s svojimi očitki in zahtevami postala za mnoge preveč sitna...

H. Jelovčan

GORENJSKI GLAS

Ni maral k sodniku za prekrške

Kranj, 22. marca - Miličnika PM Kranj sta zjutraj zbudila 33-letnega Svetislava A. iz Kranja, da bi ga prisilno odpeljala k sodniku za prekrške. Možak in njegova žena sta se razburila, miličnikoma grozila, Svetislav je zgrabil za nož in se obrnil k enemu od miličnikov. Ta ga je vprašal, ali se zaveda, kaj ima v roki. Opozorilo je zagleglo. Miličnika sta zave-stno opustila prisilno privedbo in Svetislava so nekaj ur kasneje prestregli v mestu in ga odpeljali k sodniku za prekrške. Kasneje so mu zasegli nož in ga odpeljali za tri dni v pripor zaradi kaznivega dejanja preprečitve uradnega dejanja uradni osebi.

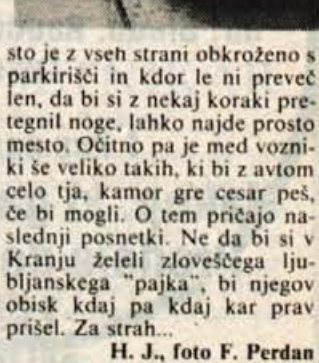
KuM

Prepovedano parkiranje

Kranj, 23. marca - Odkar je poleg kranjske gimnazije nanovo

odprto dokaj obsežno parkirišče, za parkiranje na nedovolje-

nih mestih v Kranju res ni nikakršnega opravičila več. Me-

sto je z vseh strani obkroženo s parkirišči in kdor le ni preveč len, da bi si z nekaj koraki pretegnil noge, lahko najde prosto mesto. Očitno pa je med vozniki še veliko takih, ki bi z avtom celo tja, kamor gre cesar peš, če bi mogli. O tem pričajo naslednji posnetki. Ne da bi si v Kranju želeli zlovesčega ljubljanskega "pajka", bi njegov obisk kdaj pa kdaj kar prav prišel. Za strah...

H. J., foto F. Perdan

ureja CVETO ZAPLOTNIK

TV SPREJEMNIK GALAXY JE VEDNO RAVNO PRAV ODDALJEN OD ROBA!

logo nordmende

V veliki skupini Galaxy vam med TV sprejemniki 36 IMC, 40 IMC, 42 IMC, 51 IMC in 55 IMC ne bo težko izbrati ravno pravega za vsak prostor ali katiček. To bo samo vaš svet slik s čisto obliko monitorja, ostrino Black Matrixa in novim daljinskim upravljalcem IMC2.

Več boste izvedeli v TV-Video-Audio 90 katalogu pri vašem prodajalcu!

logo emona commerce

Ljubljana, Futura, Trg revolucije 1, tel.: 061-219-107,
Ljubljana, Holiday Inn Shop, Nazorjeva 2, tel.: 061-219-550,
Zagreb, Futura, Teslina 7, tel.: 041-426-191,
Zagreb, Futura 1., Prilaz JNA 8, tel.: 041-430-132,
Sarajevo, Futura, Zrinjskog 6, tel.: 071-26-789

FABRIKA 13 © 88

SLOVENIALES

Mednarodno podjetje

Lepa Vida

TRGOVSKI CENTER BLED

Ljubljanska 4

IZBRANO POHIŠTVO ● DROBNI OKRASNI PREDMETI ● SVILA ● KRISTAL ● PORCELAN ● KRZNO ● USNJE ● ZLATO ...

Odprto: pon. - sob. od 9. - 12. ure in od 15. - 18. ure
nedelja 11. - 17. ure

TONSPORT

Titov trg 4 b
Škofja Loka
(pri hotelu Transturist)

vam nudi:

— ocenitev in prodajo elektr. opreme (Hi-Fi, video, TV, avto oprema...)

— servisiranje elektr. opreme (video, Hi-Fi)

Informacije vsak dan od 7. - 10. ure po tel.: 621-178

— posebej za videotekarje presnemavamo izključno z master kopij

V naši videoteki imate na razpolago 1000 filmov različnih žanrov.

Trgovina je odprta vsak dan od 14. do 19. ure, sobota od 9. do 12. ure.

Vse informacije dobite na tel.: 621-261

murka

Po sklepu DS podjetja z dne 5. 10. 1989 razpisujemo licitacijo za prodajo

POSLOVNEGA LOKALA na Jesenicah.

Površina lokala je 24,30 m², cena pa 371.520,00 din.

Kavcijo za sodelovanje ne dražbi v višini 10 % cene je treba plačati z ustreznim čekom, pologom gotovine ali potrdilom o nakazilu na žiro račun podjetja št. 51540-601-16247. Kupec mora plačati celotno kupnino v treh dneh po končani dražbi. Plačano kavcijo štejemo v kupnino.

Neuspelemu ponudniku bomo kavcijo vrnili. Prometni davek po odmeri in ostale stroške plača kupec.

Dražba bo dne 29. 3. 1990 ob 10. uri v poslovni stavbi Murke na Alpski cesti 62 v Lescah.

Ogled lokala bo 28. 3. 1990 med 10. in 12. uro. Informacije po telefonu št. 75-650 int. 26 tov. Malej.

POPRAVEK REZULTATOV JAVNEGA, ANONIMNEGA, MESTNO REGIONALNEGA ENOSTOPENJSKEGA, PROJEKTNEGA NATEČAJA ZA URBANISTIČNO - ARHITEKTONSKO REŠITEV SPREJEMNEGA CENTRA GOSPINCA NA KRVAVCU, OBJAVLJENEGA V GORENJSKEM GLASU, 23. 3. 1990.

ZADNJA ALINEJA SE PRAVILNO GLASI:
ELABORAT POD ŠIFRO "POMOL"

AVTORJA: MARKO SMREKAR, DIPL. ING. ARH.
SNEŽNA JURGELE, DIPL. ING. ARH.

KOVINAR JESENICE

Sp. Plavž 6
64270 Jesenice

Delavski svet podjetja Kovinar Jesenice razpisuje prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi za 4 leta

VODENJE FINANČNO - RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA

Kandidati morajo poleg splošnih, z zakonom predpisanih pogojev, izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- VII. oz. VI. stopnja strokovne izobrazbe ekonomske smeri
- najmanj 3 leta delovnih izkušenj na vodstvenih računovodskih delih

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov: Kovinar Jesenice, Spodnji Plavž 6, 64270 Jesenice z oznako »za razpis« v 15 dneh od dneva objave razpisa.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v osmih dneh po sprejetem sklepu.

ELEKTROTEHNIŠKO PODJETJE KRANJ

Koroška cesta 53, p. p. 108

Elektrotehniško podjetje Kranj razpisuje prosto delovno mesto

VODJE TEHNIŠKEGA SEKTORJA

Pogoji:

- diplomirani inženir elektroenergetike ali diplomirani inženir organizacije dela s predizobrazbo elektrotehnik,
- 36 mesecev delovnih izkušenj,
- aktivno obvladanje enega svetovnega jezika,
- opravljen strokovni izpit po zakonu o graditvi objektov oz. pripravljenost opraviti ta izpit po nastopu dela,
- organizacijske sposobnosti.

Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas. Kandidat bo imenovan za mandatno dobo štirih let. Rok za prijavo je 15 dni od dneva objave razpisa. Vloge z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo na naslov: Elektrotehniško podjetje Kranj, Koroška c. 53 c, 64000 Kranj.

kvalitetne žarčice

OSRAM

od 25 - 100 W

iz uvoza

od 30 - 60 % ceneje

v poslovalnicah **MURKE**
na: Bledu, Radovljici, Jesenicah,
Lescah.

1 kos samo **9,90**

Nakup, ki ga ni zamuditi!

Prodaja do 31. marca

1990.

MURKA

NOVO V KRANJU!

V Kranju na Tomšičevi 30 je odprta zasebna semenarna PEHTA. Poleg semen, orodja in ostale opreme za vaš vrt imamo na zalogi tudi krmno korenje, peso, črno deteljo, lucerno, jaro grašico in koruzo (pioneer BČ 272)

Do 30. 4. 1990 prodajamo po reklamnih cenah vse vrste ročajev za vaša orodja

Odprto: 9. - 12. in 14. - 19. ure

sobota: 8. - 12. ure

TRGOVINA

LILA

Jezerska c. 121, KRANJ
(tik pred nazovom BRITOF)

- barve, laki za les, kovino in beljenje
- avtolaki - 37 nians
- orodje in pribor
- zaščitna sredstva in čistila

APNO za beljenje

Odprto: od 8. - 12.

in od 14. - 19. ure

sob. od 8. do 12. ure

Tel.: 34-770

DOBRA IZBIRA IN UGODNE CENE!

Večjo količino blaga vam tudi

dostavimo do doma!

Se priporočamo

GORENJSKI GLAS

več kot 60 let

IC ZSMS Bohinj
v ustanavljanju
Ribčev laz 63
64265 Bohinj-Jezero
tel.: 064-723-469

razpisuje licitacijo naslednjih osnovnih sredstev:

1. OSEBNI AVTO R 4, letnik 1983, izklicna cena 11.500,00 din
2. CITROEN C 15 D, letnik 1987, izklicna cena 91.000,00 din
3. SNEŽNA ROLBA s plugom (60 cm), izklicna cena 6.300,00 din
4. CIRKULAR ŽAGA (3 kw), izklicna cena 11.000,00

Licitacija bo v petek, 30. 3. 1990, ob 16. uri v prostorih IC ZSMS Bohinj, Ribčev laz 63, Bohinj.

Ogled navedenih osnovnih sredstev bo eno uro pred začetkom licitacije.

Ponudniki morajo pred pričetkom licitacije položiti varščino v višini 10 % od izklicne cene ali na žiro račun 50101-603-46717 kar dokažejo s potrdilom, ali neposredno pri blagajni IC ZSMS Bohinj. Prodaja bo potekala po načelu videno-kupljeno.

Morebitni davek plača kupec.

MALI OGLASI

27-960 Cesta JLA 16

APARATI STROJI

Prodajni barvni TV Gorenje, ekran 88 cm, star 7 let, kvaliteten. Cena 2.900,00 din. ☎ 39-348 4130

Termoakumulacijsko PEČ AEG, 4 kW, poceni prodajni. ☎ 21-146 4433

Prodajni skoraj nov PRALNI STROJ Candy Domino 4/62 X. Cena 6.800,00 din. ☎ 80-030, popoldne 4447

Ugodno prodajni nov enofazni ELEKTROMOTOR, 2,2 kW. Polanc, Zg. Gorje 94 (blok) 4454

Ugodno prodajni TRAKTOR Zetor 5211, 400 delovnih ur. Spasa Dordjevič, Finžgarjeva ul. 4, Lesce 4455

PRALNI STROJ, rabljen, brezhiben, poceni prodajni. Cvetkovič, Kidričeva 32, Kranj 4457

Ugodno prodajni nov električni STEDILNIK ☎ 73-940 4460

Prodajni stabilni trofazni VRTALNI STROJ in VARILNI APARAT, 220 V ali 380 V, od 45 do 160 A. Pavle Zgajnar, Pungert 15, Škofja Loka 4484

Poceni prodajni VIDEOREKORDER Gorenje. ☎ 34-385 4487

Prodajni nov električni STEDILNIK ☎ 73-940 4460

Prodajni skoraj nov PRALNI STROJ Candy Domino 4/62 X. Cena 6.800,00 din. ☎ 80-030, popoldne 4447

Ugodno prodajni TRAKTOR Zetor 5211, 400 delovnih ur. Spasa Dordjevič, Finžgarjeva ul. 4, Lesce 4455

PRALNI STROJ, rabljen, brezhiben, poceni prodajni. Cvetkovič, Kidričeva 32, Kranj 4457

Ugodno prodajni nov električni STEDILNIK ☎ 73-940 4460

Prodajni stabilni trofazni VRTALNI STROJ in VARILNI APARAT, 220 V ali 380 V, od 45 do 160 A. Pavle Zgajnar, Pungert 15, Škofja Loka 4484

Poceni prodajni VIDEOREKORDER Gorenje. ☎ 34-385 4487

Prodajni skoraj nov PRALNI STROJ Candy Domino 4/62 X. Cena 6.800,00 din. ☎ 80-030, popoldne 4447

Ugodno prodajni TRAKTOR Zetor 5211, 400 delovnih ur. Spasa Dordjevič, Finžgarjeva ul. 4, Lesce 4455

PRALNI STROJ, rabljen, brezhiben, poceni prodajni. Cvetkovič, Kidričeva 32, Kranj 4457

Ugodno prodajni nov električni STEDILNIK ☎ 73-940 4460

Prodajni stabilni trofazni VRTALNI STROJ in VARILNI APARAT, 220 V ali 380 V, od 45 do 160 A. Pavle Zgajnar, Pungert 15, Škofja Loka 4484

Poceni prodajni VIDEOREKORDER Gorenje. ☎ 34-385 4487

Prodajni skoraj nov PRALNI STROJ Candy Domino 4/62 X. Cena 6.800,00 din. ☎ 80-030, popoldne 4447

Ugodno prodajni TRAKTOR Zetor 5211, 400 delovnih ur. Spasa Dordjevič, Finžgarjeva ul. 4, Lesce 4455

PRALNI STROJ, rabljen, brezhiben, poceni prodajni. Cvetkovič, Kidričeva 32, Kranj 4457

Ugodno prodajni nov električni STEDILNIK ☎ 73-940 4460

Prodajni stabilni trofazni VRTALNI STROJ in VARILNI APARAT, 220 V ali 380 V, od 45 do 160 A. Pavle Zgajnar, Pungert 15, Škofja Loka 4484

Poceni prodajni VIDEOREKORDER Gorenje. ☎ 34-385 4487

Prodajni skoraj nov PRALNI STROJ Candy Domino 4/62 X. Cena 6.800,00 din. ☎ 80-030, popoldne 4447

Ugodno prodajni TRAKTOR Zetor 5211, 400 delovnih ur. Spasa Dordjevič, Finžgarjeva ul. 4, Lesce 4455

PRALNI STROJ, rabljen, brezhiben, poceni prodajni. Cvetkovič, Kidričeva 32, Kranj 4457

Ugodno prodajni nov električni STEDILNIK ☎ 73-940 4460

Prodajni stabilni trofazni VRTALNI STROJ in VARILNI APARAT, 220 V ali 380 V, od 45 do 160 A. Pavle Zgajnar, Pungert 15, Škofja Loka 4484

Poceni prodajni VIDEOREKORDER Gorenje. ☎ 34-385 4487

Prodajni skoraj nov PRALNI STROJ Candy Domino 4/62 X. Cena 6.800,00 din. ☎ 80-030, popoldne 4447

Ugodno prodajni TRAKTOR Zetor 5211, 400 delovnih ur. Spasa Dordjevič, Finžgarjeva ul. 4, Lesce 4455

PRALNI STROJ, rabljen, brezhiben, poceni prodajni. Cvetkovič, Kidričeva 32, Kranj 4457

Ugodno prodajni nov električni STEDILNIK ☎ 73-940 4460

Prodajni stabilni trofazni VRTALNI STROJ in VARILNI APARAT, 220 V ali 380 V, od 45 do 160 A. Pavle Zgajnar, Pungert 15, Škofja Loka 4484

Poceni prodajni VIDEOREKORDER Gorenje. ☎ 34-385 4487

Prodajni skoraj nov PRALNI STROJ Candy Domino 4/62 X. Cena 6.800,00 din. ☎ 80-030, popoldne 4447

Ugodno prodajni TRAKTOR Zetor 5211, 400 delovnih ur. Spasa Dordjevič, Finžgarjeva ul. 4, Lesce 4455

PRALNI STROJ, rabljen, brezhiben, poceni prodajni. Cvetkovič, Kidričeva 32, Kranj 4457

Ugodno prodajni nov električni STEDILNIK ☎ 73-940 4460

Prodajni stabilni trofazni VRTALNI STROJ in VARILNI APARAT, 220 V ali 380 V, od 45 do 160 A. Pavle Zgajnar, Pungert 15, Škofja Loka 4484

Poceni prodajni VIDEOREKORDER Gorenje. ☎ 34-385 4487

Prodajni skoraj nov PRALNI STROJ Candy Domino 4/62 X. Cena 6.800,00 din. ☎ 80-030, popoldne 4447

Ugodno prodajni TRAKTOR Zetor 5211, 400 delovnih ur. Spasa Dordjevič, Finžgarjeva ul. 4, Lesce 4455

PRALNI STROJ, rabljen, brezhiben, poceni prodajni. Cvetkovič, Kidričeva 32, Kranj 4457

Ugodno prodajni nov električni STEDILNIK ☎ 73-940 4460

SLOVENIJATURIST

Hej, pojdite z nami!

V Kranju na Koroški 29

informacije - vozovnice - izleti - potovanja - počitnice - skupinski izleti za kolektive, pokličite:

☎ 21-946

GARAŽNA VRATA, masivna, bor, prodajni. Vidic, Blejska c. 3, Lesce, ☎ 74-236 4442

Zelo poceni prodajni rabljeni cementni strešni OPEKO. ☎ 633-452 4466

Prodajni GRADBENO DVIGALO. ☎ 66-507, po 19. uri 4489

KUPIM

Kupim zazidljivo PARCELO, od 1.500 do 2.000 kvad. m., v Senčurju ali okolici. ☎ 061/713-640 4513

OBVESTILA

J & J VIDEO HI-FI SERVIS! Popravljamo vse vrste TV, video in hi-fi naprav. Nudimo vam tudi prevoz vašega aparata v servis in vam ga popravljeno dostavimo na dom. Garancija je 30 dni. Odprto od 9. do 13. ure in 14. do 17. ure. Se priporočamo! Pokličite nas na ☎ 39-886 3591

Klub HARMONIJA združuje vse osamljene ženske in moške nad 30 let. Za prijeten konec tedna vas vabimo na družabno srečanje s plesom v Hotelu CREINA, 31. 3. 1990 ob 19.30. Vabljeni!

Mercator - Kmetijstvo Kranj nudi v svojem skladišču krompirja Šenčur sortni jedilni krompir DESIREE primeren za saditev. Informacije: tel. 41-017 Se priporočamo!

ROLETE in ŽALUZIJE v različnih barvah in izvedbah izdelujemo, montiramo in servisiramo z garancijo. ☎ 25-919 4097

ZŠAM Škofja Loka - Avtošola VPI-SUJE kandidate v tečaj cestno - prometnih predpisov za kategorijo A in B, v mesecu marcu. Prijave na ☎ 631-729 4422

Prodajni otroški športni VOZIČEK Tribuna. ☎ 70-758 4440

Prodajni konjski GNOJ. Sp. Veterino 10, Trzica 4452

OSTALO

Zelite "AMC" posodo - ali pa zelite postati naš sodelavec? ☎ 34-401

Na zalogi imam SADIKE cipres za žive meje - tujo smaragd in holmstrupi. ☎ 39-760, po 15. uri 4406

Prodajni otroški športni VOZIČEK Tribuna. ☎ 70-758 4440

Prodajni konjski GNOJ. Sp. Veterino 10, Trzica 4452

Iščemo VARSTVO za 11-mesečne fantke, v Radovljici ali Lescah, od junija dalje. Interesenti naj se javijo na ☎ 82-958 4459

Ugodno prodajni belo poročno OBLEKO, števil. 38. ☎ 46-635 4461

ZA OGLASE, KI SO OBJAVLJENI POD »ŠIFRO«, NE DAJEMO INFORMACIJE! ZA TAK OGLAS POŠLJITE SVOJO PISNO PONUDBO Z NAZIVOM »ŠIFRE« NA NASLOV: ČP Glas, C. JLA 16, Kranj

Domače KORUZO v zrnju ali šrotano, prodajni. Zgoša 22, Begunje, ☎ 73-232 4140

Prodajni dolgo poročno OBLEKO, števil. 36 - 38, beige barve. Ogljed od 14. do 19. ure. Pot v Bitnje 59, Kranj - Stražišče 4477

Prodajni hlevski GNOJ. ☎ 061/612-537 4484

Nujno potrebujem 20.000 DEM za dobo enega leta. Nudim visoke obresti in garancijo. Šifra: POSO-JILO 4490

Otroški športni VOZIČEK, znamke Herlag, ohranjen, prodajni za 200 DEM. ☎ 631-154 4497

Prodajni otroško POSTELJICO z jogijem in odejo. Kovač, Pipanova c. 74, Senčur 4506

Prodajni PULT in POLICE, primereno za trgovino prodajni. ☎ 061/222-336 4517

Prodajni tri betonske STEBRE za kozolec. Lado Skopec, Log 19, Škofja Loka 4520

Prodajni otroški VOZIČEK za dvojčke, s kompletno opremo, za 2.500,00 din. Švab, Alpska 1, Lesce, ☎ 70-131, int. 81, dopoldne

Prodajni SENO. Sp. Otok 2, Radovljica, ☎ 79-052 4532

Prodajni otroški VOZIČEK za dvojčke, s kompletno opremo, za 2.500,00 din. Švab, Alpska 1, Lesce, ☎ 70-131, int. 81, dopoldne

Prodajni SENO. Sp. Otok 2, Radovljica, ☎ 79-052 4532

POSESTI

V centru Trziča prodajni stanovanjsko HIŠO z delavnico. ☎ 52-354

V Ulici Franca Rozmana Staneta - Kranj, oddam v najem GARAŽO, primerna tudi za skladišče. ☎ 28-028 4499

Na lepi sončni lokaciji, 1.200 kvad. m., v bližini Trziča, prodajni HIŠO, v IV. do V. fazi izgradnje. Objekt je primeren za manjšo obrtno ali gostinstvo dejavnost. Šifra: PODGORAMI 4503

Nezazidljivo PARCELO, 1.500 kvad. m., v Senčurju pri Kranju, prodajni. ☎ 061/222-336 4516

Prodajni otroški športni VOZIČEK Tribuna. ☎ 70-758 4440

Prodajni konjski GNOJ. Sp. Veterino 10, Trzica 4452

Iščemo VARSTVO za 11-mesečne fantke, v Radovljici ali Lescah, od junija dalje. Interesenti naj se javijo na ☎ 82-958 4459

Ugodno prodajni belo poročno OBLEKO, števil. 38. ☎ 46-635 4461

ZA OGLASE, KI SO OBJAVLJENI POD »ŠIFRO«, NE DAJEMO INFORMACIJE! ZA TAK OGLAS POŠLJITE SVOJO PISNO PONUDBO Z NAZIVOM »ŠIFRE« NA NASLOV: ČP Glas, C. JLA 16, Kranj

Prodajni otroški športni VOZIČEK Tribuna. ☎ 70-758 4440

Prodajni konjski GNOJ. Sp. Veterino 10, Trzica 4452

Iščemo VARSTVO za 11-mesečne fantke, v Radovljici ali Lescah, od junija dalje. Interesenti naj se javijo na ☎ 82-958 4459

Ugodno prodajni belo poročno OBLEKO, števil. 38. ☎ 46-635 4461

ZA OGLASE, KI SO OBJAVLJENI POD »ŠIFRO«, NE DAJEMO INFORMACIJE! ZA TAK OGLAS POŠLJITE SVOJO PISNO PONUDBO Z NAZIVOM »ŠIFRE« NA NASLOV: ČP Glas, C. JLA 16, Kranj

Prodajni otroški športni VOZIČEK Tribuna. ☎ 70-758 4440

Prodajni konjski GNOJ. Sp. Veterino 10, Trzica 4452

Iščemo VARSTVO za 11-mesečne fantke, v Radovljici ali Lescah, od junija dalje. Interesenti naj se javijo na ☎ 82-958 4459

Ugodno prodajni belo poročno OBLEKO, števil. 38. ☎ 46-635 4461

ZA OGLASE, KI SO OBJAVLJENI POD »ŠIFRO«, NE DAJEMO INFORMACIJE! ZA TAK OGLAS POŠLJITE SVOJO PISNO PONUDBO Z NAZIVOM »ŠIFRE« NA NASLOV: ČP Glas, C. JLA 16, Kranj

Prodajni otroški športni VOZIČEK Tribuna. ☎ 70-758 4440

Prodajni konjski GNOJ. Sp. Veterino 10, Trzica 4452

Iščemo VARSTVO za 11-mesečne fantke, v Radovljici ali Lescah, od junija dalje. Interesenti naj se javijo na ☎ 82-958 4459

Ugodno prodajni belo poročno OBLEKO, števil. 38. ☎ 46-635 4461

ZA OGLASE, KI SO OBJAVLJENI POD »ŠIFRO«, NE DAJEMO INFORMACIJE! ZA TAK OGLAS POŠLJITE SVOJO PISNO PONUDBO Z NAZIVOM »ŠIFRE« NA NASLOV: ČP Glas, C. JLA 16, Kranj

Prodajni otroški športni VOZIČEK Tribuna. ☎ 70-758 4440

Prodajni konjski GNOJ. Sp. Veterino 10, Trzica 4452

Iščemo VARSTVO za 11-mesečne fantke, v Radovljici ali Lescah, od junija dalje. Interesenti naj se javijo na ☎ 82-958 4459

Ugodno prodajni belo poročno OBLEKO, števil. 38. ☎ 46-635 4461

ZA OGLASE, KI SO OBJAVLJENI POD »ŠIFRO«, NE DAJEMO INFORMACIJE! ZA TAK OGLAS POŠLJITE SVOJO PISNO PONUDBO Z NAZIVOM »ŠIFRE« NA NASLOV: ČP Glas, C. JLA 16, Kranj

Prodajni otroški športni VOZIČEK Tribuna. ☎ 70-758 4440

Prodajni konjski GNOJ. Sp. Veterino 10, Trzica 4452

Iščemo VARSTVO za 11-mesečne fantke, v Radovljici ali Lescah, od junija dalje. Interesenti naj se javijo na ☎ 82-958 4459

VOZILA

JUGO Florida, tovarniško nova in kamp PRIKOLICO Adria 380 (2 + 2), prodajni. ☎ 26-517 4427

Prodajni LADO Niva, letnik 1983. ☎ 57-553 4428

Prodajni APN 4. Cena ugodna. ☎ 631-311 4443

Prodajni VW JETTA, letnik 1983. Cena po dogovoru. Marko Kožuh, Puštal 34, Škofja Loka 4444

Prodajni popolnoma nov MOTOR Tomos Kolibri in R 4, letnik maj 1988. Žitnik, Suška 26/a, Škofja Loka 4445

Prodajni 126 P, rdeče barve. Cena ugodna. ☎ 620-020 4448

Prodajni TOVORNI AVTO - kasarnar TAM 6500, generalno obnovljen, registriran do novembra 1990 ali zamenjam za osebni avto. ☎ 84-311, od 16. do 19. ure 4451

Prodajni karambolirano Z 850, letnik 1978. Mihelič, Noše 2, Brezje (pri Radovljici) 4453

Prodajni Z 101, letnik 1981, nerestrirana. ☎ 64-084 4462

Prodajni R 4, letnik 1978, registriran do novembra 1990. ☎ 633-599

Prodajni VW 1300, celega ali po delih. Tomšičeva 97, Jesenice 4467

Prodajni Z 750, letnik 1976. Cena 4.000,00 din. Krč, Potoče 24, Preddvor 4467

Prodajni 126 P, letnik 1979, za 11.000,00 din in APN 8, letnik 1987, za 6.000,00 din. Miro Kalan, Razgledna 4, Bled 4470

Prodajni 126 P, letnik 1981. ☎ 80-947 od 8. do 10. ure 4531

Prodajni otroški VOZIČEK za dvojčke, s kompletno opremo, za 2.500,00 din. Švab, Alpska 1, Lesce, ☎ 70-131, int. 81, dopoldne

Prodajni SENO. Sp. Otok 2, Radovljica, ☎ 79-052 4532

Prodajni otroški VOZIČEK za dvojčke, s kompletno opremo, za 2.500,00 din. Švab, Alpska 1, Lesce, ☎ 70-131, int. 81, dopoldne

Prodajni SENO. Sp. Otok 2, Radovljica, ☎ 79-052 4532

Prodajni otroški VOZIČEK za dvojčke, s kompletno opremo, za 2.500,00 din. Švab, Alpska 1, Lesce, ☎ 70-131, int. 81, dopoldne

Prodajni SENO. Sp. Otok 2, Radovljica, ☎ 79-052 4532

Prodajni otroški VOZIČEK za dvojčke, s kompletno opremo, za 2.500,00 din. Švab, Alpska 1, Lesce, ☎ 70-131, int. 81, dopoldne

Prodajni SENO. Sp. Otok 2, Radovljica, ☎ 79-052 4532

Prodajni otroški VOZIČEK za dvojčke, s kompletno opremo, za 2.500,00 din. Švab, Alpska 1, Lesce, ☎ 70-131, int. 81, dopoldne

Prodajni SENO. Sp. Otok 2, Radovljica, ☎ 79-052 4532

Prodajni otroški VOZIČEK za dvojčke, s kompletno opremo, za 2.500,00 din. Švab, Alpska 1, Lesce, ☎ 70-131, int. 81, dopoldne

Prodajni SENO. Sp. Otok 2, Radovljica, ☎ 79-052 4532

Prodajni otroški VOZIČEK za dvojčke, s kompletno opremo, za 2.500,00 din. Švab, Alpska 1, Lesce, ☎ 70-131, int. 81, dopoldne

Prodajni SENO. Sp. Otok 2, Radovljica, ☎ 79-052 4532

Prodajni otroški VOZIČEK za dvojčke, s kompletno opremo, za 2.500,00 din. Švab, Alpska 1, Lesce, ☎ 70-131, int. 81, dopoldne

Prodajni SENO. Sp. Otok 2, Radovljica, ☎ 79-052 4532

Prodajni otroški VOZIČEK za dvojčke, s kompletno opremo, za 2.500,00 din. Švab, Alpska 1, Lesce, ☎ 70-131, int. 81, dopoldne

Prodajni SENO. Sp. Otok 2, Radovljica, ☎ 79-052 4532

Prodajni otroški VOZIČEK za dvojčke, s kompletno opremo, za 2.500,00 din. Švab, Alpska 1, Lesce, ☎ 70-131, int. 81, dopoldne

Prodajni SENO. Sp. Otok 2, Radovljica, ☎ 79-052 4532

Prodajni otroški VOZIČEK za dvojčke, s kompletno opremo, za 2.500,00 din. Švab, Alpska 1, Lesce, ☎ 70-131, int. 81, dopoldne

Prodajni SENO. Sp. Otok 2, Radovljica, ☎ 79-052 4532

Prodajni otroški VOZIČEK za dvojčke, s kompletno

Proslava na Planici

Nimamo tako slabih izhodišč

Kranj, 26. marca - "Nimamo tako slabih izhodišč za vstop v strankarsko politično ureditev, v tržno usmerjeno gospodarstvo in v sodobno evropsko družbo, v kateri so meje med pravicami in odgovornostjo zelo jasno začrtane," je v soboto na proslavi na Planici ob prazniku krajevnih skupnosti Bitnje, Jošt, Sv. Duh in Žabnica med drugim poudaril slavnostni govornik podpredsednik republiške skupščine Aleksander Ravnikar.

Na tradicionalnem srečanju in proslavi v spomin na dogodek pred 48 leti, ko so v bitki v Rovtu padli Stane Žagar in soborci iz Selške čete Cankarjevega bataljona, so se tudi v soboto precej številčno zbrali mladi in krajani z območja štirih krajevnih skupnosti, ki praznujejo v spomin na 27. marec 1942. Zvesti tradiciji srečanj in praznovanju so bili tudi tokrat učenci Osnovne šole Lucijana Seljaka iz Stražišča, ki so pod vodstvom mentorjev in učiteljev pripravili program.

Velja jim pohvala za vztrajno skrb ohranjanja spomina.

Aleksander Ravnikar, ki je v govoru predvsem orisal sedanje družbeno in gospodarsko dogajanje, je uvodoma med drugim tudi rekel: "V predvolilnem vrvežu, ki se na slovenskih tleh prav te dni približuje svojemu vrhuncu, je pljuvanje po preteklosti za mnoge prav uspešen volilni adut. Toda, mnogim med nami tak način pridobivanja volilnih glasov vzbuja tudi strah. Ali so v štirih desetletjih pri nas prihajali na oblast, pa

naj gre za državniško ali podjetniško, res samo slabi ljudje? Ali res ni bilo nič narejenega ne na gospodarskem in ne na družbenem področju...?" in končal, da si vsi želimo doseči čas... o edinosti, sreči, spravi, o oblasti, ki pomeni čast..., saj odgovarjamo predvsem vnukom...

A. Z.

Slovenski kozolec na GAST 90

Dostojna predstavitev

Celovec, 26. marca - Mnogi od več kot 35000 obiskovalcev strokovnega sejma GAST 90 so si zapomnili tudi slovenski kozolec dvojniki. Pod njegovo streho so se predstavili izdelki; Mlekarska industrija Slovenije, Medex, MIP Nova Gorica, Emona in Delamaris. Prav morski sadeži so bili opazni. Slovenski vinarji pa so prinesli na degustiranje 35 različnih vin iz treh vinorodnih rajonov. Avstrije so poskušali navdušiti za rdeča vina.

Stojnice so uredili delavci Posrežnjaki, ki so se predstavili v slovenski kozolec dvojniki. Pod njegovo streho so se predstavili izdelki; Mlekarska industrija Slovenije, Medex, MIP Nova Gorica, Emona in Delamaris. Prav morski sadeži so bili opazni. Slovenski vinarji pa so prinesli na degustiranje 35 različnih vin iz treh vinorodnih rajonov. Avstrije so poskušali navdušiti za rdeča vina.

sko živilske industrije in prehrane trdi, da bi ta sejem morali še boljše izkoristiti za turistično propagando, saj se prostor Alpe Jadrane vse bolj odpira.

Zastopnik Gospodarske zbornice Jugoslavije v Celovcu dr. Rudi Kropivnik je pohvalil izvedbo stojnice, opozoril pa, da zaenkrat Avstriji s carinami in drugimi posegi škrtijo prehranbeno industrijo. S približevanjem Efti in EGS pa bodo več tržili tudi vsi naši razstavljalci. Pogrešal je razstavljalce opreme za gostinstvo. Po Kropivnikovem mnenju je za Jugoslavijo, pa tudi podjetja, najsprejemljivejši izvoz z direktno prodajo doma. Tega načina se ne obvladamo povsem. Strokovni sejmi, kot je GAST, pa so priložnost tudi za tak način propagiranja, da bodo tuje vedeli, kje pri nas lahko kupijo dobra vina, kraški pršut in druge izdelke...

Besedilo in slika: Mirko Kunšič

Socialisti v Bohinju

Na javni tribuni občinske organizacije Socialistične zveze Radovljica, ki je bila 21. 3. 1990 v Bohinjski Bistrici, so se predstavili Darja Lavtižar - Bebler, kandidatka socialistov za republiški DPZ ter Pavel Žerovnik in Marko Bezjak, kandidata socialistov za radovljiske »župana«.

Namen predvolilnega srečanja je bil predvsem pogovor kandidatov socialistične zveze in krajanov Bohinja o njihovih vsakdanjih, življenjsko pomembnih vprašanjih.

Pohvale organizatorjem in polna dvorana v domu Joža Ažmana so dokazali, da so razvojna vprašanja Bohinja, boljši pogoji za uspešno kmetovanje na visokogorskih območjih in za razmah kvalitetnega turističnega gospodarstva ter sanacija onesnaženosti okolja prave programske točke socialistične zveze.

Tudi mladi, ki so na tribuni odločno in javno zahtevali predvsem večje možnosti za uveljavitev zasebne pobude, predvsem pa primernejše in bolj delovne upra-

vne organe, so obljubili svoj volilni glas socialistom, če bodo vztrajali pri uveljavljanju takega programa.

Bohinjci so ponovili svoje zahteve za spremembo zakona o Triglavskem narodnem parku, ki jih preveč omejuje ter za učinkovitejšo in bolj vplivno krajevno skupnost. Še posebej ostra razprava je bila o neupravičenem zavlačevanju v upravnem postopku v zvezi s priključitvijo okrog 400 novih telefonskih naročnikov. Marko Bezjak in Pavel Žerovnik sta obljubila svojo konkretno pomoč.

Prevladalo pa je mnenje, da smo bili tako na področju telefonije kot tudi sicer v naši družbi odvisni predvsem od različnih

»monopolov«. Darja Lavtižar - Bebler je rekla, da absolutna oblast absolutno kvari, ljudi seveda. Ponovila je zahteve socialistične zveze glede pravičnejše, in bolj učinkovite kon-federativne ureditve SFRJ, spoštovanja suverenosti narodov in sprememb v JLA. Še posebej je opozorila na sprenevanje v predvolilni kampanji, ko številni predstavniki strank nabirajo glasove zase predvsem z nenačelnimi zahtevami po odcepitvi Slovenije brez upoštevanja dejstev, da je izvirna pravica naroda samoodločba in brez strokovne ocene o posledicah in možnostih za odcepitve.

Marko Bezjak je opozoril na mačehovski odnos republiških institucij do ohranjanja bohinjskega jezera in na potrebo po občinskem razvojnem skladu, ki bi tudi Bohinjecem pomagal pri odpiranju novih delovnih mest. Pavel Žerovnik je predlagal manjše dajatve za kmete v visokogorskih območjih in opozoril, da bi raz-

Treba se bo odločiti, kakšno varstvo želimo in zmoremo

V vrtcih nimamo več kje varčevati

Kranj, Škofja Loka, 23. marca - Starši, ki imajo otroke v vrtcih te dni dobivajo plačilne položnice. Posebej starši, ki imajo otroke v krajskih vrtcih, so ta mesec začudeno gledali zneske, saj so pričakovali, da zaustavljena rast osebnih dohodkov pomeni tudi zaustavljena rast oskrbnin. O tem, kakšni so vzroki povišanja, smo se pogovarjali z ravnateljico krajskih vrtcev Mihaelo Renko in računovodjem Borisom Podobnikom.

"Konec februarja so se izdelali finančni plani, naredil se je nov izračun ekonomske cen za letošnje leto (na podlagi cen za decembra lani in januarja letos). Naš finančni plan je s strani upravnih organov za družbene dejavnosti izdelan na podlagi zelo okleščenega finančnega proračuna (indeks povečanja na 344). To pa vseeno pomeni, da smo bili na podlagi tašnega izračuna, če hočemo obdržati naš letni načrt, primorani cene povišati, ne glede na plače. Vsako leto se namreč ob zaključnih in finančnih planih naredi nov izračun cene vrtca in vsako leto takle čas je prvo povečanje oskrbnin. Lahko si želimo, če ostanejo cene na tej ravni in zdrži inflacija, da oskrbnine vsaj nekaj časa ne bodo več rasle. Če pa hočemo teh nekaj mesecev preživeti, pa s temi sredstvi, ki smo jih dobili od družbe in glede na to, da starši uradno pokrivajo 55 odstotkov naše dejavnosti, moramo imeti takšne cene," pravi Mihaela Renko. Kot pravijo v upravi vrtcev, je bilo te dni nekaj klicev staršev, ki so spraševali po vzrokih povišanih cen. Nekateri so jim namenili tudi kakšno ostro besedo, večina pa je z razumevanjem sprejela dejstvo, da pač drugače ne gre. Izpisi iz vrtca so zelo redki, vendar ne toliko zaradi cen, kot zato, ker starši ostajajo doma, ko izgubijo službo. Seveda prosta mesta lahko nadomestijo, saj je povpraševanje po varstvu še vedno večje, kot ga lahko zagotovijo. "Če se bodo v Kranju zapirala delovna mesta, lahko pričakujemo izpise otrok, zato nas skrbi, kaj bo prinesla jesen. Aprila bomo objavili prosta mesta, ki jih bomo imeli v vrtcih v novem šolskem letu. Če bodo ostala nezapolnjena, bomo skušali pripraviti krajše in cenejše programe, da otroci, ki bodo ostali zaradi visoke cene doma, ne bodo prikrajšani za vzgojni program. Borimo se namreč za vsakega otroka, hkrati pa vemo, če bodo starši brez dela, tudi mi ne bomo imeli otrok v varstvu in to ne glede na ceno," razmišlja Mihaela Renko.

V večini vrtcev tudi starši, ki imajo minimalne osebne dohodke, namenijo za varstvo otroka v vrtcu določen najmanjši znesek. V krajskih vrtcih, pa imajo nekateri starši varstvo zastoj. "V naših vrtcih plača polno ceno jasli le 5 odstotkov staršev, brezplačne jasli pa ima 10 odstotkov otrok. Brezplačen vrtcec ima 2 odstotka otrok, polno ceno pa plačuje okrog 30 odstotkov staršev. Vsi ostali plačujejo vmesno ceno. Razlika za vsakega, ki plačuje manj kot polno ceno, pokriva skupnost otroškega varstva skozi subvencije. Očitki nekaterih staršev, da oni z večjim plačilom oskrbnin plačujejo tudi za tiste, ki imajo otroke zastoj v vrtcu, niso utemeljeni. Če nekdo ne plača nič, skupnost otroškega varstva plača polno ceno. Za tistega, ki ima sedaj vrtce zastoj, plača skupnost otroške-

ga varstva 904,00 dinarjev, kar je sedaj polna cena oskrbnine v vrtcu. Cena vrtca je namreč izračunana po normativih, tako tudi maksimalni prispevek staršev. Tistemu, ki glede na svoje osebne dohodke tega plačila ne zmore, to plačuje skupnost," pojasnjuje Boris Podobnik.

Kot razmišljajo v vrtcu, se bo treba pač odločiti, kakšno otroško varstvo hočemo. Če se bomo starši odločili, da hočemo nižjo ceno vrtca, bo treba povedati, kaj se bo v vrtcu delalo in česa ne. Polovico materialnih stroškov v vrtcih namreč pomeni hrana, varčevalni programi pa so močno okleščili vse ostale izdatke za uresničitev vzgojnih programov. Zasedaj se v vrtcih še trudijo, da sledijo znanosti na področju predšolske vzgoje, kar pa seveda tudi pomeni stroške.

Kako starši razmišljajo o ceni oskrbnin v vrtcih, pa smo vprašali v Škofji Loki, kjer so najvišje oskrbnine na Gorenjskem.

Blagoje Gogov:

"Če pomislim, kako je v trgovinah draga hrana in vse ostalo, potem varstvo v vrtcu niti ni posebno drago. Problem pa so premajhne plače. Hčerka zelo rada ho-

di v vrtce, pa tudi sam sem zadovoljen z varstvom. Zato nikoli nisem niti pomislil, da bi jo izpisal iz vrtca, pa naj bo še tako drago. Raje bi se sam odrekel marsičemu, da bi ji nudil kar največ. Mogoče tako razmišljam, ker imam le enega otroka, vprašanje pa je kako bi bilo, če bi jih imel več."

Jože Tanšek:

"Če otrok dobi v vrtcu res vse tisto, kar naj bi dobil, potem varstvo niti ni tako zelo drago, kot se nam zdi. Je pa res, da se v družinskem proračunu precej pozna. To me trenutno še ne skrbi, ker je v vrtcu le starejši otrok, ko pa bo treba dati v jasli še enega, pa bo vse skupaj gotovo težje plačati. Čudi pa me, da imamo ravno v Škofji Loki najdražje oskrbnine na Gorenjskem in tudi dražje kot marsikje drugje. Ne vem, kaj je vzrok temu."

V. Stanovnik

Nove razstave

Jutri, v sredo, 28. marca, bodo na Gorenjskem odprte nove razstave. Ob 19. uri bo v razstavišču Veronika v Kamniku odprta razstava olj in akvarelov Franceta Slane, v krajski Prešernovi hiši bo ob 18. uri otvoritev razstave Klementine Golija, uro kasneje pa v Mestni hiši razstava Gorenjska, Goriška in Pomurje.

V. B.

NOVINARSKI VEČER

v dvorani osnovne šole

DAVČA

SOBOTA, 31. MARCA, OB 17. URI

Podelili bomo priznanje Gorenjskega glasa krajevnih skupnosti Davčca

Pokrovitelj: Ljubljanska banka - Gorenjska banka d. d., Kranj

ŠIVA REŽE ROBI HKRATI

Leo Truppe

PRIMERNI SPECIALNI ŠIVALNI STROJI ZA ELASTIČNE BLAGOVE, PLETENINE IN VOLNO.

PFAFF HOBBY LOCK 783

BELJAK CENTER
WIDMANNGASSE 41, tel.: 9943-4242-26039

NETO ATS 5.817.-
PRINESITE TA OGLAS S SEBOJ IN DOBITE DARILO!

Stečajni požar v Sloveniji

Kranj, marec - Slovenska obrtniška zveza iz Kranja bo danes ob 18. uri v Okrogli dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani organizirala okroglo mizo "Stečajni požar v Sloveniji". Povabljeni so tudi Iskraši, stečajni upravitelji, predstavniki svobodnih in režimskih sindikatov. Tematika je vsekakor zelo aktualna in zanimiva.

Brane Grohar